

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

*Διεθνής Πολιτική και «Θρησκευτική» Τρομοκρατία. Η περίπτωση της
Γαλλίας (2015-2018)*

Διπλωματική Εργασία

Δημήτριος Λάλος (Α.Μ.: 18030)

Επιβλέπων Καθηγητής: Ηλίας Κουσκουβέλης,
Καθηγητής, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών και
Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών, Κάτοχος Έδρας
«Θουκυδίδης»

Β' Εξεταστής: Σπυρίδων Λίτσας
Αναπληρωτής Καθηγητής

Απρίλιος, 2019

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου»

Δημήτριος Λάλος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που έχει κληθεί να αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα κατά τις δύο πρώτες δεκαετίες του 21^{ου} αιώνα είναι η διεθνής ισλαμιστική τρομοκρατία. Αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες παθογένειες του διεθνούς πολιτικού σκηνικού. Επιδίωξη της είναι η κατάρρευση του συνόλου των υποδομών και των θεσμών που έχουν δημιουργηθεί στις σύγχρονες δημοκρατίες, και ειδικότερα στις ανεπτυγμένες κοινωνίες του Δυτικού Κόσμου. Μέσω της διασποράς ενός αισθήματος τρόμου, επιδιώκεται να πληγεί το κράτος με τη σύγχρονη έννοιά του, και να προκληθεί ανασφάλεια στις σύγχρονες κοινωνίες. Η ανασφάλεια αυτή, υπάρχει κίνδυνος να επιφέρει αλλαγή στην δομή τους και υποβάθμιση της σημασίας των ανθρώπινων ελευθεριών στο πλαίσιο αύξησης της εσωτερικής ασφαλείας. Η Γαλλία, μία χώρα σύμβολο του Δυτικού Πολιτισμού, του δυτικού τρόπου σκέψης και του σεβασμού των δικαιωμάτων των πολιτών της, καλείται να διαχειριστεί μία από τις μεγαλύτερες κρίσεις, από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Καλείται να αντιμετωπίσει μία ευθεία απειλή προς την εσωτερική της ασφάλεια, με συνέπειες και στη γενικότερη παρουσία της στο διεθνές πολιτικό σκηνικό.

Λέξεις κλειδιά: Διεθνής Ισλαμιστική Τρομοκρατία, Γαλλία, Δυτικός Πολιτισμός, Εσωτερική Ασφάλεια, Κρίση

ABSTRACT

One of the biggest issues humanity has confronted, during the first two decades of the 21st century is international islamic terrorism. It constitutes one of the greatest pathogenies of the international political scenery. Its goal, is the collapse of all the infrastructure and institutions, created by western democracies and especially by the advanced societies of the Western World. Through the dispersion of a sentiment of terror, international terrorism's aim, is to provoke insecurity in contemporary societies and harm the state in its contemporary meaning. There is also danger that the insecurity provoked, may result to a change in its structure and downgrade the meaning of human liberties, under increasing internal security. France, a state that constitutes a symbol of the Western Civilization, the western way of thought, and the respect of the rights of its citizens, faces one of the biggest crisis situations since the years of WW2. It has to confront a direct threat towards its

internal security, with consequences in the country's general presence in the international political scenery.

Key Words: International Terrorism, France, Western Civilization, Internal Security, Crisis

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΜΕΡΟΣ Α΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1.1 Η τρομοκρατία ως φαινόμενο των Διεθνών Σχέσεων.....	3
1.2 Ο ορισμός της διεθνούς τρομοκρατίας.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2.1 Ισλαμικός Εξτρεμισμός.....	13
2.2 Ιστορικό υπόβαθρο.....	14
2.2.1 Οι απαρχές του σύγχρονου ισλαμικού εξτρεμισμού.....	14
2.2.2 Η περίπτωση της Γαλλίας.....	17
2.3 Διαφορές ανάμεσα σε Αλ Κάιντα και Ισλαμικό Κράτος.....	19
ΜΕΡΟΣ Β΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3.1 Τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη (2015-2018).....	22
3.2 Τα κυριότερα χτυπήματα στη Γαλλία.....	24
3.2.1 Τα χτυπήματα του Ιανουαρίου και του Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι.....	24
3.2.2 Το χτύπημα της 14 ^{ης} Ιουλίου 2016 στη Nice.....	26
3.3 Η «γκρίζα ζώνη» της γαλλικής μουσουλμανικής κοινότητας.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4.1 Η θεωρία του «μεμονωμένου δρώντα» ή του «μοναχικού λύκου».....	29
4.2 Η θεωρία της «ακέφαλης τζιχάντ» και τα δίκτυα των τρομοκρατών.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
5.1 Διεθνής Τρομοκρατία στην Αφρική.....	37
5.2 Οι μεγαλύτερες τρομοκρατικές οργανώσεις στην Αφρική.....	37
5.2.1 Η δράση της AQIM.....	37
5.2.2 Οι επιχειρήσεις στο Μάλι.....	38
5.2.3 Η δράση του Ισλαμικού Κράτους.....	40
5.2.4 Η δράση της Boko Haram.....	41
5.3 Η παρουσία της Γαλλίας στην Αφρική.....	43
ΜΕΡΟΣ Γ΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
6.1 Τα γεγονότα μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις του 2015 και η αντίδραση της Γαλλίας.....	45

6.2 Η χρήση της στρατηγικής επικοινωνίας από τον Francois Hollande.....	47
6.3 Ο Πρόεδρος Macron και αντιτρομοκρατικός νόμος.....	49
6.4 Η δράση των γαλλικών υπηρεσιών πληροφοριών.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
7.1 Η επιχείρηση «Sentinelle».....	54
7.2 Η δράση των Σωμάτων Ασφαλείας.....	55
7.2.1 Η αποστολή και το έργο της R.A.I.D.....	56
7.2.2 Η αποστολή και το έργο της B.R.I.....	57
7.2.3 Η αποστολή και το έργο της G.I.G.N.....	58
7.3 Η αντιτρομοκρατική δράση της Γαλλίας στην Αφρική.....	61
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	64
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	71

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της διεθνούς ισλαμιστικής τρομοκρατίας βρίσκεται σε έξαρση. Έχει επεκταθεί πέρα από τα σύνορα των χωρών της Μέσης Ανατολής, και στρέφεται πλέον άμεσα εναντίον των φιλελεύθερων δημοκρατιών του Δυτικού Κόσμου. Χρησιμοποιώντας το αφήγημα του «ιερού πολέμου», επιδιώκει να προσηλυτίσει όσο το δυνατόν περισσότερους οπαδούς, με απώτερο σκοπό την ισοπέδωση του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού.

Η χώρα η οποία δέχτηκε το μεγαλύτερο μέρος των επιθέσεων, η Γαλλία, αποτελεί μία χώρα σύμβολο του Δυτικού Κόσμου. Η παρούσα εργασία επιδιώκει να προσεγγίσει με τη χρήση της βιβλιογραφικής μεθόδου¹, τα γεγονότα των τελευταίων τεσσάρων ετών. Μέσω της ανάλυσης των πρωτογενών πηγών, δηλαδή εκδόσεων και ειδησεογραφικών άρθρων του ηλεκτρονικού τύπου, στόχος είναι να παρουσιαστεί μία ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με τη δράση των τρομοκρατικών οργανώσεων, καθώς και του επιπέδου της οργάνωσης και σχεδίασης πριν την τέλεση των τρομοκρατικών χτυπημάτων. Επίσης θα παρουσιαστεί η αντίδραση από την πλευρά της γαλλικής πολιτείας στις επιθέσεις, καθώς και οι μηχανισμοί άμυνας που χρησιμοποιήθηκαν για να προστατευθεί η Γαλλία από μελλοντικές επιθέσεις. Τέλος, θα γίνει αναφορά και στις επιχειρήσεις τις οποίες διεξήγαγε η Γαλλία στην αφρικανική ήπειρο, κατά την εξεταζόμενη τετραετία. Τα συμφέροντα της Γαλλίας στην Αφρική, καθώς και οι δεσμοί που έχουν αναπτυχθεί με τις πρώην αποικίες της, αναδεικνύουν τη σημασία που έχουν γι' αυτήν η συνεργασία με της χώρες της Αφρικής για την καταπολέμηση των τρομοκρατικών θυλάκων στην περιοχή.

Η μελέτη χωρίζεται σε τρία μέρη και επτά επιμέρους κεφάλαια. Στο πρώτο μέρος, εξετάζεται το φαινόμενο της διεθνούς ισλαμιστικής τρομοκρατίας στις Διεθνείς Σχέσεις. Στη συνέχεια μελετώνται οι ομοιότητες που εμφανίζει το αφήγημα της ισλαμιστικής τρομοκρατίας και τα στοιχεία τα οποία έχει σε μεγάλο βαθμό καπηλευτεί για τη μετάδοση του μηνύματός της, σχετικά με τα υπάρχοντα θρησκευτικά δόγματα και συγκεκριμένα του σαλαφισμού. Τέλος, μελετάται το ιστορικό υπόβαθρο, όπως εξελίχθηκε μέχρι τα χτυπήματα του 2015 στο Παρίσι.

---

¹ Αθανάσιος Φ. Τσιπλητάρης και Θωμάς Κ. Μπαμπάλης, *Δέκα Παραδείγματα Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας, Από τη Θεωρία στην Πράξη*, Εκδόσεις Ατραπός, 2006, σελ. 42-44

Στο δεύτερο μέρος, εξετάζονται τα ποσοτικά δεδομένα από τα χτυπήματα στην Ευρώπη κατά την τετραετία 2015-2018, ενώ στη συνέχεια η προσοχή στρέφεται στην περίπτωση της Γαλλίας. Μελετώνται οι τρόποι δράσης της ισλαμιστικής τρομοκρατίας, καθώς και οι στρατηγικές της ηγεσίας των μελών της προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιβίωσή της. Εξετάζεται, τέλος, η δράση των τρομοκρατικών οργανώσεων στην αφρικανική ήπειρο, περιοχή με παγιωμένη και συνεχιζόμενη γαλλική παρουσία.

Στο τρίτο μέρος, εξετάζεται η αντίδραση της γαλλικής κυβέρνησης στις τρομοκρατικές επιθέσεις. Πιο συγκεκριμένα μελετάται ο τρόπος με τον οποίο ο Γάλλος Πρόεδρος Francois Hollande απευθύνθηκε σχετικά με τα γεγονότα, τόσο στο εσωτερικό του ακροατήριου, όσο και διεθνώς. Εξετάζεται στη συνέχεια η αντιτρομοκρατική δράση των σωμάτων ασφαλείας και κυρίως των Ενόπλων Δυνάμεων. Μελετάται ο τρόπος δράσης των Ενόπλων Δυνάμεων, κατά την εφαρμογή της επιχείρησης Sentinelle, όπως επίσης και των εξειδικευμένων σωμάτων στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Στο τέλος, γίνεται αναφορά στην αντιτρομοκρατική δράση της Γαλλίας στην Αφρική, και η χρήση των ειδικών τμημάτων, για την καταπολέμηση των τρομοκρατικών παραστρατιωτικών ομάδων στην περιοχή.

Ολοκληρώνοντας, στα συμπεράσματα, παρουσιάζονται συνοπτικά τα ευρήματα της έρευνας. Η συνεισφορά του παρόντος πονήματος στη συνέχιση της ακαδημαϊκής συζήτησης σχετικά με την πάταξη της διεθνούς ισλαμιστικής τρομοκρατίας έγκειται στην κατανόηση των πραγματικών κινήτρων των τρομοκρατικών οργανώσεων, καθώς και στον πλήρη διαχωρισμό του αφηγήματος τους, από οποιαδήποτε θρησκεία ή θρησκευτικό δόγμα.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Η τρομοκρατία ως φαινόμενο των Διεθνών Σχέσεων

Η τρομοκρατία αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές του διεθνούς γίγνεσθαι. Τον τελευταίο μισό περίπου αιώνα, προβάλλοντας ως ιδεολογία της μία μορφή ισλαμικού εξτρεμισμού, απειλεί το σύγχρονο οικοδόμημα του δυτικού πολιτισμού. Το ζήτημα της διεθνούς τρομοκρατίας έχει απασχολήσει τους μεγαλύτερους θεωρητικούς των διεθνών σχέσεων, είτε με άμεσο, είτε με έμμεσο τρόπο. Θεωρείται ως έναν παράγοντα αποσταθεροποίησης, στρεφόμενος εναντίον του συνόλου του διεθνούς πολιτικού σκηνικού. Πιο συγκεκριμένα, ο Hedley Bull στο έργο του, αναφέρεται στη διεθνή τάξη, η οποία είναι δομημένη σε κανόνες και θεσμούς ανάμεσα στα κράτη. Στο πλαίσιο κοινών συμφερόντων και επιδιώξεων, οι κανόνες αυτοί και οι θεσμοί έχουν ως αποτέλεσμα την σύνθεση της διεθνούς κοινωνίας.²

Η διεθνής τρομοκρατία, δίνοντας μια υποκειμενική και διαστρεβλωμένη ερμηνεία στον όρο διεθνής δικαιοσύνη, με τρόπο τέτοιο ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντά της, επιδιώκει την σύγκρουση με τους μηχανισμούς διατήρησης της διεθνούς τάξης. Με τον τρόπο αυτό θα επιτύχει την αλλαγή της υφιστάμενης κατάστασης (status quo), προωθώντας παράλληλα τη δική της αντίληψη για παγκόσμια ειρήνη.

Ο Martin Wight στο έργο του, διαχωρίζει τη διεθνή θεωρία σε τρία ρεύματα. Ένα από αυτά αποτελούν οι επαναστατικοί, οι οποίοι, αν και θεωρούν την ειρήνη ως υπέρτερη του πολέμου, χρησιμοποιούν τον πόλεμο για την επιβολή των ιδεών τους, για μια έσχατη ειρήνη. Η ειρήνη θα επέλθει, μέσω της ανασύνθεσης της διεθνούς κοινωνίας και τη δημιουργία μίας νέας τάξης πραγμάτων.³ Η διεθνής τρομοκρατία, στην περίπτωση αυτή, αναλαμβάνει να επιβάλει το νέο status quo, στο πλαίσιο του οποίου δεν θα διστάσει να υποβαθμίσει την ανθρώπινη ύπαρξη, προς τέρψη του έσχατου σκοπού. Ο πόλεμος, που στην περίπτωση της διεθνούς τρομοκρατίας διεξάγεται ασύμμετρα, αποτελεί το σπουδαιότερο εργαλείο, για την επίτευξη των επιδιώξεων και των συμφερόντων της.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης, η προσέγγιση του Paul Wilkinson στο ζήτημα της διεθνούς τρομοκρατίας. Συγκεκριμένα αναφέρει πως μετά το τρομοκρατικό χτύπημα της 11^{ης}

---

² Hedley Bull, trans. 2001, *Η Αναρχη Κοινωνία*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2009, σελ. 99-100

³ Martin Wight, trans. 1998, *Διεθνής Θεωρία- Τα Τρία Ρεύματα Σκέψης*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2011, σελ. 270-271

Σεπτεμβρίου, η Αλ Κάιντα αποτελεί το αρχέτυπο μίας «νέας τρομοκρατίας». Η νέα αυτή μορφή τρομοκρατίας, έχει έναν παγκόσμιο στόχο, αυτόν της δημιουργίας και της εγκαθίδρυσης ενός «παν-ισλαμικού χαλιφάτου». Γίνεται επίσης αναφορά στον καινοτόμο τρόπο δράσης της οργάνωσης, η οποία παρά το γεγονός ότι έχει απωλέσει τις περιοχές που χρησιμοποιούσε ως εφιαλτήριο στο Αφγανιστάν, συνεχίζει να λειτουργεί μέσω πολλαπλών δικτύων, τα οποία βρίσκονται σε μεγάλο αριθμό κρατών στον πλανήτη⁴.

Ο Robert Keohane, εξετάζει τη διεθνή τρομοκρατία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, εκτιμώντας ότι θα ήταν λάθος να μείνει η ακαδημαϊκή κοινότητα στην εξέταση του διεθνούς συστήματος, μόνο από την πλευρά των κρατών ως δρώντων. Αναφέρει πως η αλληλεξάρτηση δεν είναι πλέον καθαρά διακρατικό φαινόμενο. Επισημαίνει επίσης, ότι όσο τα κράτη χάνουν ο μονοπώλιο της ισχύος απέναντι σε μη κρατικούς φορείς, όπως η διεθνής τρομοκρατία, ενδυναμώνονται από τους πολίτες τους, που στηρίζονται όλο και περισσότερο στις κυβερνήσεις τους για την διαφύλαξη της ασφάλειάς τους.⁵ Ολοκληρώνοντας, αναφέρει πως τομείς της καθημερινότητας, οι οποίοι δεν σχετίζονται άμεσα με την ασφάλεια, όπως οι μεταφορές, αποτελούν τα τελευταία χρόνια, τομείς μεταρρυθμίσεων των κρατών, από πλευράς ασφαλείας.

Τέλος, ο Stephen Walt, επίσης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, αναφέρει πως η παροχή της ασφάλειας σε ποσοστό 100%, δεν είναι πλέον δυνατή για τους κύριους δρώντες του διεθνούς συστήματος. Πλέον οι πολιτικές και η διαδικασία λήψης αποφάσεων θα πρέπει να είναι προσανατολισμένες στα νέα δεδομένα. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθεί και η υπερ-έκθεση των πεπραγμένων της διεθνούς τρομοκρατίας, η οποία έχει αρνητικές συνέπειες στην κοινή γνώμη και αποτελεί ουσιαστικά έναν απώτερο στόχο από την πλευρά των τρομοκρατών. Έτσι κατορθώνουν να αναμεταδώσουν το μήνυμά τους και να διασπείρουν τον φόβο μεταξύ των πολιτών.

Στη σύγχρονη εποχή το φαινόμενο της διεθνούς τρομοκρατίας μεταδίδεται μέσω μίας ισλαμικής εξτρεμιστικής ιδεολογίας. Τη μεγαλύτερη ιδεολογική συνάφεια, τη βρίσκει στο δόγμα του σαλαφισμού, ένα ακραίο σουνιτικό δόγμα, το οποίο θα αναλυθεί περισσότερο σε επόμενο κεφάλαιο. Μέσω του ισλαμικού εξτρεμισμού, και του όρου του ιερού πολέμου ή «τζιχάντ», επιδιώκεται η εγκαθίδρυση ενός «ισλαμικού κράτους», ή ενός χαλιφάτου. Σκοπός του είναι να αποδομήσει τη σύγχρονη διεθνή τάξη και να επιβάλει την έσχατη μελλοντική

---

⁴ Paul Wilkinson, 2003, *Terrorism: Implications for World Peace*
<http://www.preparingforpeace.org/wilkinson.htm>

⁵ Robert O. Keohane, 2003, *The Globalization of Informal Violence, Theories of World Politics, and "The Liberalism of Fear"*, <http://essays.ssrc.org/sept11/essays/keohane2.htm>

ειρήνη, όπως αναφέρει και ο Martin Wight, η οποία θα είναι σύμφωνα με τους ακολούθους του, η ισλαμική ειρήνη.

1.2 Ο ορισμός της διεθνούς τρομοκρατίας

Μέχρι και σήμερα τα κράτη και οι διεθνείς οργανισμοί, δεν έχουν καταλήξει σε έναν κοινά αποδεκτό, και με νομική ισχύ, ορισμό του φαινομένου της διεθνούς τρομοκρατίας. Στη συνέχεια θα παρατεθούν οι προσεγγίσεις απέναντι στο φαινόμενο, των κυριότερων διεθνών και περιφερειακών οργανισμών, των ισχυρότερων κρατικών δρώντων, καθώς και η ακαδημαϊκή προσέγγιση του φαινομένου. Ύστερα θα επιχειρηθεί μία ανάλυση των αιτιών, για τις οποίες δεν έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα συμβιβασμός στο ζήτημα του κοινά αποδεκτού ορισμού σε διεθνές επίπεδο.

Σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών, παρά το γεγονός πως δεν υπάρχει μέχρι σήμερα μία αμοιβαία αποδεκτή λύση στο θέμα του ορισμού της τρομοκρατίας, εν τούτοις σύμφωνα με μία αμφιλεγόμενη απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου για τον Λίβανο, το 2011, η τρομοκρατία ορίζεται, τουλάχιστον σε επίπεδο εθιμικού δικαίου, από το 2005.⁶ Ποιο συγκεκριμένα, ο ορισμός αναφέρεται σε μία «διακρατική τρομοκρατία», η οποία αποτελείται από τρία βασικά στοιχεία:

- Τη τέλεση μίας εγκληματικής πράξης (όπως φόνος, απαγωγή, κράτηση ομήρων, εμπρησμός κ.λπ.), η την απειλή τέλεσης μίας τέτοιας πράξης.
- Την πρόθεση διασποράς τρόμου ανάμεσα στους πολίτες, ή τον άμεσο ή έμμεσο εξαναγκασμό των εθνικών ή διεθνών αρχών σε ανάληψη δράσης, ή τον εξαναγκασμό σε αποχή τους.
- Η πράξη αυτή να αφορά ένα διακρατικό γεγονός.

Εκτός της απόφασης αυτής, η οποία δεν έχει τύχει της αποδοχής του συνόλου της διεθνούς κοινής γνώμης, και θεωρείται πως εξαντλείται στο πλαίσιο δικαιοδοσίας του δικαστηρίου, υπάρχει πλήθος ψηφισμάτων, τόσο από την Γενική Συνέλευση, όσο και από το Συμβούλιο Ασφαλείας, προκειμένου να προσεγγιστεί το ζήτημα της τρομοκρατίας. Η πρώτη απόπειρα, γίνεται με την έκδοση του Ψηφίσματος 49/60 της Γενικής Συνέλευση των Η.Ε., όπου αναφέρεται ότι:

---

⁶ Prakash Puchooa, *Defining Terrorism at the Special Tribunal for Lebanon*, Journal of Terrorism Research, Volume 2, Issue 3 - Law Special Edition, 2011, p.40

- Πράξεις που ως σκοπό έχουν να προκαλέσουν μία κατάσταση τρόμου στην κοινή γνώμη, σε μία ομάδα ατόμων, ή σε συγκεκριμένα άτομα, εξυπηρετώντας πολιτικούς σκοπούς, είναι σε κάθε περίπτωση αδικαιολόγητες, ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε πολιτική, φιλοσοφική, ιδεολογική, φυλετική, εθνική, ή θρησκευτική αιτία προβάλλουν για να τις δικαιολογήσουν.⁷

Το Ψήφισμα 49/60 της Γενικής Συνέλευσης, παρά το γεγονός ότι δεν ήταν δεσμευτικό, εν τούτοις έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός, ότι πάρθηκε με ομοφωνία μεταξύ των κρατών μελών. Αρκετά χρόνια αργότερα, το Συμβούλιο Ασφαλείας, εξέδωσε το Ψήφισμα 1373 (2001), το οποίο ακολουθήθηκε από το Ψήφισμα 1566 (2004) της Γενικής Συνέλευσης. Από το 2006, είναι σε ισχύ η παγκόσμια αντιτρομοκρατική στρατηγική των Η.Ε.

Στο επίπεδο της Ε.Ε., σύμφωνα με τον ορισμό που υιοθετήθηκε το 1999 από το Συνέδριο για την Καταπολέμηση της Διεθνούς Τρομοκρατίας, ως τρομοκρατία ορίζεται:

- Μία πράξη βίας, ή απειλή χρήσης βίας, παρά τα κίνητρα και τις προθέσεις της, η οποία διαπράττεται για την εκπόνηση ενός εγκληματικού σχεδίου, με στόχο να τρομοκρατήσει τους πολίτες, ή να απειλήσει τις ζωές τους, την τιμή τους, την ελευθερία τους, την ασφάλεια ή τα δικαιώματά τους, ή να εκθέσει το περιβάλλον, τις εγκαταστάσεις, ή οποιαδήποτε δημόσια ή ιδιωτική περιουσία σε κινδύνους, ή να προβεί σε κατάληψη ή κατάσχεση αυτών, ή να θέσει σε κίνδυνο μία εθνική πλουτοπαραγωγική πηγή, ή διεθνείς εγκαταστάσεις, ή να απειλήσει τη σταθερότητα, την εδαφική ακεραιότητα, την πολιτική ενότητα και κυριαρχία των ανεξάρτητων κρατών.⁸

Η Ε.Ε., όπως γίνεται κατανοητό, μέσω αυτού του ορισμού, επικεντρώνεται στο να προσδώσει στην διεθνή τρομοκρατία, στοιχεία εγκληματικής δράσης, παρά να επικεντρωθεί στα κίνητρα ή τους στόχους.

⁷ Στην ιστοσελίδα των Ψηφισμάτων του Ο.Η.Ε., <http://www.un.org/documents/ga/res/49/a49r060.htm>

⁸ Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism, 1999, Treaty No 196, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/196>

Το 2008, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την απόφαση- πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ, τροποποιώντας την απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.⁹ Σε αυτήν, αναφέρεται ότι:

- Η τρομοκρατία αποτελεί μία από τις πιο σοβαρές παραβιάσεις των παγκοσμίων αξιών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ελευθερίας, ισότητας και ενότητας, σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες στις οποίες ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης αντιπροσωπεύει μία από τις σοβαρότερες επιθέσεις στη δημοκρατία και στη δικαιοσύνη, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη, και στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στο σύνολο των εγκλημάτων τα οποία η Ε.Ε. θεωρεί ως εγκλήματα συνδεδεμένα με τρομοκρατικές δραστηριότητες.

Η προσέγγιση του NATO στο ζήτημα του προσδιορισμού της τρομοκρατίας είναι η ακόλουθη:

- Τρομοκρατία είναι η παράνομη χρήση, ή απειλή χρήσης βίας, δημιουργώντας μία κατάσταση φόβου και τρόμου, εναντίον ατόμων ή ιδιοκτησίας, σε μια προσπάθεια να αναγκάσουν ή να εκφοβίσουν κυβερνήσεις, οι κοινωνίες, ή να αποκτήσουν τον έλεγχο επί ενός πληθυσμού, ώστε να πετύχουν πολιτικούς, θρησκευτικούς, ή ιδεολογικούς σκοπούς.¹⁰

Ο Αραβικός Σύνδεσμος στην Αραβική Σύνοδο για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, η οποία έλαβε χώρα στο Κάιρο το 1998, αναφέρει στο Άρθρο 1:

- Τρομοκρατία ορίζεται ως κάθε πράξη, ή απειλή τέλεσης πράξης, ανεξάρτητα από τον σκοπό και τα κίνητρά της, η οποία συμβαίνει στο πλαίσιο της εξέλιξης ενός ατομικού ή συμμετοχικού σχεδίου, και επιδιώκει να δημιουργήσει πανικό ανάμεσα στους ανθρώπους, προκαλώντας φόβο, κάνοντάς τους κακό, ή θέτοντας τις ζωές τους, την ελευθερία τους, ή την ασφάλεια τους σε κίνδυνο, ή επιδιώκοντας να προκαλέσουν ζημιά στο περιβάλλον, ή σε δημόσιες ή ιδιωτικές δομές, ή περιουσία, ή

---

⁹ Απόφαση- πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32008F0919>

¹⁰International Military Staff, 2016, NATO's Military Concept for Defense Against Terrorism, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69482.htm

καταλαμβάνοντάς, ή κατάσχοντάς τες, ή επιδιώκοντας να θέσουν σε κίνδυνο εθνικές πλουτοπαραγωγικές πηγές.¹¹

Αναφέρεται επίσης, πως κανένα τέτοιο αδίκημα, δεν θα χαρακτηριστεί ως πολιτικό, ακόμα και αν τα κίνητρό του είναι πολιτικά. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται και πάλι να αναδειχθεί η εγκληματική φύση του φαινομένου.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης η προσέγγιση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, ο οποίος τονίζει την κοινωνική πλευρά του φαινομένου. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει:

- Η τρομοκρατία αποτελεί μία πράξη που αποσκοπεί στην σοβαρή καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και συγκεκριμένα, στο δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, στη ζωή, στην ελευθερία και στην ασφάλεια, εμποδίζοντας την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη, μέσω της αποσταθεροποίησης των κρατών. Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί σε καμία περίπτωση και κατά συνέπεια θα πρέπει να αντιμετωπισθεί σε όλες τις μορφές της, συμπεριλαμβανομένων και αυτών στις οποίες τα κράτη εμπλέκονται με έμμεσο ή άμεσο τρόπο, χωρίς να ληφθούν υπόψη, η πηγή, τα αίτια και οι στόχοι της.¹²

Εν συνεχεία θα παρατεθούν οι ορισμοί που δίνονται σχετικά με τη Διεθνή Τρομοκρατία, από τις Ηνωμένες Πολιτείες, και από τη Γαλλία, η οποία είναι και το αντικείμενο της έρευνας.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν έχουν διατυπώσει έναν κοινά αποδεκτό ορισμό για τη Διεθνή Τρομοκρατία από όλα τα θεσμικά τους όργανα. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός, ότι το Υπουργείο Εξωτερικών, το FBI, και το Υπουργείο Άμυνας των Η.Π.Α. έχουν διαφορετικούς ορισμούς για την τρομοκρατία. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει στο φαινόμενο το Υπουργείο Εξωτερικών:

- Τρομοκρατία είναι η προμελετημένη, πολιτικά υποκινούμενη βία, η οποία στοχεύει σε άμαχους στόχους, από υπο-εθνικές ομάδες, ή παράνομους πράκτορες. Ο όρος διεθνής, αναφέρεται σε περιστατικά τρομοκρατίας που αφορούν πολίτες, στο έδαφος περισσότερων από μία χώρων.¹³

Σύμφωνα με το Υπουργείο Άμυνας των Η.Π.Α.:

---

¹¹ League of Arab States, 1998, *The Arab Convention for the Suppression of Terrorism*

¹² Organization of African Unity, 1999, *OAU Convention on the Prevention and Combating of Terrorism*

¹³Section 2656f(d) of Title 22 of the United States Code,
<https://www.state.gov/documents/organization/65464.pdf>

- Τρομοκρατία είναι η παράνομη χρήση βίας, ή απειλή χρήσης βίας, για τη δημιουργία ενός καθεστώτος φόβου και εξαναγκασμού σε κυβερνήσεις και κοινωνίες. Κίνητρα της τρομοκρατίας συχνά είναι θρησκευτικές, πολιτικές, ή άλλες ιδεολογικές πεποιθήσεις και είναι αφοσιωμένη στην επίτευξη συνήθως πολιτικών στόχων.¹⁴

Ολοκληρώνοντας, ο ορισμός που δίνει το FBI, είναι ο ακόλουθος:

- Η Διεθνής Τρομοκρατία, είναι ένα φαινόμενο που έχει διαπραχθεί από άτομα ή/και ομάδες που έχουν εμπνευστεί ή συνεργαστεί με συγκεκριμένες ξένες τρομοκρατικές οργανώσεις ή κράτη (χρηματοδοτούμενη από κράτη).¹⁵

Παρατηρείται στους ανωτέρω ορισμούς πως οι Η.Π.Α. δίνουν βαρύτητα στη διεθνικότητα της απειλής της τρομοκρατίας, καθώς και στις αιτίες που συνήθως την προκαλούν.

Η Γαλλία, σύμφωνα με το Άρθρο 421-1 του Γαλλικού Ποινικού Κώδικα, ορίζει ένα σύνολο πράξεων ως πράξεις τρομοκρατίας και πιο συγκεκριμένα, όταν ηθελημένα συνδέονται με άτομα ή ομάδες που σκοπό έχουν να προβούν στη σοβαρή διατάραξη της δημόσιας τάξης με εκφοβισμό ή τρόμο. Παραδείγματα τέτοιων πράξεων αποτελούν οι σκόπιμες επιθέσεις εναντίον της ζωής ενός ατόμου, ή της αξιοπρέπειάς του, η απαγωγή, η αεροπειρατεία κ.λπ.¹⁶

Εκτός από το πλήθος των ορισμών που έχουν διατυπωθεί από κρατικούς φορείς, ένας εξίσου μεγάλος διάλογος υπάρχει και στους ακαδημαϊκούς κύκλους σχετικά με τον ορισμό της διεθνούς τρομοκρατίας. Ο Alex P. Schmid, εξέδωσε το 2011 την Αναθεωρημένη Ακαδημαϊκή Ομοφωνία στον Ορισμό της Τρομοκρατίας.¹⁷ Πρόκειται για ένα κείμενο 12 παραγράφων, που αποτελούν την κατάληξη, ενός διαλόγου μεταξύ των ακαδημαϊκών προκειμένου να διατυπωθεί ένας κοινά αποδεκτός ορισμός. Η εισαγωγή του αναφέρει τα κάτωθι:

- Η τρομοκρατία αναφέρεται, από τη μία πλευρά, σε ένα δόγμα σχετικά με την υποτιθέμενη αποτελεσματικότητα μίας ειδικής μορφής, ή τακτικής, δημιουργίας φόβου, καταναγκαστικής πολιτικής βίας και, από την άλλη πλευρά, σε μία συνομοσιολογική πρακτική υπολογισμένης, επιδεικτικής, ευθείας βίαιης πράξης,

¹⁴Joint Publication 3-07.2, 2010, *Antiterrorism*

¹⁵ Στην ιστοσελίδα του F.B.I., <https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>

¹⁶ Association française des Victimes du Terrorisme, 2009, French Legislation on Terrorism (421-1)

¹⁷ Alex P. Schmid, 2011, *The Revised Academic Consensus Definition of Terrorism*, Perspectives on Terrorism, Vol. 6, No. 2, 2012, p. 158-159

χωρίς νομικούς ή ηθικούς φραγμούς, στοχεύοντας κυρίως πολίτες και άμαχο πληθυσμό, η οποία πραγματοποιείται για τα προπαγανδιστικά και ψυχολογικά αποτελέσματά της σε ποικίλα κοινά και συγκρουόμενες ομάδες.

Γίνεται σαφές λοιπόν, ότι δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός, ο οποίος να υιοθετείται από τις κυβερνήσεις των κρατών ή τους μη κρατικούς φορείς και ο οποίος να αποσαφηνίζει την έννοια της τρομοκρατίας. Στις περισσότερες των περιπτώσεων δίνεται ο ορισμός ο οποίος εξυπηρετεί καλύτερα, όσον αφορά τη διάσταση του φαινομένου, την οποία επιθυμεί ένας κρατικός ή μη φορέας να τονίσει. Για παράδειγμα, οι Η.Π.Α. αναδεικνύουν τη διεθνικότητα του φαινομένου της τρομοκρατίας, η Ε.Ε. τον εγκληματικό χαρακτήρα, ενώ ο Οργανισμός Αφρικανικής Ενότητας, την κοινωνική διάσταση του φαινομένου. Όλοι οι φορείς καταδικάζουν απερίφραστα το φαινόμενο. Παρ' όλα αυτά δεν έχουν καταλήξει σε ομοφωνία, σχετικά με έναν δεσμευτικού χαρακτήρα ορισμό.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα το οποίο δυσχεραίνει την επίτευξη μίας τέτοιας ομοφωνίας, είναι το θέμα της αναγνώρισης, από την πλευρά των κρατών, των διαφόρων ομάδων ως τρομοκρατικών. Είναι χαρακτηριστικό το φαινόμενο των ομάδων οι οποίες χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικές από έναν δρώντα του διεθνούς συστήματος, να νομιμοποιούνται από κάποιον άλλο, ως μαχητές για την ελευθερία και τη δικαιοσύνη.¹⁸ Υπάρχουν πολλά παραδείγματα από τη σημερινή διεθνή πολιτική σκηνή, τα οποία επιβεβαιώνουν αυτό το φαινόμενο. Ένα από αυτά είναι ο χαρακτηρισμός από την πλευρά της Τουρκίας, δια στόματος του προέδρου της κ. Ερντογάν, ως τρομοκρατική ομάδα, των Κούρδων μαχητών στα βόρεια σύνορα της Συρίας (YPG), την ώρα που οι Η.Π.Α. τους θεωρούν έναν σημαντικό παράγοντα για την εξάλειψη των θυλάκων του Ισλαμικού Κράτους (ISIS ή ISIL ή Daesh) στην ευρύτερη περιοχή. Στην περίπτωση αυτή, ο χαρακτηρισμός μίας ομάδας ως τρομοκρατικής λειτουργεί ως εργαλείο στα χέρια της κυβέρνησης ενός κράτους. Ένα εργαλείο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει, ώστε να θέσει εκτός νόμου και να περιθωριοποιήσει, ομάδες που αποτελούν παράγοντα αποσταθεροποίησης και αντιτίθενται στις πολιτικές της.

Η έννοια, επομένως της διεθνούς τρομοκρατίας δεν μπορεί να ξεφύγει από τα συμφέροντα των διαφόρων κρατών. Χρησιμοποιείται για την αύξηση της επιρροής των κυβερνήσεων, την αύξηση της δημοφιλίας τους, και την επικράτηση έναντι των επικριτών τους.

---

¹⁸ Αθανασία Βασιλοπούλου- Αθανασοπούλου, *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας- Θεσμικές και πολιτικές τάσεις, Διατλαντική συνεργασία*, Εκδόσεις Πατάκη, 2017, σελ. 52

Μία επίσης σημαντική διάσταση του όρου διεθνής τρομοκρατία, είναι αυτή του διαχωρισμού της από την έννοια της στάσης, ή της ανταρσίας (terrorism vs insurgency). Πολλές φορές οι δύο όροι συγχέονται, παρά το γεγονός ότι εμφανίζουν πολλές σημαντικές διαφορές. Η τρομοκρατία αποτελεί ένα εργαλείο για ομάδες στρατιωτικά υποδεέστερες, ώστε να κατορθώσουν να επιφέρουν πλήγματα σε στρατιωτικά ισχυρότερο αντίπαλο. Ο αντίπαλος αυτός, τις περισσότερες φορές έχει θεσμική υπόσταση και δεν είναι λίγα τα παραδείγματα χτυπημάτων από τρομοκρατικές ομάδες εναντίον κρατών (Η.Π.Α., Αγγλία, Γαλλία κ.λπ.). Χαρακτηριστικό των τρομοκρατικών χτυπημάτων είναι η αντισυμβατικότητα των μέσων και των στρατηγικών που χρησιμοποιούνται.

Όταν μία τρομοκρατική ομάδα, αποκτά αρκετή ισχύ, ώστε να διεξάγει πόλεμο και με χρήση συμβατικών μέσων, τότε ουσιαστικά αναφερόμαστε σε παραστρατιωτικές οργανώσεις (militant groups).¹⁹ Οι ομάδες αυτές, αν και βρίσκονται εκτός νόμου, διαθέτουν τον εξοπλισμό ώστε να διεξάγουν ανταρτοπόλεμο και να συγκρουστούν με τις συμβατικές στρατιωτικές δυνάμεις του εχθρού, σε αντίθεση με τα τρομοκρατικά χτυπήματα, στα οποία πολλές φορές στόχο αποτελεί ο άμαχος πληθυσμός. Τα τρομοκρατικά χτυπήματα έχουν έντονα συμβολικό χαρακτήρα. Ακόμα και όταν ο στόχος δεν είναι κάποιο συμβολικό κτήριο, ή μνημείο του εχθρού (π.χ. Δίδυμοι Πύργοι στις Η.Π.Α), ο συμβολισμός μπορεί να έγκειται στην προσβολή και έκθεση του συνόλου των αδυναμιών ενός κράτους να παρέχουν ασφάλεια στους πολίτες τους (χτυπήματα σε Μαδρίτη, Λονδίνο, Παρίσι, Βρυξέλλες κ.λπ).

Μία ακόμη σημαντική διαφορά, αφορά στα δίκτυα που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή ανταρτοπολέμου και την πραγματοποίηση ενός τρομοκρατικού χτυπήματος. Τα δίκτυα επικοινωνιών, η διοίκηση, τα μέσα και ο έλεγχος, είναι πολύ διαφορετικά όταν ασκούνται σε επίπεδο διασυνοριακών ή ενδοσυνοριακών συγκρούσεων και όταν ασκούνται σε μία απομακρυσμένη από την κεντρική διοίκηση, εχθρική περιοχή. Από τα πιο πρόσφατα παραδείγματα, χαρακτηριστικό τρομοκρατικής ομάδας, αποτελεί η Αλ Κάιντα, στόχος της οποίας ήταν να πλήξει το κύρος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Παράδειγμα ομάδας με χαρακτηριστικά παραστρατιωτικής οργάνωσης, αποτελεί το παρακλάδι του Ισλαμικού Κράτους στην Υποσαχάρια Αφρική, Boko Haram.

Ένα τρίτο χαρακτηριστικό που διαχωρίζει σε μεγάλο βαθμό τις τρομοκρατικές επιθέσεις από τις τακτικές ανταρτοπολέμου, είναι το επίπεδο οργάνωσης των παραστρατιωτικών

---

¹⁹ Scott Stewart, *The Difference Between Terrorism and Insurgency*, Stratfor, 2014
<https://mysu.susqu.edu/personal/rusek/news/Saved%20Articles/Difference%20Between%20Terrorism%20and%20Insurgency.pdf>

οργανώσεων. Παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση του Ισλαμικού Κράτους. Παρά το γεγονός ότι έχει αναλάβει την ευθύνη για πολλά τρομοκρατικά χτυπήματα, παρουσιάζει θεσμική διάρθρωση, και λειτουργεί στις περιοχές που καταλαμβάνει ως μία «κυβέρνηση», ασκώντας λειτουργίες όπως τη συλλογή φόρων, την αστυνόμευση, ή την επίβλεψη της λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών.

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως σε ένα πρώτο επίπεδο, όταν μια οργάνωση στερείται των πόρων και των μέσων, μπορεί να πραγματοποιήσει τρομοκρατικά χτυπήματα, ώστε να πλήξει σε μεγάλο βαθμό το κύρος του εχθρού, προβάλλοντας διεθνώς τις αδυναμίες του. Αν οι πόροι αυτοί αποκτηθούν, τότε η οργάνωση εκτός από τρομοκρατικά χτυπήματα, έχει τη δυνατότητα να διεξάγει μικρής εμβέλειας και μεγάλης έντασης ανταρτοπόλεμο με τις εχθρικές δυνάμεις, ώστε να αποκτήσει τον μεγαλύτερο δυνατό έλεγχο περιοχών, μέσων και πλουτοπαραγωγικών πηγών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Ισλαμικός Εξτρεμισμός

Αποτελεί πάγια θέση του γράφοντος, ότι η τρομοκρατία, με οποιαδήποτε μορφή κι αν εμφανίζεται, δεν μπορεί να στηριχθεί σε κάποιο θρησκευτικό δόγμα, ανεξάρτητα από το πόσο ακραίες θεωρούνται οι θέσεις του. Τα αφηγήματα της διεθνούς τρομοκρατίας καπηλεύονται στοιχεία ακραίων θρησκευτικών δογμάτων, προκειμένου να «νομιμοποιήσουν» τις πράξεις τους. Με τους κατάλληλους μηχανισμούς προπαγάνδας, επιδιώκουν να βρουν υποστήριξη στις λαϊκές μάζες. Εκμεταλλεύονται πολλές φορές για τον σκοπό αυτό το μίσος που έχει δημιουργηθεί εναντίον της αντίπαλης πλευράς, προβάλλοντας τις πράξεις τους ως πράξεις απονομής δικαιοσύνης, προερχόμενες πολλές φορές και από θεία βούληση.

Στη σημερινή εποχή, τον ρόλο αυτό παίζουν οι τρομοκρατικές οργανώσεις, οι οποίες προέρχονται από τη Μέση Ανατολή και έχουν εξαπλωθεί σε μεγάλο κομμάτι και της αφρικανικής ηπείρου. Σημαντικότερη αυτών, είναι η οργάνωση Ισλαμικό Κράτος, μία οργάνωση η οποία αρχικά αποτελούσε παρακλάδι μίας ευρύτερης τρομοκρατικής οργάνωσης, της Αλ Κάιντα, και από την οποία αποκόπηκε και ήρθε στη συνέχεια σε σύγκρουση. Παρακλάδια του Ισλαμικού Κράτους βρίσκονται τόσο στη Μέση Ανατολή, όσο και στην Υποσαχάρια Αφρική, με κυριότερο αυτό της Boko Haram, η οποία δρα ως παραστρατιωτική οργάνωση σε περισσότερες από 10 χώρες της αφρικανικής ηπείρου.

Η ιδεολογία και τα αφηγήματα του Ισλαμικού Κράτους στηρίζονται σε μία ακραία ερμηνεία του Κορανίου, του ιερού βιβλίου του Ισλάμ. Πολλά από τα στοιχεία τα οποία έχει αντλήσει η οργάνωση, έχουν ομοιότητες με το δόγμα του σαλαφισμού.

Το Ισλάμ είναι μία θρησκεία διαιρεμένη σε πολλά διαφορετικά δόγματα. Τα δύο ισχυρότερα και πολυπληθέστερα είναι τα δόγματα του σουνιτών και των σιιτών. Τα δόγματα αυτά, πηγάζουν από τη διαμάχη, σχετικά με το ποιος θα έπαιρνε το χρίσμα ως ο διάδοχος του Μωάμεθ, ιδρυτή της θρησκείας. Μία ακραία μορφή του σουνιτικού δόγματος, αποτελεί ο σαλαφισμός.

Η ακραία φύση του σαλαφισμού, έγκειται στο γεγονός ότι θεωρεί ως αποδεκτό, μόνο ότι έχει επιτρέψει ρητά ο ίδιος ο Μωάμεθ και έγινε δεκτό από τις τρεις πρώτες γενιές των σουνιτών οπαδών του (μέχρι περίπου τον 9^ο αιώνα). Ο σαλαφισμός, σύμφωνα με τους οπαδούς του, επιδιώκει να εξαγνίσει το Ισλάμ από τις δυτικές επιδράσεις και να το θέσει σε

αυστηρά θρησκευτικό πλαίσιο. Οποιοδήποτε ισλαμικό δόγμα δεν ακολουθεί τις αρχές του σαλαφισμού, θεωρείται ως αποκλίνον και τίθεται στο ίδιο πλαίσιο με τη δυτική ιδεολογία. Το ίδιο ισχύει ακόμη και για τους μη-σαλαφιστές σουνίτες.

Το δόγμα του σαλαφισμού, αντίκειται στην ύπαρξη μίας πολιτικής οντότητας στο πλαίσιο του δυτικού πολιτικού συστήματος, που να το εκπροσωπεί. Παρόλα αυτά, με το ξέσπασμα της Αραβικής Άνοιξης τον Ιανουάριο του 2011, στην Αίγυπτο δημιουργήθηκαν τα πρώτα κόμματα με σημαντικότερο το Αλ Νουρ, παρά την αντίδραση των παραδοσιακών σαλαφιστών, οι οποίοι αρνούνταν να λειτουργήσουν στο πλαίσιο του δυτικότροπου πολιτικού συστήματος.²⁰

Οι οπαδοί του δόγματος του σαλαφισμού, χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Την πρώτη κατηγορία αποτελούν οι παραδοσιακοί, ή ησυχαστές σαλαφιστές. Αποτελούν μη πολιτικοποιημένους, διαλογιστές, οι οποίοι επικεντρώνονται κυρίως στην εκπαίδευση και στην ιεραποστολή. Την δεύτερη κατηγορία αποτελούν οι πολιτικοί σαλαφιστές, οι οποίοι είναι που ουσιαστικά προέβησαν στην ίδρυση των πρώτων σαλαφιστικών κομμάτων, μετά το ξέσπασμα της Αραβικής Άνοιξης. Την τρίτη κατηγορία αποτελούν οι τζιχαντιστές σαλαφιστές, οι οποίοι κάποιες φορές καταφεύγουν στην χρήση των όπλων. Θα πρέπει βέβαια να γίνει σαφές ότι για όλες τις κατηγορίες σαλαφιστών είναι υπαρκτή η έννοια του τζιχάντ, δηλαδή του ιερού πολέμου, με τη διαφορά ότι για τους ησυχαστές και τους πολιτικούς σαλαφιστές έχει τη σημασία του στρατιωτικού και πνευματικού πολέμου, αλλά μόνο για τους τζιχαντιστές σαλαφιστές μπορεί να στραφεί εναντίον των «αποστατών» μουσουλμάνων του ισλαμικού κόσμου.²¹

2.2 Ιστορικό υπόβαθρο

2.2.1 Οι απαρχές του σύγχρονου ισλαμικού εξτρεμισμού

Το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα μετά τον επταετή πόλεμο, ξεκίνησε ένα κύμα ριζοσπαστικοποίησης του ισλάμ και μία προσπάθεια να επανέλθει σε πιο παραδοσιακά πρότυπα και αρχές. Ένας από τους πρωτεργάτες αυτής της ριζοσπαστικοποίησης ήταν ο Σαγίντ Κουτμπ (Sayyid Qutb), Αιγύπτιος συγγραφέας, ο οποίος ήταν πεπεισμένος ότι οι Δυτικές κοσμικές δημοκρατίες ήταν διεφθαρμένες και πως μεγάλο κομμάτι της μουσουλμανικής κοινότητας, είχε υποπέσει σε μία αντίστοιχη «αποστασία». Τα

---

²⁰ Joas Wagemakers, 2018, *Salafism or the Quest for Purity*, <https://www.oasiscenter.eu/en/what-is-salafism-quest-for-purity>

²¹ Ibid.

έργα του αποτέλεσαν τα διδάγματα, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν από τις σουνιτικές παραστρατιωτικές ομάδες.

Αν και περισσότερο μετριοπαθής, ο αδερφός του, Μοχάμεντ Κουτμπ (Muhammad Qutb), συμεριζόταν την πεποίθηση του αδερφού του, ότι η Δύση πάσχει από έναν «μεγάλο πνευματικό λοιμό».²² Στο πανεπιστήμιο King Abdul Aziz της Jeddah, ο Μοχάμεντ Κουτμπ είχε ως μαθητή στο τμήμα Ισλαμικών Σπουδών, τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, μετέπειτα ιδρυτή της τρομοκρατικής οργάνωσης Αλ Κάιντα.

Το 1972, η Ευρώπη δέχτηκε ένα από τα ισχυρότερα τρομοκρατικά χτυπήματα στο έδαφός της. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες, και συγκεκριμένα στις 5 Σεπτεμβρίου 1972, οχτώ μέλη της παραστρατιωτικής ομάδας «Μαύρος Σεπτέμβρης», ενός τμήματος, της Παλαιστινιακής οργάνωσης PLO, εισέβαλαν στο κτήριο, όπου διέμενε η ισραηλινή αποστολή, παίρνοντας έξι μέλη της αποστολής αιχμαλώτους. Στη μάχη η οποία ακολούθησε σε αεροπορική βάση στα περίχωρα του Μονάχου, τα έξι μέλη της ισραηλινής αποστολής σκοτώθηκαν, μαζί με Γερμανούς αστυνομικούς και μέλη των ισραηλινών μυστικών υπηρεσιών. Ήταν μία ενέργεια που έθεσε σε λειτουργία μία σειρά γεγονότων, τα οποία βάθυναν το χάσμα μεταξύ του Ισραήλ και της Παλαιστίνης στις επόμενες δεκαετίες.²³

Δεν θα ήταν λάθος να ειπωθεί πως η ύπαρξη του Ισραήλ και ο αραβοϊσραηλινός πόλεμος, ήταν αυτός ο οποίος ενεργοποίησε την ριζοσπαστικοποίηση του ισλάμ. Ο Δρ. Αμπντουλάχ Αζζάμ (Abdullah Azzam), ο οποίος επίσης θεωρείται ότι άσκησε μεγάλη επιρροή στον Μπιν Λάντεν, υπήρξε από τους αρχιτέκτονες τις Hammas, μίας παλαιστινιακής σουνιτικής οργάνωσης, αφοσιωμένη στη δημιουργία ενός ισλαμικού παλαιστινιακού κράτους.²⁴

Τη δεκαετία του 1980 τα τρομοκρατικά χτυπήματα συνεχίστηκαν στην Ευρώπη. Από αυτά, πολλά είχαν τη λογική της εσωτερικής, ενδοκρατικής τρομοκρατίας (π.χ. η «σφαγή» της Μπολόνια το 1980, η έκρηξη βόμβας σε σταθμό τρένου στην Ιταλία το 1984 κ.λπ.). Υπήρξαν όμως και χτυπήματα της διεθνούς τρομοκρατίας, όπως η αεροπειρατεία στην πτήση 648 της EgyptAir από την Αθήνα στο Κάιρο, η οποία είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο 60 επιβαίνόντων. Η ευθύνη για το χτύπημα αυτό, ανέλαβε η οργάνωση Abu Nidal, η οποία επίσης προέρχεται από την Παλαιστινιακή Οργάνωση PLO. Περί τα τέλη της δεκαετίας του 1980, το έτος 1988, τοποθετείται η ίδρυση της Αλ Κάιντα.

---

²² John Gray, *Al Qaeda and What it Means to be Modern*, Fiber and Fiber Ltd, 2007, p.77

²³ Patrick Cockburn and journalists of The Independent, *Terrorism in Europe- In the Crosshairs Again*, The Independent Print Ltd, 2016, p.16

²⁴ John Gray, *Al Qaeda and What it Means to be Modern*, Fiber and Fiber Ltd, 2007, p.78-79

Η Αλ Κάιντα αποτελεί μία οργάνωση, η οποία αρχικά χρησιμοποιήθηκε από τις δυτικές δυνάμεις, ώστε να λειτουργήσει ως ανάχωμα ενάντια στη Σοβιετική Ένωση, όταν εκείνη εισέβαλε στο Αφγανιστάν. Με την υποχώρηση των σοβιετικών στρατευμάτων το 1989, οι ηγέτες της Αλ Κάιντα στράφηκαν εναντίον του διεφθαρμένου, σύμφωνα με εκείνους κομμάτι του ισλαμικού κόσμου, καθώς και εναντίον της Δύσης.²⁵ Αποτελεί ουσιαστικά την πρώτη τρομοκρατική οργάνωση με διεθνοποιημένη δράση, εφαρμόζοντας την τακτική της δημιουργίας δικτύων με τρομοκρατικές οργανώσεις σε όλο τον κόσμο. Το σημαντικότερο χτύπημά της, αποτελεί η επίθεση στους δίδυμους πύργους των Η.Π.Α. τον Σεπτέμβριο του 2001.

Για πολλούς μελετητές και ακαδημαϊκούς, το χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, αποτελεί σταθμό, στη μελέτη του φαινομένου της διεθνούς τρομοκρατίας. Και ο λόγος γι' αυτό, είναι πως στρέφει το βλέμμα της Δύσης αποφασιστικά προς την πάταξη του φαινομένου. Έως τότε δεν είχε υπάρξει συντονισμένη αντίδραση για την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας, και τα χτυπήματα, αντιμετωπίζονταν ενδοκρατικά, στο πλαίσιο των σφμάτων ασφαλείας. Μετά τον χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, κινητοποιείται το σύνολο του δυτικού κόσμου, κηρύσσοντας, υπό την ηγεσία των Ηνωμένων Πολιτειών, τον πόλεμο εναντίον του ισλαμικού εξτρεμισμού.

Ο «πόλεμος ενάντια στον τρόμο» («War on Terror»), τον οποίο κήρυξε ο τότε Πρόεδρος των Η.Π.Α. George Bush Jr., μετουσιώθηκε σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, στο έδαφος του Αφγανιστάν το 2001. Στόχος ήταν οι τρομοκρατικές βάσεις στη περιοχή, το καθεστώς των Ταλιμπάν, καθώς και ο ηγέτης της Αλ Κάιντα, Οσάμα Μπιν Λάντεν.²⁶ Οι Η.Π.Α, είχαν την συμπαράσταση περίπου 50 κρατών, στην επιχείρηση αυτή, η οποία αποτελούσε την απάντηση του συνόλου της διεθνούς κοινής γνώμης, στο φαινόμενο της Διεθνούς Τρομοκρατίας.

Το ίδιο, δεν συνέβη παρόλα αυτά και στην περίπτωση του Ιράκ. Το 2003, οι Η.Π.Α, βρήκαν μεγάλες αντιστάσεις και διαφωνίες στην σχεδιαζόμενη εισβολή τους, στο έδαφος του Ιράκ.²⁷ Ο πόλεμος αυτός, οι εκατοντάδες χιλιάδων νεκρών που προκάλεσε, αποτέλεσε το έναυσμα για τη δημιουργία νέων τρομοκρατικών οργανώσεων, που όπως θα αναφερθεί στη συνέχεια αποτελούν μέχρι και σήμερα απειλή για την ανθρωπότητα.

---

²⁵ Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/topic/al-Qaeda>

²⁶ Σταύρος Λύγερης, *Ισλαμική Τρομοκρατία* (Εκδόσεις Πατάκη, 2016), σελ. 40-41

²⁷ Σταύρος Λύγερης, *Ισλαμική Τρομοκρατία* (Εκδόσεις Πατάκη, 2016), σελ. 56-57

Μόλις ένα χρόνο μετά την εισβολή των Η.Π.Α. στο Ιράκ, ξεκινάει ένα νέο κύμα τρομοκρατικών χτυπημάτων στην Ευρώπη. Στις 11 Μαρτίου 2004, 10 βόμβες εξερράγησαν σε τέσσερα τρένα, στο σιδηροδρομικό δίκτυο της Μαδρίτης, αφήνοντας 191 νεκρούς και περισσότερους από 1800 τραυματίες.²⁸ Στις 7 Ιουλίου 2005, στο Λονδίνο, εκρήξεις στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο 52 ανθρώπων και των τραυματισμό περίπου 700.²⁹ Παρόμοια χτυπήματα, με μικρότερο αριθμό απωλειών, εκδηλώθηκαν και σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, όπως και σε πόλεις της Ρωσίας, έως το 2015. Την ευθύνη για τα χτυπήματα αυτά ανέλαβαν μέλη της Αλ Κάιντα.

2.2.2 Η περίπτωση της Γαλλίας

Όπως θα αναφερθεί και σε επόμενο κεφάλαιο, οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε η Γαλλία ως στόχος των τρομοκρατικών επιθέσεων των τελευταίων ετών είναι πολλοί. Η Γαλλία αποτελεί μία από τις παραδοσιακές μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης. Πρώην αποικιοκρατική δύναμη, είχε καταφέρει να ιδρύσει αποικίες σε πολλές περιοχές, ανάμεσα στις οποίες και η αφρικανική ήπειρος. Χώρες όπως το Μαρόκο, η Τυνησία, η Αλγερία, το Μάλι, η Μαυριτανία, η Σενεγάλη, και πολλές ακόμη, αποτέλεσαν γαλλικές αποικίες. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, αλλά με μεγαλύτερη ένταση μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, το μουσουλμανικό στοιχείο στη Γαλλία αυξάνεται. Η μετανάστευση μεγάλου όγκου πληθυσμού, κυρίως από τις χώρες της βόρειας Αφρικής, είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της μουσουλμανικής κοινότητας στη Γαλλία, ίσως τη μεγαλύτερη μουσουλμανική κοινότητα στην Ευρώπη. Σήμερα αποτελεί περίπου το 5,6% του συνολικού πληθυσμού, αντιστοιχεί σε περίπου 3,5 εκατομμύρια κατοίκους.³⁰ Είναι άξιο αναφοράς το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του μουσουλμανικού πληθυσμού είναι Αλγερινής προέλευσης, συγκεκριμένα, περίπου το 38%. Η περίπτωση της Αλγερίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Η Αλγερία κέρδισε την ανεξαρτησία της από τη Γαλλία, στον Γαλλοαλγερινό Πόλεμο από το 1954 έως το 1962, έναν πόλεμο που είχε εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς. Τα χρόνια που ακολούθησαν τον πόλεμο, η Γαλλία δεν σταμάτησε να συμπεριφέρεται στην Αλγερία ως μία αποικιακή δύναμη. Όταν τη δεκαετία του 1980, ξέσπασε ο Αλγερινός εμφύλιος πόλεμος, η Γαλλία παρασκηνακά, υποστήριξε την επικράτηση ενός αυταρχικού στρατιωτικού

---

²⁸Michael Ray, *Madrid Train Bombings of 2004*, Encyclopedia Britannica, 2018, <https://www.britannica.com/event/Madrid-train-bombings-of-2004>

²⁹ *7/7 London Bombings: Memorial for the bus explosion victims unveiled*, BBC News, 2018, <https://www.bbc.com/news/uk-england-london-45485154>

³⁰World Population Review- France Population, <http://worldpopulationreview.com/countries/france-population/>

καθεστώς στη χώρα.³¹ Σφαγές αμάχων ακολούθησαν, όμοιες με εκείνες του Γαλλοαλγερινού πολέμου. Απότοκο του εμφυλίου πολέμου στην Αλγερία ήταν η δημιουργία της οργάνωσης GIA (Group Islamique Armée), μίας παραστρατιωτικής οργάνωσης που διεξήγαγε ανταρτοπόλεμο εναντίον της Αλγερινής κυβέρνησης.³² Ένα από τα μέλη της οργάνωσης, δημιούργησε το 1998, την οργάνωση GSPC (Group Salafiste pour la Prédication et le Combat). Η οργάνωση αυτή, μερικά χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 2006, ανακοίνωσε ότι δρα υπό την καθοδήγηση της Αλ Κάιντα.³³

Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80, η Γαλλία εμφάνιζε μία ουδέτερη στάση, όσον αφορά την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας. Κι αυτό γιατί τη θεωρούσε ως ένα ζήτημα το οποίο αφορά το Υπουργείο Εξωτερικών και δεν σχετιζόταν με τη δημόσια τάξη.³⁴ Η αλλαγή επήλθε με τις επιθέσεις του 1985-86 στο Παρίσι.

Σχεδόν 24 εκρήξεις μέσα σε διάστημα εννέα μηνών, πέντε σε διάστημα έντεκα ημερών έφεραν τέλος στην πολιτική της ουδετερότητας που εφάρμοζε η γαλλική κυβέρνηση. Η επιθέσεις ήταν αποτέλεσμα των διπλωματικών διαφωνιών της Γαλλίας με χώρες που υπέθαλψαν τρομοκρατικές οργανώσεις (sponsored-state terrorism), όπως η Λιβύη ή το Ιράν. Την ευθύνη για τις επιθέσεις αυτές ανέλαβε η οργάνωση CSPPA (Committee for Solidarity with Near Eastern Political Prisoners).

Περίπου μία δεκαετία αργότερα, στις 26 Ιουλίου 1995, και πάλι εκρήξεις στην πρωτεύουσα, ήταν η αφορμή να χάσουν τη ζωή τους 8 Γάλλοι πολίτες και να τραυματιστούν περισσότεροι από 200. Την ευθύνη για τις επιθέσεις ανέλαβε η οργάνωση GIA, της οποίας οι επιχειρήσεις αποτελούσαν πλέον άμεση απειλή για την γαλλική εθνική ασφάλεια. Η αντίδραση της γαλλικής κυβέρνησης ήταν άμεση. Κάνοντας χρήση των υπαρχουσών υποδομών, οι οποίες υπήρχαν από το 1985, οι αντιτρομοκρατικές υπηρεσίες, εντόπισαν τους υπευθύνους των επιθέσεων. Επίσης ξεκίνησε μια σειρά μεταρρυθμίσεων, οι οποίες έδωσαν περισσότερες ελευθερίες σε αντιτρομοκρατικές υπηρεσίες και δικαστικούς λειτουργούς, για τη διεξαγωγή ερευνών με σκοπό την αποτροπή μελλοντικών τρομοκρατικών χτυπημάτων.³⁵

---

³¹ Abdel Kader, Chanderli Salah, Zaimech Keith, Sutton L. Carl Brown, *Algeria* (Encyclopedia Britannica, 2018), <https://www.britannica.com/place/Algeria/Cultural-life#ref220556>

³² Armed Islamic Group (Encyclopedia Britannica, 2018), <https://www.britannica.com/topic/Armed-Islamic-Group>

³³ Al- Qaida in the Islamic Maghrib (Encyclopedia Britannica, 2018), <https://www.britannica.com/topic/al-Qaeda-in-the-Islamic-Maghrib>

³⁴ U.S. Government, U.S. Military, Department of Defense (DoD), Michael Meyer, *New Terrorism in France- Impact of Transnational Salafist Muslim Jihad Recruiting Wayward Youth With a Narrative of Renewed Identity, Social Media Radicalization and Lone Wolf Islamist Attacks* (Progressive Management, 2018), p.10

³⁵ Ibid. p.12

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα μια σχετικά ήρεμη περίοδο στο εσωτερικό της χώρας, της οποίας το τέλος θα μπορούσαμε να πούμε ότι φτάνει μέχρι το 2012.

Το μουσουλμανικό στοιχείο στη Γαλλία αποτέλεσε μία ιδιαίτερα ευάλωτη κοινότητα. Οι περιοχές στις οποίες είναι συγκεντρωμένο, αποτελούν ουσιαστικά περιοχές- γκέτο, οι οποίες στερούνται του επιπέδου μόρφωσης και διαβίωσης, το οποίο απολαμβάνουν οι υπόλοιπες περιοχές στη γαλλική επικράτεια. Οι περιοχές αυτές είναι: στα προάστια του Παρισιού στην περιοχή Seine-Saint-Dennis, στη Marseille και στην ακτή της Μεσογείου, στην Lyon, στη Lille, στη Roubaix και στην περιοχή των ορυχείων στο βορά και στην Alsace, Moselle και στην περιοχή των ορυχείων της Ανατολής. Η περιθωριοποίηση των μουσουλμανικών κοινοτήτων, είχε ως αποτέλεσμα να μεγαλώσει η δυσαρέσκεια ανάμεσα στα μέλη της. Μεγάλο ποσοστό των μουσουλμάνων στη Γαλλία, ζουν ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Το κλίμα δυσαρέσκειας της μουσουλμανικής κοινότητας και ειδικότερα των νεότερων γενιών, συντέλεσε στο να διευκολυνθεί η μετάδοση του μηνύματος των τρομοκρατών του Ισλαμικού Κράτους. Με τον τρόπο αυτό μεγάλος αριθμός πολιτών, ριζοσπαστικοποιήθηκε, δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος, ώστε το Ισλαμικό Κράτος να πραγματοποιήσει πλήθος τρομοκρατικών χτυπημάτων.³⁶

2.3 Διαφορές ανάμεσα σε Αλ Κάιντα και Ισλαμικό Κράτος

Πριν ξεκινήσει η ανάλυση των χτυπημάτων της τελευταίας τετραετίας στο εύρος της γαλλικής επικράτειας, είναι χρήσιμο να παρουσιασθούν οι διαφορές των δύο βασικότερων τρομοκρατικών οργανώσεων, της Αλ Κάιντα και του ISIS. Παρά το γεγονός, ότι όταν το ζήτημα της διεθνούς τρομοκρατίας τέθηκε επί τάπητος, μετά το χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, η Αλ Κάιντα είχε αναγνωρισθεί ως η μεγαλύτερη απειλή για την ασφάλεια διεθνώς, για τα τρομοκρατικά χτυπήματα που πραγματοποιήθηκαν σε γαλλικό έδαφος, κατά την τετραετία 2015-2018, την ευθύνη ανέλαβε η οργάνωση Ισλαμικό Κράτος. Οι διαφορές ανάμεσα στις δύο τρομοκρατικές οργανώσεις είναι σημαντικές, και αφορούν όχι μόνο τον τρόπο δράσης, αλλά και την ιδεολογική προσέγγιση της κάθε οργάνωσης.

Ο ISIS (Islamic State of Iraq and Syria), ήταν ένα από τα αποτελέσματα της εισβολής του 2003 στο Ιράκ. Παρά το γεγονός ότι χρηματοδοτήθηκε η δράση του από την Αλ Κάιντα του Μπιν Λάντεν, ο τότε ηγέτης του Zarkawi, αρνήθηκε να ορκιστεί πίστη στην Αλ Κάιντα, καθώς σε αρκετά πράγματα διέφεραν οι στόχοι του με τον Μπιν Λάντεν. Εν τέλει το 2004, το

---

³⁶ Hakim El Karoui, A French Islam is Possible (Institut Montaigne, 2016), p.10, <https://www.institutmontaigne.org/ressources/pdfs/publications/a-french-islam-is-possible-report.pdf>

Ισλαμικό Κράτος μετατράπηκε σε παρακλάδι της Αλ Κάιντα, παίρνοντας της ονομασία Αλ Κάιντα του Ιράκ. Μετά το θάνατο του Μπιν Λάντεν, η Αλ Κάιντα έχασε μεγάλο μέρος από την ισχύ της. Ο ISIS, αποκτώντας και διατηρώντας εδάφη τόσο στο Ιράκ, όσο και στη Συρία, ανεξαρτητοποιήθηκε από την Αλ Κάιντα. Τον Φεβρουάριο του 2014, ο ηγέτης της Αλ Κάιντα, Zawahiri, αποκήρυξε επίσημα τον ISIS και τον ηγέτη του Baghdadi.³⁷

Μετά την αποπομπή και την ανεξαρτητοποίηση του, ο ISIS και η Αλ Κάιντα, βρίσκονται σε ένα διαρκή πόλεμο, με σκοπό τον προσηλυτισμό, όσο το δυνατόν περισσότερων οργανώσεων, οι οποίες θα ορκιστούν πίστη στους σκοπούς τους.

Σε επίπεδο ιδεολογίας, οι δύο οργανώσεις εμφανίζουν αρκετές διαφορές. Και οι δύο επιθυμούν τη δημιουργία ενός παγκόσμιου χαλιφάτου. Ο τρόπος με τον οποίο θα επιτευχθεί όμως αυτό, διαφέρει. Η Αλ Κάιντα, επιθυμεί να διαλύσει τα καθεστώτα που έχουν δημιουργηθεί σε μουσουλμανικές χώρες και που σύμφωνα με την οργάνωση έχουν διαφθαρεί και έχουν «αποστατήσει» από το γνήσιο ισλάμ. Στη συνέχεια επιθυμεί να τα αντικαταστήσει με γνήσια ισλαμικά καθεστώτα.

Ο ISIS επιθυμεί τη δημιουργία και εγκαθίδρυση ενός παγκόσμιου χαλιφάτου με την κατάληψη και τον έλεγχο εδάφους. Στοχεύει δηλαδή, στην κυριολεκτική δημιουργία ενός κράτους που θα είναι το κέντρο του μουσουλμανικού κόσμου.

Μία δεύτερη διαφορά μεταξύ των δύο οργανώσεων αφορά την προτεραιότητα που θέτουν ως προς τον εχθρό. Και οι δύο οργανώσεις, θεωρούν ότι εχθρό αποτελεί ο δυτικός πολιτισμός και οι «αποστάτες» μουσουλμάνοι, οι οποίοι έχουν απομακρυνθεί από τις διδαχές του πραγματικού ισλάμ. Παρόλα αυτά, η Αλ Κάιντα επικεντρώνεται στον «μακρινό» εχθρό, κάτι που φάνηκε και στην επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Επιχειρεί με εντυπωσιακά χτυπήματα να προκαλέσει τον τρόμο στους πολίτες των δυτικών χωρών και παράλληλα να εξασφαλίσει την υποστήριξη των μουσουλμάνων, καλλιεργώντας το μίσος και τον εξτρεμισμό. Ο ISIS επικεντρώνεται πολύ περισσότερο στον «κοντινό» εχθρό, δηλαδή εναντίον όλων των μουσουλμάνων, των οποίων την πίστη θεωρεί ως μη καθαρή και διεφθαρμένη. Στόχο του αποτελούν οι σιίτες, αλλά και οι σουνίτες, οι οποίοι δεν ακολουθούν την, σύμφωνα με εκείνους, καθαρή τους ιδεολογία. Στη συνέχεια, στρέφονται και εκείνοι εναντίον της Δύσης. Τα χτυπήματα του ISIS στη Δύση, δεν ήταν χτυπήματα εναντίον συμβολικών μνημείων, ή βασικών υποδομών. Όπως θα αναφερθεί και στη συνέχεια και

---

³⁷Daniel L. Bayman, *Comparing Al Qaeda and ISIS: Different Goals, Different Targets*, The Brookings Press, 2015

γίνεται αντιληπτό από τα χτυπήματα του ISIS στη Γαλλία, οι στόχοι θα μπορούσαν να είναι οτιδήποτε, από μία εκκλησία, μέχρι καφετέριες και επιθέσεις σε πολυσύχναστους δρόμους. Με τον τρόπο αυτό διέδωσε η οργάνωση το μήνυμα του τρόμου ανάμεσα στους πολίτες και της ανεπάρκειας των δυτικών κυβερνήσεων να τους προστατέψουν.

Μία τρίτη διαφορά, ανάμεσα στις δύο οργανώσεις, αφορά στον τρόπο δράσης τους. Η Αλ Κάιντα, όντας και η παλαιότερη από τις δύο, επιθυμεί να μεταδώσει το μήνυμά της και να κερδίσει την εθελοντική υποστήριξη του μουσουλμανικού κόσμου. Για τη μετάδοση του μηνύματος αυτού, επέτρεψε ακόμη και τη συνέντευξη του τότε ηγέτη της, Μπιν Λάντεν, σε ξένους δημοσιογράφους. Αντιθέτως ο ISIS είναι γνωστό για τις ιδιαίτερα βίαιες μεθόδους του. Επιχειρεί με την άσκηση βίας και τον τρόμο να εξασφαλίσει την υποστήριξη του ντόπιου πληθυσμού.³⁸ Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα το γεγονός, ότι η βιαιότητα και η βαρβαρότητα με την οποία ο ISIS εκτελούσε τα χτυπήματά του, ήταν ένας από τους λόγους για τους οποίους αποπέμφθηκε τελικώς από την Αλ Κάιντα. Το γεγονός επίσης, πως η σύγχρονη τεχνολογία επιτρέπει στα μέλη της οργάνωσης να μεταδώσουν το μήνυμά τους χωρίς να έρθουν σε επαφή με ξένους δημοσιογράφους, μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί η σκληρότητα με την οποία ο ISIS διεξήγαγε τις επιχειρήσεις του.

---

³⁸Ibid.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη (2015-2018)

Το 2015 αποτέλεσε την αρχή ενός νέου κύματος τρομοκρατικών επιθέσεων. Όπως και με τις επιθέσεις που ακολούθησαν την αμερικανική εισβολή στο Ιράκ το 2003, έτσι και τώρα, στόχο αποτέλεσαν κυρίως μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις. Η χώρα που έχει δεχτεί τον μεγαλύτερο όγκο επιθέσεων στο έδαφός της μέχρι και σήμερα, είναι η Γαλλία. Την ευθύνη για το μεγαλύτερο αριθμό επιθέσεων, ανέλαβε το Ισλαμικό Κράτος. Όπως θα αναφερθεί και στη συνέχεια, εκατοντάδες μαχητές του ISIS, επιστρέφοντας από τα πεδία των μαχών στη Συρία, επιδόθηκαν σε πλήθος τρομοκρατικών χτυπημάτων, σε όλες τις χώρες προορισμού. Χώρες όπως το Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Γαλλία, αποτέλεσαν στόχο της διεθνούς τρομοκρατίας.

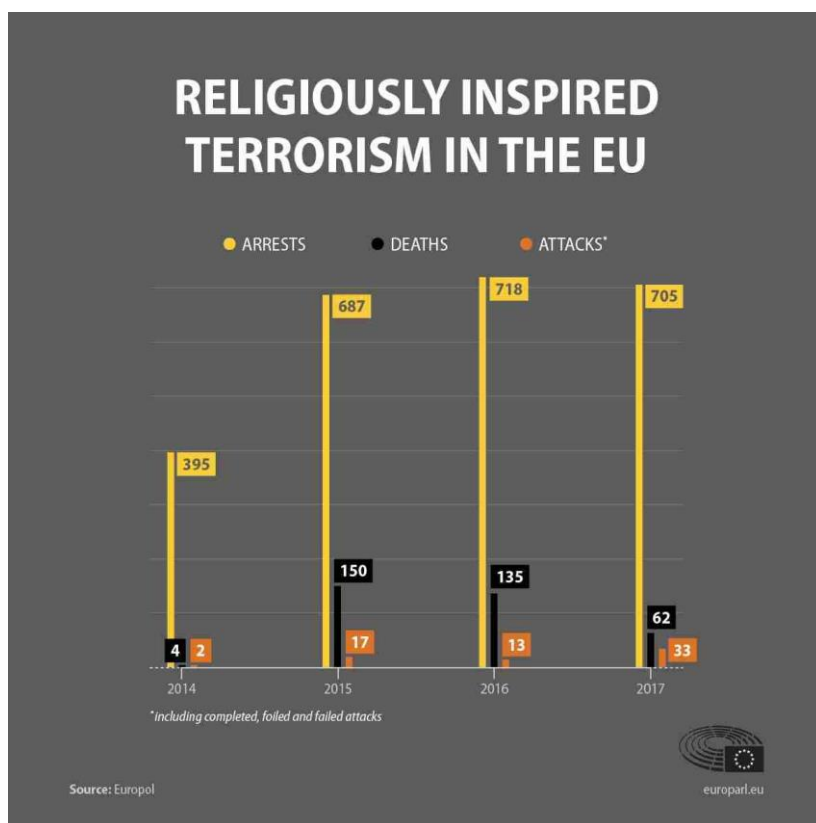
Το 2015, συνολικά 151 άνθρωποι σκοτώθηκαν ως απόρροια των τρομοκρατικών επιθέσεων στην Ευρώπη, από τους οποίους οι 148 στη Γαλλία. Καταγράφηκαν 17 επιθέσεις τρομοκρατών του ISIS, από τις οποίες στη Γαλλία έλαβαν χώρα οι 15. Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός, ότι εκτός από τις επιθέσεις εναντίον πολιτών, τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του ίδιου έτους, στόχο τζιχαντιστών αποτέλεσαν και γαλλικές χημικές εγκαταστάσεις. Οι δύο επιθέσεις είχαν ως στόχο εύφλεκτες χημικές ουσίες, καθώς και την πρόκληση εκτεταμένου εύρους ζημιών στις εγκαταστάσεις.³⁹

Από τα 148 θύματα στη Γαλλία, τα 12 ήταν κατά τη διάρκεια των επιθέσεων στο σατυρικό περιοδικό Charlie Hebdo τον Ιανουάριο του 2015, 4 κατά τη διάρκεια τρομοκρατικής επίθεσης σε εβραϊκό σουπερμάρκετ, λίγες μέρες μετά την πρώτη επίθεση, ενώ κατά τη διάρκεια των επιθέσεων του Νοεμβρίου έχασαν τη ζωή τους περίπου 130 άτομα, ενώ τραυματίστηκαν περισσότεροι από 370. Η αντίδραση των σωμάτων ασφαλείας όλων των ευρωπαϊκών χωρών ήταν άμεση. Με τη διεξαγωγή ερευνών και επιχειρήσεων ευρείας κλίμακας, το 2015 καταγράφηκαν 687 συλλήψεις δραστών ή υπόπτων για τρομοκρατικά χτυπήματα, από τις οποίες οι 377 ήταν στη Γαλλία.⁴⁰

---

³⁹EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2016, p.14 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2016>

⁴⁰EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2016, p.10 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2016>

Το 2016 η Ευρώπη συνέχισε να αποτελεί στόχο των τρομοκρατών του Ισλαμικού Κράτους. Συγκεκριμένα 135 Ευρωπαίοι πολίτες έχασαν τη ζωή τους σε τρομοκρατικές επιθέσεις από τζιχαντιστές. Σημειώθηκαν συνολικά 13 επιθέσεις από τις οποίες οι 5 σημειώθηκαν στη Γαλλία, στην οποία προκλήθηκε και το σοβαρότερο, από πλευράς θυμάτων, τρομοκρατικό χτύπημα. Στην πόλη της Nice και κατά τη διάρκεια εορτασμών, 85 άτομα σκοτώθηκαν και περισσότεροι από 200 τραυματίστηκαν, όταν ένας 31χρονος Τυνήσιος οδήγησε ένα φορτηγό ανάμεσα σε παρευρισκόμενους πολίτες, για μια απόσταση δύο χιλιομέτρων. Οι συλλήψεις ξεπέρασαν αυτές τις προηγούμενης χρονιάς και έφτασαν τις 718, από τις οποίες οι 429 ήταν στη Γαλλία.⁴²

Οι επιθέσεις τζιχαντιστών του ISIS συνεχίστηκαν και το 2017, παρά το γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό, εξιχνιάστηκαν από τα σώματα ασφαλείας και τις υπηρεσίες πληροφοριών των κρατών μελών, πριν εκδηλωθούν. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι από τις 33 επιθέσεις που εκδηλώθηκαν, οι 10 κατάφεραν να υλοποιηθούν. Στη Γαλλία σχεδιάζονταν να

⁴¹EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2018, p. 24
<http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/security/20180703STO07125/terrorism-in-the-eu-terror-attacks-deaths-and-arrests>

⁴²EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2017, p.12,
<https://www.europol.europa.eu/tesat/2017/>

εκδηλωθούν συνολικά 11 επιθέσεις, από τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι 2. Από τα τρομοκρατικά χτυπήματα, ο απολογισμός ήταν 62 νεκροί, από τους οποίους 3 στη Γαλλία, ενώ συνελήφθησαν 705 ύποπτοι για την πραγματοποίηση ή το σχεδιασμό τρομοκρατικών χτυπημάτων, από τους οποίους οι 373 ήταν στη Γαλλία.⁴³

Παρά το γεγονός ότι για το έτος 2018, δεν υπάρχουν ακόμη επίσημα συγκεντρωτικά στοιχεία, χαρακτηριστικές είναι τρεις επιθέσεις, οι οποίες έλαβαν χώρα σε γαλλικό έδαφος. Στην πόλη Trebes, τρεις άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους μετά από ομηρεία σε σουπερμάρκετ, ενώ άλλοι τρεις τραυματίστηκαν.⁴⁴ Στο Παρίσι, ένας άντρας έχασε τη ζωή του και τέσσερις τραυματίστηκαν μετά από επίθεση με μαχαίρι, ενώ στο Στρασβούργο, τρεις άνθρωποι σκοτώθηκαν και δώδεκα τραυματίστηκαν, όταν ένας 29χρονος πυροβόλησε εναντίον του πλήθους σε μία χριστουγεννιάτικη αγορά.⁴⁵

3.2 Τα κυριότερα χτυπήματα στη Γαλλία

3.2.1 Τα χτυπήματα του Ιανουαρίου και του Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι

Στις 7 Ιανουαρίου 2015, η Γαλλία δέχτηκε το πρώτο τρομοκρατικό χτύπημα. Ένοπλοι εισέβαλαν στο σατυρικό περιοδικό Charlie Hebdo και κατευθυνόμενοι στο χώρο που τα μέλη του περιοδικού είχαν συγκέντρωση, σκότωσαν οχτώ σκιτσογράφους του περιοδικού, καθώς και ακόμη τέσσερα άτομα που βρίσκονταν στο χώρο, ενώ ακόμη έντεκα τραυματίστηκαν. Ένας από εκείνους που επιβίωσαν από την επίθεση, δήλωσε πως οι τρομοκράτες κατευθύνθηκαν εναντίον συγκεκριμένων ατόμων, ενώ επικαλέστηκαν και το όνομα του Αλλάχ κατά τη διάρκεια της επίθεσης. Αρκετά χρόνια νωρίτερα, το περιοδικό είχε γίνει ξανά στόχος, λόγω σατυρικών σκίτσων που είχαν εκδοθεί και απεικόνιζαν τον Μωάμεθ. Η αποφασιστικότητα στις κινήσεις των δραστών ήταν ενδεικτική του σχεδιασμού που είχε προηγηθεί της επίθεσης. Οι ύποπτοι για την επίθεση ήταν τα αδέρφια Kouachi, Αλγερινής καταγωγής. Σύμφωνα με τις υπηρεσίες πληροφοριών, τα δύο αδέρφια είχαν ριζοσπαστικοποιηθεί μετά το 2003, ενώ είχαν κατηγορηθεί και το 2010 για απόπειρα απελευθέρωσης μέλους της οργάνωσης GIA. Σύμφωνα με μαρτυρίες, πριν αποχωρήσουν από

---

⁴³ EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2018, p.22,

<https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2018-tesat-2018>

⁴⁴ France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20180323-liveblog-shooting-hostage-taking-southwest-france-carcassone-trebes>

⁴⁵ France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20181211-france-dead-injured-strasbourg-police-christmas-market-shooting>

το χώρο του περιοδικού οι δράστες ανέφεραν πως σχετίζονταν με το παρακλάδι της Αλ Κάιντα στην Υεμένη (AQAP).⁴⁶

Στις 9 Ιανουαρίου, δύο μέρες μετά την επίθεση, πέντε άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένου και του δράστη έχασαν τη ζωή τους, κατά τη διάρκεια ομηρείας σε εβραϊκό σουπερμάρκετ.

Τα τρομοκρατικά χτυπήματα, τα οποία συγκλόνισαν το σύνολο της διεθνούς κοινής γνώμης, ήταν αυτά που έλαβαν χώρα στο Παρίσι, στις 13 Νοεμβρίου. Σύμφωνα με πολλούς, οι επιθέσεις αυτές αποτελούν την ευρωπαϊκή «11^η Σεπτεμβρίου» στον πόλεμο εναντίον της τρομοκρατίας. Ο τότε Πρόεδρος της Γαλλίας Francois Hollande, βρισκόταν στο γήπεδο Stade de France, παρακολουθώντας τον ποδοσφαιρικό αγώνα της Γαλλίας εναντίον της Γερμανίας, όταν διαδοχικές εκρήξεις ακούστηκαν εκτός του γηπέδου. Παράλληλα με τις εκρήξεις, άγνωστοι πυροβόλησαν εναντίον τυχαίων πολιτών σε χώρους εστίασης και πολυσύχναστους δρόμους της γαλλικής πρωτεύουσας. Στο κλαμπ Μπατακλάν συντελέστηκε η μεγαλύτερη τραγωδία. Άγνωστοι, εισέβαλαν στο χώρο του μαγαζιού και άνοιξαν πυρ εναντίον των παρευρισκομένων, ενώ σύμφωνα με μάρτυρες ακούστηκαν πέντε εκρήξεις στο χώρο κοντά στο Μπατακλάν. Ο απολογισμός των επιθέσεων της 13 Νοεμβρίου ανερχόταν σε δεκάδες νεκρούς και τραυματίες, ενώ ο Πρόεδρος της χώρας κήρυξε τη Γαλλία σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.⁴⁷

Οι επιθέσεις του Νοεμβρίου στη Γαλλία, αποκάλυψαν πολλές από τις μελλοντικές μεθόδους των τρομοκρατών, όπως επίσης και στοιχεία για τον χαρακτήρα των επιθέσεων. Την ευθύνη για τις επιθέσεις του Νοεμβρίου ανέλαβε το Ισλαμικό Κράτος. Γίνεται σαφές από την ανάλυση των επιθέσεων, πως πλέον οι τρομοκράτες δεν αρκούνται σε τυφλά χτυπήματα που ως σκοπό έχουν απλά τον εντυπωσιασμό. Πλέον οι επιθέσεις είναι οργανωμένες και τα μέσα που διατίθενται επαρκούν για την ανάληψη τρομοκρατικών επιθέσεων ευρείας κλίμακας. Οι επιθέσεις του Νοεμβρίου, πραγματοποιήθηκαν σε τρία διαφορετικά στάδια, στο γήπεδο Stade de France, στις κεντρικές και πολυσύχναστες καφετέριες και εστιατόρια του Παρισιού, και τέλος, στο Μπατακλάν. Με εξαίρεση τον σύνδεσμο και συντονιστή των επιθέσεων Abdelhamid Abaoud, ο οποίος είχε βελγική υπηκοότητα, οι υπόλοιποι οχτώ δράστες που αναγνωρίστηκαν από τις έρευνες ήταν Γάλλοι υπήκοοι. Όλοι τους ήταν ξένοι μαχητές, οι οποίοι είχαν επιστρέψει από τη Συρία.⁴⁸ Γίνεται

---

⁴⁶ France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20150107-live-blog-gun-shots-french-paris-charlie-hebdo-satirical-magazine>

⁴⁷ France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20151114-paris-france-lockdown-after-deadly-terror-attacks>

⁴⁸ Jean-Charles Brisard and Kevin Jackson, *The Islamic State's External Operations and the French-Belgian Nexus*, CTC Sentinel, 2016, p.8

σαφές πως στο πλαίσιο της μεγιστοποίησης των απωλειών, οι τρομοκρατικές επιθέσεις έχουν αλλάξει, ως προς τον τρόπο που προσεγγίζονται από τα ιδεολογικά τους κέντρα. Τα τυφλά χτυπήματα από απλούς οπαδούς των τρομοκρατών έχουν μειωθεί, αν και δεν έχουν εξαλειφθεί πλήρως, ενώ έχουν αυξηθεί τα χτυπήματα στα οποία υπάρχει συμμετοχή πρώην μαχητών του ISIS στα πεδία των μαχών της Συρίας και του Ιράκ.

3.2.2 Το χτύπημα της 14^{ης} Ιουλίου 2016 στη Nice

Στις 14 Ιουλίου η Γαλλία δέχτηκε το τρίτο ισχυρό τρομοκρατικό χτύπημα στο έδαφός της. Ο 31χρονος Τυνήσιος Mohamed Lahouaiej-Bouhlel, οδήγησε το φορτηγό του ανάμεσα σε πλήθος Γάλλων και τουριστών που είχαν συγκεντρωθεί για τον εορτασμό της ημέρας της Βαστίλης στην πόλη Nice. Ο απολογισμός της επίθεσης ήταν 84 νεκροί και δεκάδες ακόμη τραυματίες. Ο δράστης της επίθεσης έπεσε νεκρός από πυρά αστυνομικών που έφτασαν στο χώρο του περιστατικού.⁴⁹

Παρά το γεγονός, ότι ο ISIS ανέλαβε την ευθύνη της τρομοκρατικής επίθεσης, ερωτήματα δημιουργήθηκαν σχετικά με το κατά πόσο ο δράστης της πολύνεκρης επίθεσης είχε σχέσεις με τη διεθνή τρομοκρατία. Σύμφωνα με το οικείο σε αυτόν περιβάλλον, ο δράστης περιγράφεται ως ένας άνθρωπος ο οποίος δεν τηρούσε τις θρησκευτικές του υποχρεώσεις. Παρόλα αυτά, στην ανάληψη της επίθεσης η τρομοκρατική οργάνωση δηλώνει πως ο δράστης ήταν ένας μαχητής του Ισλαμικού Κράτους. Ο τότε υπουργός εσωτερικών της Γαλλίας, Bernard Cazeneuve δήλωσε στο πλαίσιο των ερευνών ότι ήταν πιθανόν ο δράστης να ριζοσπαστικοποιήθηκε πολύ γρήγορα, σε ένα διάστημα μερικών μηνών, έχοντας άμεση ή εξ αποστάσεως επαφή με στελέχη της τρομοκρατικής οργάνωσης.⁵⁰ Σε περίπτωση που αυτό είναι αληθές, γίνεται επομένως αντιληπτό το ότι η ρητορική της οργάνωσης, έχει ως στόχο, και κατορθώνει, να αντλήσει έμπυχο δυναμικό από τα μέλη της απομονωμένης μουσουλμανικής κοινότητας της Γαλλίας.

3.3 Η «γκρίζα ζώνη» της γαλλικής μουσουλμανικής κοινότητας

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, η μουσουλμανική κοινότητα στη Γαλλία αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη. Αυτός ήταν ίσως και ο βασικότερος λόγος στοχοποίησης της Γαλλίας σε τόσο μεγάλη κλίμακα, κατά τις επιθέσεις την τελευταία τετραετία. Ο ηγέτης του ISIS, Abubakr al-Baghdadi, έχει ως βασική επιδίωξη να

⁴⁹ Stéphanie Harounyan et al., *Sur les traces du tueur de Nice*, Liberation, 2016, https://www.liberation.fr/france/2016/07/17/sur-les-traces-du-tueur-de-nice_1466820

⁵⁰ France24, 2016, *Islamic State Group Claims Nice Attack, French Police Make Arrests*, <https://www.france24.com/en/20160716-live-islamic-state-group-claims-nice-attack>

προσηλυτίσει όσο το δυνατόν περισσότερους σουνίτες μουσουλμάνους, ώστε να διεξάγουν τον «ιερό πόλεμο (τζιχάντ)», τόσο εναντίον των «αποστατών» μουσουλμάνων, όσο και εναντίον της Δύσης. Οι επιθέσεις του ISIS έχουν έντονα διχαστικό χαρακτήρα, επιχειρώντας να κινητοποιήσουν τη σιιτική κοινότητα, κυρίως στη Μέση Ανατολή, ώστε να συγκρουστεί με τη σουνιτική, αλλά και τους σουνίτες, ώστε να ασπαστούν στο σύνολό τους τις ακραίες, εξτρεμιστικές θέσεις της τρομοκρατικής οργάνωσης. Για τον λόγο αυτό, παίζει σημαντικό ρόλο στο σχέδιό του η εμπλοκή της γαλλικής μουσουλμανικής κοινότητας.

Η πλειοψηφία των Γάλλων μουσουλμάνων, τίθεται εναντίον των τρομοκρατών και του μηνύματός τους. Είναι ενάντια σε κάθε πράξη βίας και ριζοσπαστισμού.⁵¹ Λίγες μέρες μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα στη Γαλλία, τόσο εκπρόσωποι της μουσουλμανικής κοινότητας, όσο και μουσουλμάνοι πολίτες μέσω διαδικτύου και μέσων κοινωνικής δικτύωσης καταδίκασαν την διεθνή τρομοκρατία και κάλεσαν τους συμπολίτες τους να σταθούν αρωγοί στο έργο της γαλλικής πολιτείας. Παρόλα αυτά υπάρχουν Γάλλοι μουσουλμάνοι οι οποίοι δέχτηκαν τα μηνύματα των τρομοκρατών. Μέσω της εκτεταμένης χρήσης του ίντερνετ και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οι τρομοκρατικές οργανώσεις μετέφεραν το μήνυμά τους, το οποίο είχε επίδραση κυρίως σε Γάλλους μουσουλμάνους τρίτης γενιάς, οι οποίοι κατάγονταν από αφρικανικές χώρες. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει νεότερης ηλικίας μέλη της μουσουλμανικής κοινότητας, στα οποία έχει καλλιεργηθεί το μίσος εναντίον της γαλλικής πολιτείας, λόγω των διακρίσεων στον τομέα της εργασίας, αλλά και της περιθωριοποίησης που βιώνουν από την υπόλοιπη γαλλική κοινωνία. Σε μεγάλο ποσοστό, αυτό το μικρό, αλλά σημαντικό σε μέγεθος τμήμα του πληθυσμού, ριζοσπαστικοποιήθηκε και μπορεί να αποτελέσει εν δυνάμει κίνδυνο για την γαλλική εσωτερική ασφάλεια.

Εκτός των δύο προηγούμενων κατηγοριών, υπάρχει και μία τρίτη κατηγορία ανάμεσα στα μέλη της μουσουλμανικής κοινότητας. Αυτή αποτελεί τη λεγόμενη «γκρίζα ζώνη».⁵² Είναι ένας σημαντικός αριθμός μουσουλμάνων, οι οποίοι δεν έχουν πάρει θέση για τα εξελισσόμενα γεγονότα. Ουσιαστικά το κομμάτι αυτό του πληθυσμού βρίσκεται σε κατάσταση αδράνειας. Αυτό το κομμάτι θέλει να κινητοποιήσει σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό, η διεθνής τρομοκρατία μέσω του μηνύματός της. Επιδιώκει να καλλιεργήσει το μίσος εναντίον του δυτικού πολιτισμού, προβάλλοντας τη συμμετοχή σε

---

⁵¹ Aurelien Mondon and Aaron Winter, *Islamophobia(s) in the Aftermath of the Nice Attack*, E- International Relations, 2016, <https://www.e-ir.info/2016/07/28/islamophobias-in-the-aftermath-of-the-nice-attack/>

⁵² U.S. Government, U.S. Military, Department of Defense (DoD), Michael Meyer, *New Terrorism in France- Impact of Transnational Salafist Muslim Jihad Recruiting Wayward Youth With a Narrative of Renewed Identity, Social Media Radicalization and Lone Wolf Islamist Attacks*, Progressive Management, 2018, p.22-23

οργανώσεις όπως ο ISIS, ως μία ελκυστική επιλογή, χρησιμοποιώντας την προπαγάνδα και στοχεύοντας στις ανάγκες και τις επιθυμίες του ακροατηρίου τους. Αναφέρεται στην υπεροχή των πιστών έναντι των απίστων. Υπόσχεται μία ουτοπική κοινωνία, χωρίς διακρίσεις όσον αφορά την καταγωγή, τη γλώσσα ή το χρώμα. Το μήνυμα απευθύνεται τόσο σε γυναίκες, όσο και σε άντρες. Για τον λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια, το πώς θα διαχειριστεί η γαλλική πολιτεία τη σχέση της με τη μουσουλμανική κοινότητα, και πώς θα αντιμετωπιστεί η εξτρεμιστική ρητορική των οπαδών της τρομοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Η θεωρία του «μεμονωμένου δράντα» ή του «μοναχικού λύκου»

Σύμφωνα με αναφορές της EUROPOL, η μεμονωμένη δράση ατόμων, και η πραγμάτωση χτυπημάτων σε δυτικές χώρες, αναφέρεται αρκετά νωρίς στο μήνυμα της διεθνούς τρομοκρατίας, νωρίτερα από το «σχίσμα» των δύο κυριότερων τρομοκρατικών οργανώσεων, της Αλ Κάιντα και του ISIS. Συγκεκριμένα από το 2011, και με αφορμή το θάνατο του Μπιν Λάντεν, ο διάδοχός του στην ηγεσία της Αλ Κάιντα, Ayman al-Zawahiri, κάλεσε τους πιστούς της διεθνούς τρομοκρατίας να μην διακινδυνεύσουν να γίνουν αντιληπτοί από τις υπηρεσίες πληροφοριών των δυτικών κρατών, ερχόμενοι να πολεμήσουν στα πεδία των συγκρούσεων, αλλά να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν επιθέσεις στις χώρες διαμονής τους.⁵³ Πέντε χρόνια αργότερα, τον Μάιο του 2016, μιλώντας εξ ονόματος του ηγέτη του ISIS ο Abu Muhammad al-Adnani, κάλεσε τους οπαδούς της οργάνωσης να εκτελέσουν επιθέσεις εναντίον της Δύσης, όπου κι αν βρίσκονται.⁵⁴ Ο ISIS, θεωρεί μετά την ανακήρυξη του «χαλιφάτου» τον Ιούνιο του 2014, πως είναι υποχρέωση όλων των μουσουλμάνων να ασπαστούν το μήνυμά του. Διαφορετικά θα βρεθούν στη θέση του «αποστάτη».

Ο ISIS, μοίραζε στα μέλη του περιοδικά μεταφρασμένα σε πολλές γλώσσες, όπως τα *Rumiyah* και *Dabiq*, στα οποία υπήρχαν άρθρα που έδιναν οδηγίες στους ακολούθους του, για τον τρόπο με τον οποίο μπορούσαν να πραγματοποιήσουν χτυπήματα, καθώς και πώς θα πετύχαιναν τον μέγιστο αριθμό απωλειών. Μέσω αυτών έδιναν οδηγίες και κατευθύνσεις σε όσους από τους ακολούθους του βρίσκονταν σε δυτικές χώρες, ώστε να προκαλέσουν αποτελεσματικά χτυπήματα εναντίον της Δύσης. Μέσω μίας διαδικτυακή πλατφόρμας, με την ονομασία *A'maq*, αναλάμβανε στη συνέχεια την ευθύνη για τα τρομοκρατικά χτυπήματα, αναφέροντας πως οι δράντες ήταν μαχητές του «χαλιφάτου».

Έναν αντίστοιχο τρόπο χρησιμοποιεί για να μεταδώσει το μήνυμά της στους «μεμονωμένους δράντες» και η Αλ Κάιντα, μέσω του αγγλόφωνου ηλεκτρονικού περιοδικού της *Inspire*, με το οποίο συμβουλεύει σχετικά με ένα συγκεκριμένο *modus operandi*, για την επίτευξη αποτελεσματικών χτυπημάτων.⁵⁵

---

⁵³ EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2016, p.26 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2016>

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Catherine Herridge, *Al Qaeda's Propagandistic Magazine Inspire*, Calls for Train Attacks in U.S., Europe, <https://www.foxnews.com/world/al-qaedas-propaganda-magazine-inspire-calls-for-train-attacks-in-us-europe>

Τα χτυπήματα και ο ρόλος των «μοναχικών λύκων» ωστόσο, έχει γίνει αντικείμενο μελέτης και διαφωνιών, τόσο μεταξύ των αναλυτών των χτυπημάτων, όσο και μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας. Σύμφωνα με κάποιους μελετητές (David C. Rapoport, Martin Gallagher, Mark. S. Hamm, Ramón Spaaij, Claire Wiskind), οι επιθέσεις των «μεμονωμένων δρώντων», εναντίον δυτικών χωρών, είναι υπαρκτές και αποτελούν ένα τμήμα, από ένα γενικότερο κύμα τρομοκρατικών επιθέσεων. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη θεωρία του David C. Rapoport, η τρομοκρατική βία, έχει εκδηλωθεί έως τις μέρες μας σε τέσσερα κύματα.⁵⁶ Το πρώτο κύμα, το οποίο χαρακτηρίζει ως το κύμα του *Αναρχισμού*, ξεκίνησε τη δεκαετία του 1880 και διήρκησε περίπου 40 χρόνια. Το δεύτερο κύμα, το οποίο ονόμασε ως *Αντι-αποικιακό*, ξεκίνησε στα μέσα του 1920 και διήρκησε μέχρι τα μέσα του 1960. Το τρίτο κύμα, ονομάστηκε *Νέο Αριστερό*, και διήρκησε μέχρι την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης. Το τέταρτο κύμα, ξεκίνησε ουσιαστικά από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 και συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας, έχοντας τον χαρακτηρισμό ως *Θρησκευτικό*.

Το τελευταίο κύμα, το οποίο μετουσιώνεται ουσιαστικά με την εξτρεμιστική δράση της Αλ Κάιντα, των προσκείμενων σε εκείνη οργανώσεων, και στη συνέχεια και του ISIS, έχει επίσης διαχωριστεί σε τέσσερα υπο-κύματα.⁵⁷ Το πρώτο υπο-κύμα αναφέρεται στην προσπάθεια προβολής των μουσουλμάνων ως μία καταπιεσμένη κοινότητα, και στην προσπάθεια συγκέντρωσης δυνάμεων στον αγώνα εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης από τους Mujahedeen (ιεροί πολεμιστές, σύμφωνα με το Ισλάμ) στο Αφγανιστάν. Από το πρώτο αυτό υπο-κύμα εμφανίστηκε και ο Μπιν Λάντεν, ως εξέχουσα προσωπικότητα μεταξύ των τρομοκρατών. Το δεύτερο υπο-κύμα σηματοδοτείται από τη επαφή τρομοκρατών του πρώτου υπο-κύματος, με μορφωμένους, εξτρεμιστικής ιδεολογίας ισλαμιστές, οι οποίοι σπούδασαν σε δυτικά πανεπιστήμια, και στη συνέχεια συμμετείχαν σε τρομοκρατικά χτυπήματα, όπως αυτό στους Δίδυμους Πύργους, ή σε άλλα πεδία διαμάχης, όπως αυτό της Βοσνίας, της Τσετσενίας κ.λπ. Το τρίτο υπο-κύμα δημιουργήθηκε μετά την εισβολή στο Ιράκ, και πραγματώθηκε με τα τρομοκρατικά χτυπήματα που ακολούθησαν στις μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις. Το τέταρτο υπο-κύμα, και το πιο πρόσφατο, είναι αυτό των «ατομικών επιθέσεων». Στις επιθέσεις αυτές, νέοι κυρίως, οι οποίοι έχουν τεθεί της περισσότερες φορές στο κοινωνικό περιθώριο, ασπάζονται το εξτρεμιστικό αφήγημα των τρομοκρατικών οργανώσεων και προχωρούν στη εκτέλεση των χτυπημάτων.

---

⁵⁶Martin J. Gallagher, *Lone Wolf' Tsunami - Is Rapoport's 'Religious Wave' Ending?* (Journal of Strategic Security, Vol. 10, No. 2, 2017), p.62

⁵⁷ Ibid. p.65

Παρά το γεγονός, ότι η κατηγοριοποίηση αυτή, έτυχε ευρείας αποδοχής, τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί οι μελετητές οι οποίοι διαφωνούν με την προσέγγιση του «μοναχικού λύκου». Σε πολλές από τις επιθέσεις, αν και αρχικά υπήρχε η εκτίμηση ότι η δράστες δεν είχαν εξωτερική βοήθεια και κατεύθυνση στο σχεδιασμό και την οργάνωση των επιθέσεων, εν τούτοις διαπιστώνεται ότι σχεδόν όλοι όσοι πραγματοποίησαν τρομοκρατικές επιθέσεις στο όνομα της διεθνούς τρομοκρατίας, είχαν έρθει σε επαφή, είτε άμεσα, μέσω κάποιου ταξιδιού σε περιοχές που λάμβαναν χώρα συγκρούσεις, είτε έμμεσα, μέσω διαδικτύου, με μέλη τρομοκρατικών οργανώσεων, ώστε να λάβουν οδηγίες σχετικά με την εκτέλεση των επιθέσεων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτών των διασυνδέσεων αποτελεί η περίπτωση του δράστη της επίθεσης στη Nice το 2016, Mohamed Lahouaiej-Bouhlel, όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως. Σύμφωνα με τον υπουργό εσωτερικών της Γαλλίας, ο δράστης έδρασε μεμονωμένα και ριζοσπαστικοποιήθηκε γρήγορα. Όπως έχει αναφερθεί, ο ISIS, χρησιμοποίησε εκτεταμένη προπαγάνδα, προκειμένου να δημιουργήσει ένα ελκυστικό μήνυμα, το οποίο θα προσηλύτιζε όσο το δυνατόν περισσότερους οπαδούς. Το μήνυμα αυτό όμως, μεταδιδόμενο εξ αποστάσεως, δεν θα ήταν αρκετό, προκειμένου να οδηγήσει σε μία τόσο μεγάλης έκτασης, επιτυχημένη επίθεση. Ο δράστης της Nice, όπως έγινε αργότερα γνωστό, βρέθηκε στην Τυνησία αρκετές φορές. Στην τελευταία μάλιστα οχτώ περίπου μήνες πριν την εκτέλεση της επίθεσης, ήρθε σε επαφή με τους αδερφούς Kouachi, τους δύο βασικούς υπόπτους για την επίθεση στο περιοδικό Charlie Hebdo.⁵⁸

Ένα ακόμη παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση του 25χρονου Μαροκινού Khazzani, ο οποίος τον Αύγουστο του 2015, βρισκόμενος σε τρένο με προορισμό το Παρίσι, πυροβόλησε εναντίον των επιβατών, ενώ επιτέθηκε και με μαχαίρι, τραυματίζοντας σοβαρά έναν επιβάτη. Ο δράστης ανέφερε πως δεν είχε σχέση με τρομοκρατικές οργανώσεις, ενώ τα κίνητρά του ήταν να εξασφαλίσει χρήματα και φαγητό, καθώς ήταν άστεγος. Ενώ αρχικά δεν υπήρχε κάποιο στοιχείο το οποίο να παραπέμπει σε συμμετοχή σε τρομοκρατικές οργανώσεις, εντούτοις, υπήρχαν ενδείξεις οι οποίες ενίσχυαν την ανωτέρω θέση. Ο δράστης έφτασε στην Ευρώπη παράλληλα με τον Abdelhamid Abaoud, συντονιστή των επιθέσεων του Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι. Μέσω της ανοιχτής βάσης δεδομένων του Κέντρου Ανάλυσης της Τρομοκρατίας του Παρισιού (CAT), προκύπτει ότι ο Khazzani είχε συναντηθεί λίγες μέρες πριν την επίθεση, με τον Abaoud. Ο Abaoud, παρά το γεγονός ότι δεν αποτελούσε τον

---

⁵⁸ Agnes Hankiss, The Legend of the Lone Wolf (Journal of Strategic Security, Vol. 11, No. 2, 2018), p.59

«εγκέφαλο» των επιθέσεων, εντούτοις ήταν ο συντονιστής και σύνδεσμος του ISIS, με τους τρομοκράτες που δρούσαν στην Ευρώπη.⁵⁹

Γίνεται λοιπόν σαφές, ότι σε πολλές περιπτώσεις, δράστες οι οποίοι φαινομενικά σχεδιάζουν και εκτελούν τις επιθέσεις τους χωρίς εξωτερική βοήθεια, έχουν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, επαφές με μέλη της διεθνούς τρομοκρατίας. Μέσω των επαφών αυτών ενισχύεται η ριζοσπαστικοποίηση των δραστών, οι οποίοι ουσιαστικά, βρίσκουν μία δίοδο ώστε να κατευθύνουν το μίσος τους απέναντι στη Δύση. Από την ανάλυση προκύπτει ότι οι δράστες δεν ήταν βαθιά θρησκευόμενοι. Είναι επομένως αντιληπτό, ότι το μήνυμα των τρομοκρατικών οργανώσεων, δεν εμπεριέχει καθαρά θρησκευτική χροιά. Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η διεθνής τρομοκρατία, χρησιμοποιώντας ουσιαστικά το μίσος και την περιθωριοποίηση μεγάλου μέρους του μουσουλμανικού κόσμου στις δυτικές κοινωνίες, καλλιεργεί τον εξτρεμισμό, ανάμεσα στα μέλη της.

Το ερώτημα που προκύπτει από την ανάλυση, είναι γιατί η διεθνείς τρομοκρατικές οργανώσεις επιλέγουν να χρησιμοποιούν τη θεωρία του «μοναχικού λύκου», για την εκτέλεση πολλών από τις επιθέσεις τους στην Ευρώπη. Ο λόγος βρίσκεται στην ουσία των ίδιων των επιθέσεων. Η καλλιέργεια του τρόμου ανάμεσα στους πολίτες και το αίσθημα της έλλειψης ασφάλειας στις χώρες τους και της ανεπάρκειας του κρατικού μηχανισμού να την παράσχει. Μέσω των επιθέσεων αυτών, δίνεται η αίσθηση ότι οποιαδήποτε τοποθεσία, οποιαδήποτε στιγμή, μπορεί να αποτελέσει στόχο τρομοκρατών. Σημαντικό ρόλο σε αυτό τον σκοπό διαδραματίζουν και τα M.M.E. τα οποία προβάλλουν σε εκτεταμένο βαθμό και ένταση, όλα τα τρομοκρατικά χτυπήματα, ενισχύοντας το αίσθημα του τρόμου. Ένας ακόμη λόγος για τον οποίο χρησιμοποιείται το αφήγημα του «μοναχικού λύκου», είναι η καταπόνηση του κρατικού μηχανισμού. Το μεγάλο πλήθος των τρομοκρατικών επιθέσεων, έχει ως αποτέλεσμα τη χρήση εκτεταμένου αριθμού ανδρών των σωμάτων ασφαλείας και των ενόπλων δυνάμεων, με αποτέλεσμα την κατακόρυφη αύξηση των εξόδων, που η συντήρησή τους επιφέρει. Γίνεται λοιπόν κατανοητό, ότι η αντίληψη περί χαοτικής και χωρίς συντονισμένο σχεδιασμό, εκτέλεσης επιθέσεων σε περιοχές με μεγάλο αριθμό πολιτών, εξυπηρετεί τους στόχους της διεθνούς τρομοκρατίας, επεκτείνοντας το μήνυμά της στους πιθανούς νέους οπαδούς της.

4.2 Η θεωρία της «ακέφαλης τζιχάντ» και τα δίκτυα των τρομοκρατών

---

⁵⁹ Ibid., p.57

Δεν θα πρέπει να παρερμηνευθεί η αναφορά σε «ακέφαλη τζιχάντ» με απουσία ιεραρχικής οργάνωσης και διοίκησης από πλευράς των τρομοκρατικών οργανώσεων. Οι ιεραρχικές δομές ήταν υπαρκτές και μπορεί να ειπωθεί ότι χρησιμοποιούνταν βαθμίδες ανάλογες, με αυτές που χρησιμοποιούνταν κατά το μεσαίωνα από το πρώτο χαλιφάτο (π.χ. ο «εμίρης»), για να γίνει αναφορά στον ανώτερο διοικητή, ανάλογα με τον τύπο των επιχειρήσεων). Παρατηρείται όμως πως στη δράση των τρομοκρατικών οργανώσεων απουσιάζει η επιρροή της κεντρικής ηγετικής φιγούρας. Παρά το γεγονός, ότι τόσο η Αλ Κάιντα, όσο και το Ισλαμικό Κράτος έχουν ηγέτες, που προχωρούν σε έκδοση διαγγελμάτων, εν τούτοις η δράση των οργανώσεων δεν επηρεάζεται άμεσα από εκείνους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο θάνατος της εμβληματικής ηγετικής φυσιογνωμίας ανάμεσα στις τρομοκρατικές οργανώσεις, του Οσάμα Μπιν Λάντεν, τον οποίο ακολούθησε πλήθος επιθέσεων εναντίον της Δύσης και νέα διαγγέλματα από τον νέο ηγέτη των τρομοκρατών.

Η χρήση, επίσης, πλήθους πρακτόρων της διεθνούς τρομοκρατίας, οι οποίοι τις περισσότερες φορές είναι βετεράνοι μαχητές, προερχόμενοι από τη Συρία, το Ιράκ, ή την Υεμένη, δημιουργεί ένα εξαιρετικά πυκνό δίκτυο εξτρεμιστών. Το δίκτυο αυτό, ανεξάρτητα από τα γεγονότα στις βάσεις των οργανώσεων στη Μέση Ανατολή, είναι σε θέση να εκτελέσει τρομοκρατικά χτυπήματα εναντίον στόχων στις δυτικές χώρες.

Με τον τρόπο αυτό γίνεται αντιληπτή η δυσκολία που παρουσιάζεται, τόσο στις δυτικές ένοπλες δυνάμεις, όσο και στις υπηρεσίες πληροφοριών να εξουδετερώσουν πλήρως τις τρομοκρατικές οργανώσεις.

Η διεθνής τρομοκρατία, και ειδικότερα η οργάνωση του Ισλαμικού Κράτους, έδωσε μεγάλη βαρύτητα στην πραγματοποίηση επιθέσεων στο εξωτερικό. Αυτό συνέβη καθώς με τις εξελισσόμενες επιχειρήσεις στη Συρία, έγινε ιδιαίτερα δύσκολη η είσοδος ξένων υπηκόων, οπαδών του ISIS, οι οποίοι στην προσπάθεια τους να εισέλθουν σε χώρα της Μέσης Ανατολής, γίνονταν αντιληπτοί από τις υπηρεσίες πληροφοριών. Κατά συνέπεια, η ηγεσία της οργάνωσης προσανατολίστηκε στη χρησιμοποίηση των οπαδών της από δυτικές χώρες για την εκτέλεση χτυπημάτων εναντίον στόχων στη Δύση.

Στην περίπτωση της Γαλλίας, τον συντονισμό και την εκτέλεση των επιθέσεων ανέλαβαν οι γαλλόφωνοι μαχητές. Μεγάλο πλήθος Βέλγων- Γάλλων υπηκόων μετά τις επιχειρήσεις στο έδαφος της Συρίας, επέστρεφαν στις χώρες τους, ώστε να συνεχιστεί από το εξωτερικό η δράση των τρομοκρατικών οργανώσεων. Οι περισσότεροι ήταν μέλη μιας ταξιαρχίας που

δημιουργήθηκε στη Συρία για τους ξένους μαχητές, της Katibat al- Mujahirin (ΚΑΜ). Η συντριπτική πλειοψηφία ήταν Γάλλοι και Βέλγοι, ενώ υπήρχαν και μερικοί Ολλανδοί και Γερμανοί.⁶⁰

Το πρώτο μεγάλο σχέδιο, που περιλάμβανε σειρά χτυπημάτων, είχε το όνομα «Σχέδιο Verviers», από την ομώνυμη πόλη του Βελγίου. Πολλές φορές, οι τρομοκράτες επιλέγουν μία πόλη, ένα χωριό, ή ακόμη και μία περιοχή μίας μεγαλόπολης (όπως για παράδειγμα το επίσης βελγικό Molenbeek), οι οποίες εξυπηρετούσαν ως κόμβοι. Οι βασικότεροι κόμβοι, από τους οποίους έδρασε το μεγαλύτερο μέρος του γαλλόφωνου δικτύου ήταν δύο. Ο πρώτος βρισκόταν στην περιοχή Molenbeek του Βελγίου. Ο δεύτερος, ενεργός από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, βρισκόταν στο δέκατο ένατο διαμέρισμα του Παρισιού (19th Arrondissement). Μία άλλη ονομασία της ομάδας που δρούσε χρησιμοποιώντας αυτόν τον κόμβο, ήταν Buttes-Chaumont group.⁶¹ Στις περιοχές αυτές τα μέλη των τρομοκρατικών οργανώσεων, σχεδίασαν και συντόνισαν τα χτυπήματά τους.⁶² Κεντρικό ρόλο στην εκτέλεση των χτυπημάτων, είχε ο Abdelhamid Abaoud, ο οποίος επιχειρώντας αρχικά από την Τουρκία, αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα του Γαλλο-Βελγικού δικτύου, συντονίζοντας τη δράση των μελών του Ισλαμικού Κράτους.

Παρά το γεγονός ότι οι εκτελεστές των τρομοκρατικών σχεδίων ήταν ιδιαίτερα ενεργοί, παίρνοντας πολλές πρωτοβουλίες για την εκτέλεση τους, έπρεπε να αναφέρουν συνεχώς τις ενέργειές τους στην ιεραρχία.⁶³

Στα επόμενα χρόνια οι απόπειρες επιθέσεων εναντίον στόχων στην Ευρώπη στο πλαίσιο της διεθνούς τρομοκρατίας αυξήθηκαν. Σταδιακά οι τρομοκρατικές οργανώσεις εγκατέλειπαν την τακτική της εκτέλεσης χτυπημάτων από βετεράνους μαχητές, αυξάνοντας τη χρήση νέων οπαδών, παρέχοντάς τους μία σύντομη εκπαίδευση και δίνοντάς τους συμβουλές, και πολλές φορές τα μέσα, για την εκτέλεση των επιθέσεων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της στρατολόγησης του Γάλλου Reda Hame. Ο Hame έφτασε στη Συρία το καλοκαίρι του 2015, στο πλαίσιο της δικής του

---

⁶⁰ Jean-Charles Brisard and Kevin Jackson, *The Islamic State's External Operations and the French-Belgian Nexus*, CTC Sentinel, 2016, p.8

⁶¹ Henry Samuel, and Patrick Sawyer, *Charlie Hebdo attack: the Kouachi brothers and the network of French Islamists with links to Islamic State*, The Telegraph, 2015,

<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11334249/Charlie-Hebdo-attack-the-Kouachi-brothers-and-the-network-of-French-Islamists-with-links-to-Islamic-State.html>

⁶² Ibid. p.9

⁶³ Ibid. p.10

«hijrah», δηλαδή τη μετανάστευση, η οποία αναφέρεται και στο Κοράνιο πως είχε πραγματοποιηθεί από τον Μωάμεθ. Εκεί ήρθε σε επαφή για πρώτη φορά με τον Abaoud. Ενώ ο νέος οπαδός του Ισλαμικού Κράτους, ήθελε να μείνει και να πολεμήσει στη Συρία, ο Abaoud του ζήτησε να γυρίσει στη Γαλλία με σκοπό να εκτελέσει τρομοκρατικά χτυπήματα εκεί. Πρόθεση των τρομοκρατών, ήταν η όσο το δυνατόν συντομότερη παραμονή των νέων οπαδών τους στη Συρία, ώστε να μην δημιουργηθούν υποψίες σχετικά με τις μελλοντικές τους ενέργειες από τις υπηρεσίες πληροφοριών. Σε όσους στρατολογούνταν, παρέχονταν εκπαίδευση για τη χρήση των μέσων επικοινωνίας, καθώς και η λήψη και εκπομπή κωδικοποιημένων μηνυμάτων, μέσω της πλατφόρμας *Telegram*, η οποία χρησιμοποιήθηκε για την επικοινωνία των τρομοκρατών, με τους συνδέσμους τους στο εξωτερικό.

Από το καλοκαίρι του 2015, παρατηρείται εντατικοποίηση της χρήσης των μεταναστευτικών ροών, για τη μετακίνηση των τρομοκρατών στην Ευρώπη. Με τη χρήση πλαστών συριακών διαβατηρίων, πολλοί τρομοκράτες χρησιμοποίησαν την «οδό των Βαλκανίων», προκειμένου να έχουν πρόσβαση στην υπόλοιπη Ευρώπη. Σε αυτή τους την απόπειρα βοηθήθηκαν, τόσο από το γεγονός ότι το πέρασμα δια μέσου της Ελλάδας ήταν ελεύθερο, όσο και από το «άνοιγμα» των 72 ωρών το οποίο έδινε η Π.Γ.Δ.Μ. για τη διέλευση των μεταναστών από το έδαφος της. Με τον τρόπο αυτό μεγάλος αριθμός μαχητών του Ισλαμικού Κράτους, αναμεσά τους και νέα στρατολογημένα μέλη, μπορούσαν να διοχετευτούν σε όλες τις μεγάλες δυτικές ευρωπαϊκές χώρες.⁶⁴

Τον Ιούνιο- Ιούλιο του ίδιου έτους, έγινε και η πρώτη «χαρτογράφηση» των δρομολογίων για την εισχώρηση στην Ευρώπη, από τον Bilal, αλγερινής καταγωγής. Η διαδρομή ξεκινούσε από τη Συρία. Στη συνέχεια οι τρομοκράτες εισέρχονταν στην Τουρκία και στη συνέχεια στην Ελλάδα, την Π.Γ.Δ.Μ., την Ουγγαρία και την Αυστρία. Κατά τη διάρκεια ο Αλγερινός ενημέρωνε τον Abaoud για όλες τις εισόδους και εξόδους, τα σύνορα, καθώς και τους χρόνους αναμονής. Με αυτόν τον τρόπο ο συντονιστής των επιθέσεων του Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι, κατάφερε να φτάσει από τη Συρία στο Βέλγιο, και από εκεί, στη γαλλική πρωτεύουσα. Την ίδια διαδρομή χρησιμοποίησαν τουλάχιστον δύο ακόμη από τους βομβιστές των επιθέσεων του Νοεμβρίου, οι οποίοι έφτασαν στο Παρίσι στις αρχές του Οκτωβρίου.⁶⁵

---

⁶⁴Ibid. p.11

⁶⁵ Ibid. p.13

Το πλήθος των μαχητών του ISIS που εισέρχονται στην Ευρώπη, και ιδιαίτερα η χρήση του Γαλλο- Βελγικού δικτύου, αποτελεί μία συνεχιζόμενη απειλή για την ασφάλεια των χωρών της Ε.Ε, και πολύ περισσότερο για την εσωτερική ασφάλεια της Γαλλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 Διεθνής Τρομοκρατία στην Αφρική

Υπολογίζεται ότι το ένα τρίτο περίπου του πληθυσμού της αφρικανικής ηπείρου, είναι μουσουλμάνοι. Ήταν επομένως αναμενόμενο, ότι θα αποτελούσαν στόχο του αφηγήματος της διεθνούς τρομοκρατίας. Αρχικά η Αλ Κάιντα, και στη συνέχεια το Ισλαμικό Κράτος, επεδίωξαν να εκμεταλλευτούν το ιδιαίτερα ασταθές πολιτικό σκηνικό που δημιουργήθηκε στη Λιβύη μετά την πτώση του καθεστώτος Καντάφι και το κενό εξουσίας, ώστε να δημιουργήσουν ένα ορμητήριο στην αφρικανική ήπειρο, απ' όπου θα μπορούσαν να συνεχίσουν τις επιχειρήσεις. Η ύπαρξη των δύο κυριότερων τρομοκρατικών οργανώσεων στην Αφρική και ο ανταγωνισμός τους για να επεκτείνουν την επιρροή τους στις μικρότερες, περιφερειακού τύπου οργανώσεις, αποτελεί μία δυνητική απειλή προς την ασφάλεια της Ευρώπης. Η χώρα που επηρεάζεται περισσότερο από τις εξελίξεις στην αφρικανική ήπειρο και έχει λάβει τις περισσότερες πρωτοβουλίες είναι η Γαλλία. Οι ιστορικοί δεσμοί της με τις πρώην αποικίες της, καθώς και τα ενεργά οικονομικά της συμφέροντα, την καθιστούν, όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια, ως τη χώρα με την μεγαλύτερη εμπλοκή.

5.2 Οι μεγαλύτερες τρομοκρατικές οργανώσεις στην Αφρική

5.2.1 Η δράση της AQIM

Η πρώτη τρομοκρατική οργάνωση που εμφανίστηκε στην αφρικανική ήπειρο, ήταν η Αλ Κάιντα, μέσω της οργάνωσης GSPC(Salafist Group for Preaching and Combat). Η οργάνωση αυτή δημιουργήθηκε, μετά την αυξανόμενη δυσαρέσκεια απέναντι στις εξαιρετικά βίαιες τακτικές που εφάρμοζε η GIA, κατά τον εμφύλιο της Αλγερίας. Λόγω αυτών, μία ομάδα εμίρηδων (διοικητών), αποκόπηκε, ιδρύοντας την GSPC. Η οργάνωση αυτή, από το 2003, επέκτεινε τη δράση της, διεξάγοντας ανταρτοπόλεμο εναντίον του κράτους της Αλγερίας και παίρνοντας ξένους ομήρους, τους οποίους ελευθέρωνε με υπέρογκα ποσά. Το 2006, και έχοντας πλέον επεκταθεί στη Βόρεια Αφρική και το Sahel (κράτη της Υποσαχάριας Αφρικής, όπως η Μπουρκίνα Φάσο, το Μάλι, η Ακτή Ελεφαντοστού, η Νιγηρία), ενώθηκαν με την Αλ Κάιντα, αποτελώντας την Αλ Κάιντα στο αφρικανικό Maghreb (την περιοχή της βορειοδυτικής Αφρικής, που περιλαμβάνει τα κράτη της Τυνησίας, του Μαρόκο, της Λιβύης, της Αλγερίας και της Μαυριτανίας), ή AQIM (Al Qaida

in Islamic Maghreb).⁶⁶ Το 2012, σε μίας μεγάλης έκτασης επιχείρηση, η AQIM κατόρθωσε να καταλάβει την βορειότερη περιοχή στο Μάλι. Το 2013, η επιχείρηση Serval, υπό την γαλλική ηγεσία, είχε ως αποτέλεσμα την εκδίωξη των τρομοκρατικών στοιχείων από την περιοχή. Παρά την αρχική υποχώρηση, η οργάνωση επέστρεψε με διεξαγωγή ανταρτοπόλεμου και επιθέσεις εναντίον πολιτών στο Μάλι και στις γειτονικές χώρες.

Το 2014 τρομοκράτες, μέλη της AQIM επιτέθηκαν σε πετρελαϊκή εγκατάσταση στη νότια περιοχή της Αλγερίας. Η επίθεση θεωρήθηκε ως αντίποινα για τις εξελισσόμενες γαλλικές επιχειρήσεις στο βόρειο Μάλι. Δεκάδες άτομα πιάστηκαν ως όμηροι, ενώ τρεις σκοτώθηκαν, ανάμεσα στους οποίους και ένας Γάλλος υπήκοος. Η AQIM στο διάγγελμά της ανέφερε πως η επίθεση στην Αλγερία έγινε λόγω της άδειας που δόθηκε από την Αλγερία στη Γαλλία, για πτήση γαλλικών αεροσκαφών, που κατευθύνονταν στο βόρειο Μάλι.

Η AQIM την τελευταία τετραετία, συνεργάστηκε κυρίως με την οργάνωση *Ansar al-Din* (Υποστηρικτές της Θρησκείας), καθώς και με την οργάνωση *Katibat al-Mulathamini* (η ταξιαρχία των αντρών με το πέπλο), ονομασία την οποία πήρε η οργάνωση Al Murabitun μετά τη διάσπασή της και την επισημοποίηση της συμμαχίας τους με την AQIM. Το Νοέμβριο του 2015, στην πρωτεύουσα Bamako του Μάλι, μέλη των τρομοκρατικών οργανώσεων πήραν 170 αιχμάλωτους μετά από επίθεση σε ξενοδοχείο, ενώ παρόμοιες επιθέσεις σχεδιάστηκαν και σε ξενοδοχεία στη Μπουρκίνα Φάσο και στην Ακτή Ελεφαντοστού.⁶⁷ Οι επιθέσεις αυτές έγιναν στο πλαίσιο της επέκτασης, εναντίον των οργανώσεων που είναι φιλικά προσκείμενες στο Ισλαμικό Κράτος. Τον Μάιο του 2016, μέλη της AQIM επιτέθηκαν σε ένα ορυχείο εξόρυξης Ουρανίου, γαλλικών συμφερόντων, ενώ συνεχίστηκαν οι επιχειρήσεις ανταρτοπόλεμου στο Μάλι και η αρπαγή ομήρων.⁶⁸ Τον Μάρτιο του ίδιου έτους, οι τρεις τρομοκρατικές οργανώσεις συγχωνεύθηκαν, δημιουργώντας την οργάνωση Jama'at Nusrat al-Islam wal-Muslimin (JNIM, «ομάδα προς υποστήριξη του Ισλάμ και των μουσουλμάνων»). Η νέα οργάνωση, διακήρυξε την αυτονομία της, σχεδιάζοντας και υλοποιώντας επιχειρήσεις αρπαγής ομήρων δυτικών χωρών, μεταξύ αυτών και Γάλλων υπηκόων.

5.2.2 Οι επιχειρήσεις στο Μάλι

---

⁶⁶ Manni Crone, *Islamic State's Incursion into North Africa and Sahel: A Threat to al-Qaeda?* (Connections, Vol. 16, No. 1 2017), p.69

⁶⁷ EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2016, p.32 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2016>

⁶⁸ EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2017, p.36, <https://www.europol.europa.eu/tesat/2017/>

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι βόρειες περιοχές του Μάλι, αποτέλεσαν πεδίο διαρκών συγκρούσεων. Στην περιοχή, η επιρροή της AQIM και των φιλικά προσκείμενων σε αυτή οργανώσεων ήταν εμφανής, περιορίζοντας τις επιχειρήσεις του Ισλαμικού Κράτους. Παράλληλα με τη δράση των δύο τρομοκρατικών οργανώσεων, οι Tuareg, μία αφρικανική φυλή που διεξήγαγε ανταρτοπόλεμο στην περιοχή του βόρειου Μάλι, συνέβαλε στην αποσταθεροποίηση και στην καλλιέργεια ενός αισθήματος τρόμου στον ντόπιο πληθυσμό.

Τον Μάρτιο του 2015, η κυβέρνηση της χώρας επιχείρησε να έρθει σε συμφωνία με τους αντάρτες, υπογράφοντας μία συνθήκη ειρήνης που θα τερμάτιζε τις εχθροπραξίες. Παρά την επιτυχή έκβαση των συνομιλιών, η υλοποίηση της συνθήκης αποδείχθηκε ιδιαίτερα δύσκολη για τους ηγέτες των δύο αντιμαχόμενων πλευρών.⁶⁹

Παράλληλα, η αφρικανική χώρα, πρώην γαλλική αποικία, δεχόταν στο έδαφός της την αυξανόμενη δράση της διεθνούς τρομοκρατίας. Στην πρωτεύουσα της χώρας, την πόλη Bamako, οργάνωση Katibat al-Mulathamini ανέλαβε την ευθύνη για επίθεση σε τοπικό εστιατόριο, που είχε ως αποτέλεσμα πέντε άνθρωποι να χάσουν τη ζωή τους, ανάμεσα τους και ένας Γάλλος υπήκοος.⁷⁰ Η επίθεση στην πρωτεύουσα, οδήγησε σε μία σειρά συνδυασμένων επιθέσεων των γαλλικών ενόπλων δυνάμεων και των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι για την εξάλειψη της απειλής. Τον Ιανουάριο του 2017, σε μία επίθεση αυτοκτονίας, 77 άτομα έχασαν τη ζωή τους (μέλη των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι και των αντικαθεστωτικών, που δρούσαν κάτω από τη σημαία του OHE στην αποστολή MINUSMA), σε στρατιωτική βάση, μετά από έκρηξη παγιδευμένου οχήματος.⁷¹ Τον Ιανουάριο του 2018, νέα τρομοκρατική επίθεση σε στρατιωτική βάση, είχε ως αποτέλεσμα 14 νεκρούς, ενώ ακόμη και το Διοικητήριο της G5 Sahel Joint Force (στρατιωτική αντιτρομοκρατική δύναμη αποτελούμενη από μέλη των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι, του Τσαντ, του Νίγηρα, της Μπουρκίνα Φάσο και της Μαυριτανίας) έγινε στόχος παραστρατιωτικών ομάδων.

Η μη εξάλειψη της τρομοκρατικής απειλής, παρά την ανάληψη επιχειρήσεων σε όλη την επικράτεια του Μάλι, οδήγησε σε ένα διάλογο, σχετικά με την αποτελεσματικότητα ανάληψης στρατιωτικής δράσης για την εξάλειψη της τρομοκρατίας στην περιοχή. Σύμφωνα

⁶⁹ *Mali signs draft peace deal with rebels, Tuareg alliance wants more time for consultations*, France 24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150301-mali-peace-deal-rebels-tuaregs>

⁷⁰ *Saharan Islamist group claims responsibility for Mali attack*, France 24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150308-saharan-islamist-group-claims-responsibility-mali-attack>

⁷¹ EUROPOL, *EU Terrorism Situation and Trend Report*, 2018, p.39, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2018-tesat-2018>

με τον πρώην Υπουργό Εξωτερικών του Τσαντ Acheikh Ibn Oumar, στις χώρες που είναι επιφορτισμένες με την επίβλεψη της περιοχής που καλύπτει η έρημος Σαχάρα, μία από τις οποίες είναι και το Μάλι, υπάρχει ένα σοβαρό κενό ασφαλείας. Το κενό αυτό έχει δημιουργηθεί από την απουσία των απαραίτητων κρατικών υποδομών, οι οποίες θα μπορούσαν να διατηρήσουν την ασφάλεια στο εσωτερικό της χώρας, δρώντας και ως ένας σημαντικός παράγοντας αποτροπής. Κατά συνέπεια η ανάληψη στρατιωτικής δράσης δεν αποτελεί μία ολοκληρωμένη λύση στο πρόβλημα της διεθνούς τρομοκρατίας, το οποίο για το Μάλι και τις υπόλοιπες χώρες του Sahel εκδηλώνεται με την μορφή του ανταρτοπόλεμου.

5.2.3 Η δράση του Ισλαμικού Κράτους

Από την ανακήρυξη του «χαλιφάτου», το 2014, ήταν σαφές ότι στα εδάφη του ISIS, περιλαμβάνονταν και περιοχές της αφρικανικής ηπείρου. Από τις πρώτες μέρες δράσης του, το Ισλαμικό Κράτος, επεδίωξε εκτός της Μέσης Ανατολής, να δημιουργήσει περιοχές, ή «επαρχίες» στη Β. Αφρική, που θα του παρείχαν κάλυψη και θα έδιναν βάθος, σε μία ενδεχόμενη οπισθοχώρηση των τρομοκρατών, μετά από ήττα τους στο Ιράκ και τη Συρία. Κεντρικό ρόλο για τα σχέδια τους έπαιζε η Λιβύη και οι χώρες του Sahel.

Η Λιβύη αποτελεί μία χώρα που ευνοεί τη δράση τρομοκρατικών ομάδων, καθώς μετά το κενό εξουσίας που δημιουργήθηκε με την πτώση του καθεστώτος Καντάφι, έχει μετατραπεί σε ένα χώρο σύγκρουσης παραστρατιωτικών ομάδων, που ερίζουν για την εξουσία στην περιοχή.

Η πρώτη απόπειρα του ISIS, ήταν η κατάληψη της βορειοανατολικής πόλης Derna, μία προσπάθεια που απέτυχε, και κατά συνέπεια το καλοκαίρι του 2015, η πόλη εγκαταλείφθηκε από τους τρομοκράτες. Στη συνέχεια η οργάνωση, επιτέθηκε εναντίον της πόλης Sirte, την οποία και κατέλαβε, δημιουργώντας την «επαρχία της Sirte», στη Β. Αφρική.⁷² Οι επιχειρήσεις του ISIS εξαπλώθηκαν και στα σύνορα Τυνησίας- Λιβύης, όπου λόγω της ευκολίας διέλευσης, πολλοί Τυνησιοί εξτρεμιστές δήλωσαν υποταγή στην ηγεσία της οργάνωσης.

Παρά το γεγονός ότι στην ευρύτερη περιοχή η δράση της AQIM ήταν ισχυρή, η παρουσία του ISIS είχε ως αποτέλεσμα, πολλές μικρότερες περιφερειακές οργανώσεις να αλλάξουν στρατόπεδο, δηλώνοντας υποταγή στο Ισλαμικό Κράτος.

---

⁷² Manni Crone, *Islamic State's Incursion into North Africa and Sahel: A Threat to al-Qaeda?* (Connections, Vol. 16, No. 1 2017), p.66

Από τις σημαντικότερες τρομοκρατικές οργανώσεις που έγιναν υποτελείς του ISIS, ήταν η οργάνωση *Ansar Bayt al- Maqdis* (υποστηρικτές της Ιερουσαλήμ), στην Αίγυπτο, η οποία μετονομάστηκε σε «επαρχία του Σινά», καθώς και η νιγηριανή οργάνωση Boko Haram, η οποία μετονομάστηκε σε «επαρχία της Δυτικής Αφρικής». Η Boko Haram, έχοντας ως πεδίο δράσης της την περιοχή του Sahel, εντάχθηκε στις δυνάμεις του ISIS, όταν η Νιγηρία, το Τσαντ, ο Νίγηρας και το Καμερούν, σε συνεργασία με τις γαλλικές ένοπλες δυνάμεις, πραγματοποίησαν επιχείρηση μεγάλης κλίμακας εναντίον των τρομοκρατών, ασκώντας τους μεγάλη πίεση.⁷³ Το 2016, η οργάνωση διασπάστηκε, δημιουργώντας δύο ξεχωριστές οργανώσεις. Στην «επαρχία της Δυτικής Αφρικής», αρχηγός ανακηρύχθηκε ο Abu Musab al-Barnawi από την ηγεσία του Ισλαμικού Κράτους, γιος του ιδρυτή της Boko Haram. Στην οργάνωση που αποσχίστηκε, και συνέχιζε να λειτουργεί υπό την ονομασία Boko Haram, ηγέτης είναι ο Shekau, ο πρώτος που δήλωσε την υποταγή της Boko Haram στον ISIS το 2015.⁷⁴

Μέσω των επιχειρήσεων του ISIS στην Αφρική, μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τους στόχους της οργάνωσης. Γίνεται σαφές ότι το αφήγημα της επέκτασης του «χαλιφάτου» συνεχίζεται και αυτό φαίνεται από την εδαφική διάσταση που δίνει η τρομοκρατική οργάνωση στις συμμαχίες της. Με τη χρήση του όρου «επαρχία», επιδιώκει εκτός της αύξησης της απήχησης του μηνύματός της, να δηλώσει και μία εδαφική επέκταση, στα όρια του ιστορικού χαλιφάτου. Παρά την προσπάθεια όμως επέκτασης, η διεθνής τρομοκρατία βρίσκεται υπό σοβαρή πίεση από τις δυτικές δυνάμεις και στην Αφρική. Η «επαρχία του Sirte», εξουδετερώθηκε από συντονισμένες επιθέσεις αμερικανικών, βρετανικών και γαλλικών δυνάμεων. Η παρουσία των γαλλικών δυνάμεων στην ευρύτερη περιοχή, έχει ενισχύσει το εύρος και την ένταση των αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων.

5.2.4 Η δράση της Boko Haram

Η Boko Haram, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, αποτελεί μία από τις ισχυρότερες τρομοκρατικές οργανώσεις που δρουν στην αφρικανική ήπειρο. Η ονομασία της προέρχεται από δύο διαλέκτους, μία αφρικανική και την αραβική και σημαίνει «η δυτική εκπαίδευση είναι απαγορευμένη». Έχοντας αρχικά ως πεδίο δράσης την περιοχή της βορειοανατολικής

---

⁷³ Ibid., p.68

⁷⁴ EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2018, p.40, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2018-tesat-2018>

Νιγηρίας, η τρομοκράτες της Boko Haram, επιδόθηκαν σε μεγάλης έντασης ανταρτοπόλεμο, λεηλατώντας περισσότερες από 16 πόλεις και χωριά στην βορειοανατολική Νιγηρία.⁷⁵ Πολλές εκατοντάδες από τους πολίτες πιάστηκαν αιχμάλωτοι, ανάμεσα σε αυτούς και 276 μαθήτριες από ένα σχολείο στην πόλη Chibok.

Ο Ο.Η.Ε., μέσω του Συμβουλίου Ασφαλείας, καταδίκασε τα γεγονότα στην περιοχή και κάλεσε τις συνορεύουσες χώρες, όπως η Νιγηρία, το Τσαντ, ο Νίγηρας, να αναλάβουν στρατιωτική δράση, εναντίον των τρομοκρατών. Η Αφρικανική Ένωση, ανακοίνωσε πως για τον σκοπό αυτό θα δημιουργηθεί μία συνδυασμένη δύναμη περίπου 7,500 ανδρών.⁷⁶

Παρά τις στρατιωτικές επιτυχίες των συμμαχικών δυνάμεων, η Boko Haram δεν κατέστειλε τη δράση της. Τον Μάρτιο του 2015, ο αρχηγός της Shekau, δήλωσε υποταγή στον ηγέτη του Ισλαμικού Κράτους, Al- Bagdadi, μετατρέποντας τη Boko Haram σε μία «επαρχία» του ISIS. Με τον τρόπο αυτό οι τρομοκράτες ενισχύθηκαν, καθώς η υποταγή στον ISIS αποτέλεσε μία νέα δεξαμενή τρομοκρατών, οι οποίοι μεταφέρονταν στην Αφρική για να ενταχθούν στις παραστρατιωτικές ομάδες των τρομοκρατών.⁷⁷

Με την ενίσχυση του Ισλαμικού Κράτους, η Boko Haram εξελίχθηκε σε μία περιφερειακή απειλή για τα κράτη της περιοχής του Sahel. Εκτός της Νιγηρίας, οι επιχειρήσεις των τρομοκρατών, συνεχίστηκαν και στον Νίγηρα, ενώ σύντομα εξαπλώθηκαν στο Τσαντ, στο Μπενίν και στο Καμερούν.⁷⁸ Ένα από τα «όπλα» που χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τους τρομοκράτες ήταν οι επιθέσεις αυτοκτονίας. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα, γυναίκες και μικρά κορίτσια μετατρέπονταν σε «αυτόχειρες βομβιστές» για λογαριασμό των ανταρτών.⁷⁹ Χαρακτηριστικές είναι οι επιθέσεις του Φεβρουαρίου 2015, όπου συνολικά 26 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, ενώ δεκάδες τραυματίστηκαν σε επιθέσεις αυτοκτονίας στη βορειοανατολική Νιγηρία.

Μέχρι τις μέρες μας, οι επιθέσεις της Boko Haram, της οποίας ο ηγέτης δεν αναγνώρισε την αλλαγή ηγεσίας που επέβαλε το Ισλαμικό Κράτος το 2016, συνεχίζονται. Αποτέλεσμα

---

⁷⁵ *Boko Haram destroys at least 16 towns, villages in Nigeria*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150108-boko-haram-nigeria-back-northeast-attack>

⁷⁶ *African Union backs 7,500-strong force to fight Boko Haram*, France24, 2015 <https://www.france24.com/en/20150130-african-union-backs-plan-7500-strong-force-fight-boko-haram>

⁷⁷ Fr Atta Barkindo, *BOKO HARAM-IS CONNECTION: Local & Regional Implications*, Counter Terrorist Trends and Analyses, 2016, p. 3-8

⁷⁸ *Fight against Boko Haram turns into 'regional war'*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150209-boko-haram-nigeria-niger-cameroon-benin-chad-shekau>

⁷⁹ *Female suicide bombers: Boko Haram's weapon of choice*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150224-nigeria-boko-haram-female-suicide-bombers>

αυτού είναι ένας μεγάλος αριθμός κατοίκων που ζούσαν στις περιοχές που χτυπήθηκαν από τους τρομοκράτες να αναγκαστεί να μετακινηθεί από τις εστίες του, αυξάνοντας ακόμη περισσότερο την ανθρωπιστική κρίση, στις χώρες της περιοχής. Και στην περίπτωση της Boko Haram, όπως και στην αντιμετώπιση των απειλών στο Μάλι, προκύπτει ότι μόνο η ανάληψη στρατιωτικής δράσης δεν επαρκεί, ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά το φαινόμενο. Ένας ακόμη παράγοντας που θίχθηκε από πολλούς αναλυτές στην περίπτωση της Boko Haram, είναι αυτός της χρηματοδότησης. Έχει ειπωθεί ότι εκτός της εγκληματικής της δράσης, η οργάνωση απολαμβάνει και της στήριξης επιφανών Νιγηριανών, στους οποίους είχε απήχηση το τρομοκρατικό αφήγημα.⁸⁰ Κατά συνέπεια, είναι αναγκαία η δημιουργία μηχανισμών που θα αποτρέπουν τη μετάδοση της τρομοκρατικής προπαγάνδας, ώστε να καταστεί αποτελεσματική και οριστική η καταπολέμηση του φαινομένου.

5.3 Η παρουσία της Γαλλίας στην Αφρική

Η γαλλική παρουσία στην Αφρική, δείχνει τη διάθεση που έχει η Γαλλία να αναλάβει πρωτοβουλίες τόσο στον πόλεμο εναντίον της τρομοκρατίας και της διασφάλισης της εσωτερικής της ασφάλειας, όσο και πρωτοβουλίες που θα προστατεύσουν τα γαλλικά συμφέροντα στην περιοχή.⁸¹

Η Αφρική είναι μία περιοχή στην οποία οι γαλλικές δυνάμεις επιχειρούν για πολλές δεκαετίες, λόγω των χωρών που αποτέλεσαν πρώην γαλλικές αποικίες, όπως η Αλγερία, ή οι χώρες του Sahel. Παρά το γεγονός ότι στην περιοχή υπάρχει και αμερικανική παρουσία, όλες οι επιχειρήσεις σχεδιάζονται με τη σύμπραξη των γαλλικών δυνάμεων, λόγω της μεγάλης εμπειρίας τους στην περιοχή. Παρατηρείται μάλιστα το φαινόμενο τα τελευταία χρόνια η Αμερική, να ασκεί μία πολιτική «καθοδήγησης από τα μετόπισθεν», χρησιμοποιώντας τις γαλλικές ένοπλες δυνάμεις, και επιτρέποντας στη γαλλική πολιτική ηγεσία να αναλάβει αυξανόμενες πρωτοβουλίες στην περιοχή. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, στην Αφρική έχουν αναπτυχθεί 3000- 3500 προσωπικό, αποτελούμενο τόσο από ένοπλες δυνάμεις, όσο και από στρατιωτική αστυνομία, εξειδικευμένη στην ανάληψη ειδικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων αντιτρομοκρατίας. Η πρώτη, μεγάλης κλίμακας, παρουσία των γαλλικών δυνάμεων στην περιοχή, ήταν κατά τη διάρκεια της επιχείρησης Serval, στο Μάλι το 2013, όπου σε συντονισμό με τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας, εξάλειψαν τον τρομοκρατικό

---

⁸⁰ *UN urges military action against Boko Haram*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150120-un-security-council-military-action-boko-haram-nigeria>

⁸¹ Manni Crone, *French Interventionism in the Post-American MENA Region, Filling a Void?* (New Conflict Dynamics, Between Regional Autonomy and Intervention in the Middle East and North Africa, Danish Institute for International Studies, 2017), p.62

θύλακα που είχε δημιουργηθεί στο βόρειο τμήμα της χώρας. Τα τελευταία χρόνια, θέτοντας σε εφαρμογή την επιχείρηση Barkhane, όπως θα αναλυθεί και σε επόμενο κεφάλαιο, οι γαλλικές δυνάμεις έχουν επεκτείνει το πλαίσιο δράσης τους σε όλο το εύρος του Sahel, και μέχρι τα νότια σύνορα της Λιβύης.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1 Τα γεγονότα μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις του 2015 και η αντίδραση της Γαλλίας

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις που δέχτηκε η Γαλλία στο έδαφός της το 2015, με σημαντικότερες εκείνες του Νοεμβρίου, εισήγαγαν τη γαλλική κοινωνία σε μία περίοδο τρόμου και αβεβαιότητας. Οι επιθέσεις του Νοεμβρίου θεωρήθηκαν ως η χειρότερες στο έδαφος της Γαλλίας από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ χαρακτηρίστηκαν ως «η 11^η Σεπτεμβρίου της Ευρώπης». Η γαλλική κυβέρνηση κλήθηκε να αποκαταστήσει το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών καθώς και να πάρει αποφασιστικά μέτρα, ώστε να αποτρέψει μελλοντική ανάληψη δράσης από τους τρομοκράτες. Ο Πρόεδρος της Γαλλίας, Francois Hollande, λίγες ώρες μετά τις επιθέσεις, κήρυξε τη χώρα σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, κλείνοντας τα σύνορα της χώρας και εφαρμόζοντας αυξημένα μέτρα επιτήρησης και αστυνόμευσης. Δήλωσε πως την ευθύνη για την εκτέλεση των επιθέσεων είχε αναλάβει η τρομοκρατική οργάνωση Ισλαμικό Κράτος και πως η ενέργεια αυτή, ήταν μία «πράξη πολέμου» εις βάρος της Γαλλίας.⁸² Τα εμπορικά καταστήματα, τα σχολεία, τα μουσεία και οι βιβλιοθήκες παρέμειναν κλειστά.

Η κήρυξη της χώρας σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, είχε άμεσες συνέπειες, στις ελευθερίες των Γάλλων πολιτών. Τα μέτρα που περιλάμβανε ήταν μεταξύ άλλων, αυξημένες εξουσίες και αρμοδιότητα στα σώματα ασφαλείας, δυνατότητα επιβολής απαγόρευσης κυκλοφορίας, απαγόρευση των ομαδικών συγκεντρώσεων, εγκαθίδρυση ζωνών ασφαλείας, όπου θα εφαρμόζονταν μέτρα παρακολούθησης, καθώς και παράταση στο κλείσιμο δημοσίων κτηρίων. Το σημαντικότερο όμως μέτρο, περιλάμβανε τη δυνατότητα από πλευράς αστυνομίας και υπηρεσιών ασφαλείας, διενέργειας ελέγχων σε σπίτια, χωρίς κάποιο ένταλμα έρευνας από δικαστική αρχή.⁸³ Μέσα στις επόμενες μέρες, η γαλλική αστυνομία διεξήγαγε δεκάδες ελέγχους, σε σπίτια υπόπτων για εξτρεμιστική δράση.⁸⁴

---

⁸²Alissa J. Rubin, *Paris Gunmen Single Out Francois Hollande, and Leave Him With Few Palatable Responses*, The New York Times, 2015, <https://www.nytimes.com/2015/11/15/world/europe/paris-gunmen-single-out-francois-hollande-and-leave-him-with-few-palatable-responses.html?action=click&module=RelatedCoverage&pgtype=Article&region=Footer>

⁸³ *What does a State of Emergency Means in France?*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20151115-what-does-france-state-emergency-mean>

⁸⁴ *French police raid dozens of homes in search of suspected jihadists*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20151116-france-police-raid-homes-paris-attacks-cazeneuveinterior-arrests>

Άμεση ήταν και η απάντηση σε επίπεδο Εθνικής Άμυνας, των γαλλικών ενόπλων δυνάμεων στα τρομοκρατικά χτυπήματα του Παρισιού. Στις 16 Νοεμβρίου γαλλικά μαχητικά αεροσκάφη βομβάρδισαν ένα από τα προπύργια του Ισλαμικού Κράτους, στην πόλη Raqqa, σε συνεργασία με την αμερικανική πολεμική αεροπορία. Ήταν ο μεγαλύτερος και ισχυρότερος βομβαρδισμός από την έναρξη των επιχειρήσεων κατά της τρομοκρατίας στη Συρία.⁸⁵

Στις 17 Νοεμβρίου, μετά από αίτημα της γαλλικής κυβέρνησης, η Ύπατη εκπρόσωπος του Συμβουλίου κ. Federica Mogherini, κάλεσε τα κράτη- μέλη της Ε.Ε να εντείνουν τη συνεργασία τους, στον αγώνα εναντίον της τρομοκρατίας. Στις 20 Νοεμβρίου, ο Πρωθυπουργός της Γαλλίας, αιτήθηκε και κέρδισε την παράταση της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης για τρεις ακόμη μήνες. Την ίδια μέρα, το Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε., υιοθετεί με ομοφωνία, ψήφισμα το οποίο είχε προωθήσει η Γαλλία για τη μάχη ενάντια στην τρομοκρατία.

Ο Πρόεδρος της Γαλλίας, σε σύντομο χρονικό διάστημα, προσπάθησε να εξασφαλίσει τη σύμπλευση των ισχυρότερων κρατών, στη μάχη εναντίον του ISIS. Στις 23 Νοεμβρίου συναντήθηκε με τον τότε Πρωθυπουργό της Βρετανίας David Cameron. Στη συνάντηση αυτή τέθηκε το ζήτημα παροχής βοήθειας εκ μέρους της Βρετανίας στις συνεχιζόμενες επιχειρήσεις εναντίον του Ισλαμικού Κράτους στη Συρία. Ο Βρετανός Πρωθυπουργός δήλωσε επίσης ότι θα διέθετε την βρετανική αεροπορική βάση στην Κύπρο, για τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων από τα γαλλικά μαχητικά αεροσκάφη. Στις 25 Νοεμβρίου, ο Γάλλος Πρόεδρος είχε συνάντηση με την Γερμανίδα Καγκελάρια Angela Merkel, όπου ζήτησε την πιο ενεργή συμμετοχή της Γερμανίας στη μάχη κατά της διεθνούς τρομοκρατίας. Τέλος, στις συναντήσεις του στις 24 και 26 Νοεμβρίου τόσο με τον Πρόεδρο των Η.Π.Α. Barack Obama, όσο και με τον Ρώσο Πρόεδρο Vladimir Putin, επεδίωξε, επίσης, να αποκτήσει τη στήριξη των δύο κρατών, ώστε να ενταθούν οι επιχειρήσεις εναντίον των τρομοκρατών του Ισλαμικού Κράτους.⁸⁶

Στις 3 Δεκεμβρίου, οι γαλλικές αρχές προχώρησαν στο κλείσιμο τριών τζαμιών, τα οποία σύμφωνα με πληροφορίες διέδιδαν τα μηνύματα της διεθνούς τρομοκρατίας, ενώ στις 12

---

⁸⁵ *French Warplanes Strike IS Group Stronghold in Syria*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20151115-french-jets-pound-group-stronghold-syria>

⁸⁶ Κωνσταντίνος Παν. Μπαλωμένος, *Διεθνής Τρομοκρατία και Στρατηγική Επικοινωνία- Διαχείριση Τρομοκρατικών Κρίσεων*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2017, σελ. 322-328

Ιανουαρίου προχώρησαν στο κλείσιμο ενός ακόμη τζαμιού και στην παύση τριών ισλαμικών οργανώσεων.⁸⁷

Γίνεται σαφές ότι η Γαλλία μετά τις επιθέσεις του Νοεμβρίου, αλλάζει τον προσανατολισμό της σε θέματα που αφορούν τόσο την εσωτερική, όσο και την εξωτερική ασφάλεια της χώρας. Στο εξωτερικό, δείχνει τη διάθεση να αναλάβει περισσότερες πρωτοβουλίες, στο πλαίσιο του διεθνούς συνασπισμού ενάντια στην τρομοκρατία. Στο εσωτερικό, με την επιβολή της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης, και τα επόμενα χρόνια του αντιτρομοκρατικού νόμου, δείχνει πως στο πλαίσιο της ασφάλειας και της διατήρησης της τάξης, δεν θα διστάσει να προχωρήσει σε αισθητή μείωση των ελευθεριών των πολιτών, αυξάνοντας ακολούθως, τις αρμοδιότητες των σωμάτων ασφαλείας.

6.2 Η χρήση της στρατηγικής επικοινωνίας από τον Francois Hollande

Τα γεγονότα του 2015, εισήγαγαν τη Γαλλική Δημοκρατία σε μία περίοδο μεγάλης κρίσης. Στη συνέχεια θα μελετηθούν τα χαρακτηριστικά, τα οποία δικαιολογούν, τον ανωτέρω προσδιορισμό.⁸⁸

Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των επιθέσεων, δεν υπήρχε καμία πληροφόρηση, καθώς όπως ήταν φυσικό, εμπεριείχαν το στοιχείο του αιφνιδιασμού. Η επιλογή του χρόνου, του τόπου, καθώς και του τρόπου ενεργείας ήταν προσεκτική από τους τρομοκράτες, ώστε να μην υπάρχουν τα περιθώρια άμεσης αντίδρασης του κρατικού μηχανισμού και να μη δοθεί η δυνατότητα αποτροπής των επιθέσεων. Το γεγονός ότι ως χρόνος διενέργειας των επιθέσεων, επιλέχθηκε η στιγμή τέλεσης ενός διεθνούς φιλικού ποδοσφαιρικού αγώνα, μόνο τυχαία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Τα μέτρα ασφαλείας ήταν αυξημένα γύρω και μέσα στο γήπεδο (για τον λόγο αυτό δεν επιτράπηκε η είσοδος στο γήπεδο δύο τρομοκρατών, με αποτέλεσμα να γίνουν οι εκρήξεις στον περιβάλλοντα χώρο), με αποτέλεσμα όμως, στους δρόμους του Παρισιού οι τρομοκράτες να έχουν αυξημένη δυνατότητα δράσης.

Ο χρόνος εκτέλεσης των επιθέσεων, είχε ως αποτέλεσμα ολονύκτιες συσκέψεις και έρευνες για τους δράστες της επίθεσης. Αυτό λειτούργησε ευεργετικά, ώστε να μην τεθεί σε όλο το εύρος του και άμεσα σε λειτουργία ο κρατικός μηχανισμός, δίνοντας την ευκαιρία στους δράστες να κερδίσουν πολύτιμο χρόνο.

---

⁸⁷ *France shuts down three 'radical' mosques in wake of Paris attacks*, France24, 2015, <https://www.france24.com/en/20151202-france-cazeneuve-shuts-down-radical-mosques-paris-attacks>

⁸⁸ Ηλίας Κουσκουβέλης, *Λήψη Αποφάσεων -Κρίση -Διαπραγμάτευση*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1997, σελ.103-116

Οι μέρες που θα ακολουθούσαν των επιθέσεων, έκρυβαν πολλούς επικοινωνιακούς κινδύνους. Η θλίψη της γαλλικής κοινωνίας μετά το πέρας των επιθέσεων ήταν εύκολο να μετατραπεί σε οργή εναντίον της κυβέρνησης, καθοδηγούμενη από αντιπολιτευτικές δυνάμεις, καθώς και από δυνάμεις της άκρας δεξιάς στη Γαλλία, η οποία ενδεχομένως θα εκμεταλλευόταν το περιστατικό. Για να διαχειριστεί την επικίνδυνη κατάσταση που ενδεχομένως θα δημιουργούνταν, ο Πρόεδρος Francois Hollande, έκανε χρήση της στρατηγικής επικοινωνίας.⁸⁹

Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του, ο Γάλλος Πρόεδρος, απευθύνθηκε σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες, που είχαν διαφορετικό διακύβευμα και συμφέροντα (stakeholders). Αρχικά στο εσωτερικό, απευθύνθηκε προς τους Γάλλους πολίτες, οι οποίοι ενδεχομένως να είχαν συγγενείς ή φίλους, ανάμεσα στα δεκάδες θύματα, των επιθέσεων του Νοεμβρίου. Ήταν ευθύνη του Γάλλου Προέδρου να παρουσιάσει τη λειτουργικότητα και την κινητοποίηση του κρατικού μηχανισμού, ώστε να βρεθούν οι ένοχοι και να παρασχεθεί η μέγιστη δυνατή βοήθεια στους τραυματίες, ώστε να αποκατασταθεί η κοινωνική τάξη. Στο διάγγελμά του λίγες ώρες μετά την επίθεση, έθεσε ως προτεραιότητα την εύρεση των υπευθύνων, ενώ κάλεσε τους πολίτες της χώρας να μείνουν ενωμένοι, απέναντι στον εχθρό. Απευθυνόμενος προς τις αντιπολιτευόμενες δυνάμεις στη χώρα, ζήτησε έκτακτη σύγκληση του Κοινοβουλίου, ώστε να ληφθούν συλλογικά αποφάσεις σε ένα κλίμα ενότητας.⁹⁰ Με αυτόν τον τρόπο, σκοπός του Γάλλου Προέδρου ήταν να αποφευχθούν τυχόν συγκρούσεις και εντάσεις στο πολιτικό σκηνικό της χώρας. Καλώντας το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων να συστρατευθούν, πετυχαίνει να εξασφαλίσει την αρχική τουλάχιστον ηρεμία, στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό. Το σημαντικότερο όμως μήνυμα, κατευθύνεται τόσο στο εσωτερικό ακροατήριο, όσο και προς τη διεθνή κοινή γνώμη. Κατονομάζοντας την οργάνωση Ισλαμικό Κράτος, ως τον εχθρό της Γαλλίας και όσων η Γαλλία πρεσβεύει, το κέρδος είναι πολλαπλό. Ο Γάλλος πρόεδρος επιδιώκει να εξασφαλίσει τη νομιμοποίηση για τη μετέπειτα ανάληψη δράσης, με τις συνεχόμενες αεροπορικές επιθέσεις σε συριακό έδαφος. Κινητοποιεί, επίσης, τη διεθνή κοινή γνώμη, εναντίον της διεθνούς τρομοκρατίας, η οποία πλέον έχει όνομα, και στρέφεται ενάντια όχι μόνο στη Γαλλία, αλλά στο σύνολο του δυτικού κόσμου. Επιπρόσθετα θέτει το πλαίσιο της σύγκρουσης, συσπειρώνοντας στο

---

⁸⁹ Κωνσταντίνος Παν. Μπαλωμένος, *Διεθνής Τρομοκρατία και Στρατηγική Επικοινωνία- Διαχείριση Τρομοκρατικών Κρίσεων*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2017, σελ. 200-212

⁹⁰ *Francois Hollande's Speech Before a Joint Session of Parliament-16 November 2015*, Permanent Mission of France to the United Nations in New York, <https://onu.delegfrance.org/Francois-Hollande-s-Speech-Before-a-Joint-Session-of-Parliament>

πρόσωπό του όλες τις γαλλικές δημοκρατικές δυνάμεις και εξασφαλίζει την συγκατάθεση των πολιτών για την συνεχιζόμενη εφαρμογή των μέτρων που προκύπτουν από την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης. Είναι χαρακτηριστικό, ότι παρά τη μεγάλη αυστηρότητα των μέτρων, η γαλλική κοινωνία, στη συντριπτική της πλειοψηφία, επιδοκίμασε τα μέτρα αυτά, στο πλαίσιο επαναφοράς της εσωτερικής ασφάλειας της χώρας.

Μία ακόμη ομάδα, στην οποία απευθύνεται το μήνυμα του Γάλλου Προέδρου και αποτελεί stakeholder, είναι και οι ίδιοι οι τρομοκράτες. Ο Francois Hollande δεν επιδιώκει να δώσει στις επιθέσεις μόνο έναν συμβολικό χαρακτήρα, κάτι που θα συνέφερε τους τρομοκράτες, γιατί ουσιαστικά θα ήταν η μετάδοση του μηνύματός τους. Ονομάζοντας την οργάνωση Ισλαμικό Κράτος, ως τον εχθρό της Γαλλίας, προχωρά σε κλιμάκωση της έντασης⁹¹, δηλώνοντας ότι θα ενισχύσει και θα κλιμακώσει τα χτυπήματα εναντίον του ISIS, τόσο σε επίπεδο ενόπλων δυνάμεων, στο συνεχιζόμενο πόλεμο της Συρίας, όσο και σε επίπεδο σωμάτων ασφαλείας, εξαλείφοντας την εσωτερική απειλή.

Το περιβάλλον στο οποίο μεταδόθηκε το μήνυμα του Γάλλου προέδρου, είναι εξίσου σημαντικό. Σε μία χώρα, η οποία ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η ελευθερία και η δημοκρατία, είναι οι ακρογωνιαίοι λίθοι της γαλλικής κουλτούρας, η συστράτευση και η συσπείρωση απέναντι στον εξτρεμισμό και τον τρόμο που επιδίωξε να προκαλέσει το Ισλαμικό Κράτος, είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της δημοτικότητας του Γάλλου Προέδρου. Με τον τρόπο αυτό, ο Hollande, κέρδισε τη συγκατάθεση των πολιτών στις μετέπειτα κινήσεις του.

6.3 Ο πρόεδρος Macron και αντιτρομοκρατικός νόμος

Παρά τις αρχικές νίκες του Προέδρου Hollande σε επικοινωνιακό επίπεδο, οι τρομοκρατικές επιθέσεις εναντίον της Γαλλικής Δημοκρατίας θα συνεχιστούν και τον επόμενο χρόνο της προεδρίας του, με σημαντικότερη αυτή της Nice, το καλοκαίρι του 2016. Υπό το κλίμα των τρομοκρατικών επιθέσεων και της ανασφάλειας που αυτές είχαν δημιουργήσει στους πολίτες, η Γαλλία την άνοιξη του 2017, θα προχωρήσει σε προεδρικές και κοινοβουλευτικές εκλογές.

Το αίσθημα ανασφάλειας, ως απόρροια των τρομοκρατικών επιθέσεων (ακόμη και το βράδυ του debate των υποψηφίων, σημειώνεται τρομοκρατική επίθεση με όπλο στο Champs-Elysees), θέτει τον τομέα της ασφάλειας σε πρωταρχικής σημασίας ζήτημα για όλους τους

---

⁹¹ Ηλίας Κουσκουβέλης, *Λήψη Αποφάσεων -Κρίση -Διαπραγμάτευση*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1997, σελ.110-111

υποψηφίους.⁹² Την πολιτική αστάθεια που δημιούργησαν οι επιθέσεις της διεθνούς τρομοκρατίας, επεδίωξαν να εκμεταλλευτούν οι δυνάμεις της άκρας δεξιάς, με το εθνικιστικό κόμμα της Marine Le Pen, να σημειώνει μεγάλη άνοδο. Σε περιοχές που χτυπήθηκαν από τους τρομοκράτες, εκτός του Παρισιού, όπως στη Nice, η απήχηση των εθνικιστικών απόψεων έφτανε μέχρι και τις νεότερες ηλικιακά πληθυσμιακές ομάδες.⁹³ Με πολλές από τις θέσεις του κόμματος της Le Pen, να σχετίζονται με μονομερείς ενέργειες, εκτός πλαισίου της E.E., γίνεται σαφές, πως οι Γάλλοι πολίτες, θα στήριζαν τον υποψήφιο που θα ήταν πειστικότερος ως προς την ανάληψη δράσεων για την εξουδετέρωση και την καταστροφή της απειλής της διεθνούς τρομοκρατίας, ανεξάρτητα από τις θέσεις του σε άλλα ζητήματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Ο νικητής των προεδρικών εκλογών, καθορίστηκε στον δεύτερο γύρο, στις αρχές Μαΐου 2017. Μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψηφίων για το προεδρικό χρίσμα, της Marine Le Pen και του Emmanuel Macron, νικητής αναδείχθηκε ο δεύτερος, αναλαμβάνοντας το δύσκολο έργο να βγάλει τη Γαλλία από μία περίοδο κρίσης και ανασφάλειας.

Ένα από τα σημαντικότερα θέματα με τα οποία έπρεπε να ασχοληθεί ο Γάλλος πρόεδρος, ήταν αυτό της άρσης της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης, η οποία υφίστατο συνεχείς ανανεώσεις. Η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, έχοντας ανανεωθεί για πέντε φορές, αφαιρούσε θεμελιώδεις ανθρώπινες ελευθερίες. Το σχέδιο του, ήταν η δημιουργία ενός νέου αντιτρομοκρατικού νόμου, που θα αντικαθιστούσε την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και θα είχε γενική ισχύ. Ο νόμος αυτός έγινε αντικείμενο πολλών αντιδράσεων, κυρίως από μέλη της αντιπολίτευσης. Διατυπώθηκε η ανησυχία ότι θα χειροτερέψει, την ήδη δυσχερή θέση της μουσουλμανικής κοινότητας στη χώρα, αυξάνοντας τις διακρίσεις εναντίον των πολιτών καταγωγής από αραβικές χώρες. Με την εφαρμογή του νέου νόμου, τον οποίο ψήφισε το Γαλλικό Κοινοβούλιο τον Οκτώβριο του 2017, δινόταν η δυνατότητα από τα σώματα ασφαλείας να παρακολουθούν υπόπτους για την εκτέλεση τρομοκρατικών χτυπημάτων, θέτοντάς τους σε έναν ευρύτερο κατ' οίκον περιορισμό, όπου δεν θα είχαν τη δυνατότητα να φύγουν πέραν των ορίων της πόλης ή του χωριού τους, για χρονικό διάστημα, το οποίο μπορεί να έφτανε τον ένα χρόνο.⁹⁴ Με τις δυνατότητες και την εξουσία που παραχωρούνταν

---

⁹² Henry Samuel, *How Champs Elysees Attack Could Swing the French Presidential Election*, The Telegraph, 2017, <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/20/terrorism-france-having-huge-impact-presidential-election/>

⁹³ Lisa Millar, *French Presidential Election: Terror Response Divides Voters in Nice*, ABC News, 2017, <https://www.abc.net.au/news/2017-04-16/terror-fears-divide-opinion-in-french-presidential-election/8445342>

⁹⁴ *French Parliament adopts controversial anti-terror bill*, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/20171018-french-parliament-tough-anti-terror-bill-controversial-macron>

πλέον πάγια, στα σώματα ασφαλείας και στις υπηρεσίες πληροφοριών, η πολιτική ηγεσία κατηγορήθηκε ότι κινούνταν σε πλαίσιο ανελευθερίας και αυταρχισμού.

6.4 Η δράση των γαλλικών υπηρεσιών πληροφοριών

Για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα το έργο των υπηρεσιών πληροφοριών στη Γαλλία θεωρούνταν επιτυχημένο και επαρκές για να προφέρει την απαραίτητη ασφάλεια στα μέλη της γαλλικής κοινωνίας. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι για περίπου δεκαπέντε χρόνια από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, έως το 2012, όπου έλαβαν χώρα οι επιθέσεις του 24χρονου Mohammed Merah, η Γαλλία δεν είχε δεχτεί κάποια τρομοκρατική ενέργεια, παρόμοια με εκείνες στη Μαδρίτη, ή στο Λονδίνο.

Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια, και συγκεκριμένα από τις επιθέσεις του Ιανουαρίου 2015, οι υπηρεσίες πληροφοριών και η αποτελεσματικότητα του παραγόμενου έργου τους, έχουν τεθεί εν αμφιβόλω. Το γεγονός που προκάλεσε αυτόν τον έντονο προβληματισμό, ήταν η αδυναμία των υπηρεσιών να αποτρέψουν την πολύνεκρη τρομοκρατική επίθεση το καλοκαίρι του 2016, στη Nice.⁹⁵

Μετά τις επιθέσεις του Νοεμβρίου, και την κήρυξη της χώρας σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες, που είχαν δοθεί στα σώματα ασφαλείας και στις μυστικές υπηρεσίες, είχαν στόχο την αποφυγή παρόμοιων περιστατικών. Η αποτυχία να αποφευχθεί η εκτέλεση του τρομοκρατικού χτυπήματος, οδήγησε σε έναν διάλογο, σχετικά με την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών πληροφοριών. Ο διάλογος αυτός επικεντρώθηκε στη διαδικασία άντλησης των πληροφοριών, και συγκεκριμένα στη διαδικασία της παρακολούθησης, καθώς και στην οργανωτική τους διάρθρωση.

Όσον αφορά τη διαδικασία άντλησης, αυτή μπορούσε να διακριθεί σε τέσσερις πηγές πληροφόρησης, μία τακτική την οποία ακολούθησαν για πολλά χρόνια οι γαλλικές μυστικές υπηρεσίες.⁹⁶ Την πρώτη πηγή, αποτελούσαν οι πληροφοριοδότες. Οι πληροφοριοδότες ήταν πράκτορες, οι οποίοι γίνονταν μέλη μουσουλμανικών κοινοτήτων, ή οποιαδήποτε άλλης κοινωνικής ομάδας υπήρχε η ανάγκη για άντληση πληροφοριών, με σκοπό να εντοπίσουν και να αναφέρουν περιπτώσεις ριζοσπαστικοποίησης του πληθυσμού. Πολλές φορές τον ρόλο

---

⁹⁵ Robin Simcox, *French Intelligence Reform- The Counter-terrorism Commission won't Prevent the Next Attack*, Foreign Affairs, 2016, <https://www.foreignaffairs.com/articles/france/2016-07-17/french-intelligence-reform>

⁹⁶ Peter Chalk and William Rosenau, *Security Intelligence in France, Confronting the "Enemy Within"- Security Intelligence, the Police, and Counterterrorism in Four Democracies*, RAND Corporation.2004, https://www.jstor.org/stable/10.7249/mg100rc.11?seq=1#metadata_info_tab_contents

αυτόν είχαν πρώην κατάδικοι, στους οποίους δίνονταν αμνηστία προκειμένου να συνεργαστούν με τις υπηρεσίες πληροφοριών. Τη δεύτερη πηγή, αποτελούσε η ευρύτερη γαλλική κοινότητα, η οποία προσέφερε πληροφορίες, εφόσον οι ενέργειες των γαλλικών υπηρεσιών πληροφοριών, στόχευαν στην ασφάλεια των πολιτών. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, πολλές φορές επιστρατεύονταν εκτεταμένες προβολές στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, προκειμένου να προβληθεί η αναγκαιότητα συνεργασίας με τις υπηρεσίες πληροφοριών. Την τρίτη πηγή, αποτελούσε η παρακολούθηση. Μετά την κήρυξη της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης, οι υπηρεσίες πληροφοριών, είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθούν οποιονδήποτε θεωρούσαν ως απειλή για την εσωτερική ασφάλεια της χώρας, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερα εκτεταμένο δίκτυο παρακολούθησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι γαλλικές υπηρεσίες πληροφοριών έχουν θεσπίσει μία λίστα με την ονομασία «fichier S». Η λίστα αυτή η οποία περιέχει στοιχεία για περίπου 26,000 άτομα, εκ των οποίων περίπου 10,000, θεωρούνται ως εξτρεμιστές, σχετιζόμενοι με τη διεθνή τρομοκρατία. Το αρχικό «S», σημαίνει «State Security», και σε αυτήν περιλαμβάνονται άτομα με ακραίες πεποιθήσεις, που έχουν ριζοσπαστικοποιηθεί σε τζαμιά, μέσω του internet, μέσα σε φυλακές, ή έχουν επιστρέψει από τη Μέση Ανατολή και παρακολουθούνται από τις μυστικές υπηρεσίες. Η παρουσία ενός ατόμου στη λίστα δεν σημαίνει απαραίτητα ότι θα αποτελέσει μελλοντικά απειλή για την εθνική ασφάλεια και δεν αποτελεί λόγο σύλληψης. Η συζήτηση γύρω από την εφαρμογή της «fichier S», σχετίζεται με την αδυναμία αποτελεσματικής παρακολούθησης του συνόλου των ατόμων που βρίσκονται σε αυτήν.⁹⁷ Από τα 26,000 άτομα που βρίσκονται στη λίστα, εκτιμάται ότι περίπου 10,000 βρίσκονται υπό ενεργή παρακολούθηση. Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι δημιουργείται ένα αχανές δίκτυο παρακολούθησης, το οποίο για να υλοποιηθεί αποτελεσματικά χρειάζεται ένα πολύ μεγάλο αριθμό κονδυλίων.

Την τέταρτη πηγή, αποτελούσαν οι πληροφορίες από συνδέσμους των υπηρεσιών πληροφοριών στο εξωτερικό, ειδικά σε θέματα που αφορούσαν στη δράση των δικτύων της διεθνούς τρομοκρατίας.

Όσον αφορά τη διάρθρωσή τους, ο μεγάλος βαθμός γραφειοκρατίας, έκανε δυσκολότερο το έργο των υπηρεσιών πληροφοριών, και πολύ πιο αργό στην υλοποίηση. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στη Γαλλία λειτουργούν έξι διαφορετικές υπηρεσίες, υπό διαφορετικά υπουργεία (εσωτερικών, οικονομικών, εθνικής άμυνας). Σύμφωνα με πρόταση κοινοβουλευτικής επιτροπής, που συστάθηκε με σκοπό την διερεύνηση των αδυναμιών,

---

⁹⁷ *What is France's «fichier S» watchlist -and does it work*, France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20181212-france-terror-watchlist-fichier-security-attack>

προτάθηκε η ενσωμάτωση των διαφορετικών υπηρεσιών σε μία κεντρική υπηρεσία, κάτι που θα έδινε μεγαλύτερη ευελιξία στον τρόπο δράσης της.

Ένα ακόμη θέμα το οποίο τέθηκε σε συζήτηση, ήταν αυτό της συστηματικότερης παρακολούθησης των κρατούμενων στις γαλλικές φυλακές, λόγω του ότι αρκετοί από τους δράστες ριζοσπαστικοποιήθηκαν κατά την παραμονή τους στη φυλακή.

Συμπερασματικά, παρατηρείται πως η αύξηση της απειλής για την γαλλική εσωτερική ασφάλεια, έχει δημιουργήσει μία δυσανάλογη αύξηση στις απαιτήσεις σχετικά με την αποτροπή της εκτέλεσης τρομοκρατικών ενεργειών. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν στελέχη των υπηρεσιών πληροφοριών, “εμείς θα πρέπει να είμαστε τυχεροί κάθε φορά, ο τρομοκράτης μόνο μία”.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7.1 Η επιχείρηση «Sentinelle»

Η πρώτη αντίδραση της γαλλικής κυβέρνησης στις τρομοκρατικές επιθέσεις σε επιχειρησιακό επίπεδο, ήταν η υλοποίηση της επιχείρησης «Sentinelle». Η επιχείρηση Sentinelle (Φρουρός), υλοποιήθηκε με τη χρήση των ενόπλων δυνάμεων. Περίπου 10,000 μέλη των ενόπλων δυνάμεων χρησιμοποιήθηκαν από τις επιθέσεις του Ιανουαρίου 2015 μέχρι και σήμερα, για τη φύλαξη δημοφιλών χώρων και μνημείων μεγάλης πολιτιστικής και θρησκευτικής σημασίας.

Οι στρατιώτες που λαμβάνουν μέρος στην επιχείρηση, προετοιμάζονται με τρόπο αντίστοιχο που θα προετοιμάζονταν για την εκτέλεση πολεμικών επιχειρήσεων. Μέσω εκπαίδευσης και εντατικών στρατιωτικών προγραμμάτων, προετοιμάζονται για την υλοποίηση περιπολιών ασφαλείας σε όλο το εύρος της γαλλικής επικράτειας. Στο πλαίσιο των περιπολιών αυτών, έχουν επιστρατευθεί και μέλη της λεγεώνας των ξένων, επίλεκτων τμημάτων των γαλλικών ενόπλων δυνάμεων, με δράση κυρίως σε επιχειρήσεις στο εξωτερικό. Η αποστολή τους είναι όχι μόνο η αποτροπή ανάληψης δράσης από τα μέλη των τρομοκρατικών οργανώσεων, αλλά και στην περίπτωση ενός επεισοδίου, η παροχή βοήθειας στους πολίτες, καθώς και η εξουδετέρωση των δραστών.⁹⁸

Η υλοποίηση της επιχείρησης, αποτελεί μία δυναμικά εξελισσόμενη διαδικασία. Αν και ο αρχικός προσανατολισμός ήταν οι περιπολίες να εστιάζονται σε μνημεία και ευαίσθητες κτηριακές εγκαταστάσεις και υποδομές, η φύση των τρομοκρατικών επιθέσεων, άλλαξε και τον προσανατολισμό της επιχείρησης. Μέσα από την εμπειρία των πρώτων ετών και τις επαφές με δράστες τρομοκρατικών επιθέσεων, από το 2017, η επιχείρηση έχει προσαρμοστεί στις νέες απαιτήσεις ασφαλείας. Έχει αποκτήσει την μορφή κινούμενων περιπολιών, αυξάνοντας την ευελιξία ανάληψης δράσης από τα στρατιωτικά τμήματα.⁹⁹

Η επίδραση της παρουσίας του γαλλικού στρατού στους δρόμους του Παρισιού, των μεγάλων πόλεων, αλλά και στο σύνολο της επικράτειας, είναι μεγάλη, κυρίως σε ψυχολογικό επίπεδο. Κατά γενική ομολογία, οι πολίτες τάσσονται υπέρ της εφαρμογής του μέτρου,

---

⁹⁸ *A shield and a target: France's anti-terrorism operation 'Sentinelle'*, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/20171017-focus-france-anti-terrorism-operation-sentinelle-soldiers-military-patrols-defence-target>

⁹⁹ *France's domestic security operation 'Sentinelle' to undergo revamp*, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/20170822-frances-domestic-security-operation-sentinelle-become-more-mobile>

καθώς θεωρείται πως αυξάνει το επίπεδο αποτρεπτικότητας νέων επιθέσεων, και ασφάλειας του πληθυσμού. Παρόλα αυτά, μεγάλες αποκλίσεις παρατηρούνται στις απόψεις των πολιτών τις πρώτες ώρες ή μέρες μετά από μία τρομοκρατική ενέργεια, και σε αυτές αφού έχει περάσει μεγάλο χρονικό διάστημα. Στην πρώτη περίπτωση, οι πολίτες θεωρούν επιτακτική την ανάγκη παρουσίας των ενόπλων δυνάμεων στην περιοχή, ενώ στη δεύτερη υπάρχει μεγάλο τμήμα του πληθυσμού που θα προτιμούσε μικρότερη παρουσία των στρατευμάτων.

Πάρα το αυξημένο αίσθημα ασφάλειας που προκαλεί η παρουσία των ενόπλων δυνάμεων στη Γαλλία, εν τούτοις έχουν παρατηρηθεί και αδυναμίες. Κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους, αρκετές φορές μέλη της επιχείρησης Sentinelle έχουν γίνει οι ίδιοι στόχοι τρομοκρατικών επιθέσεων. Εκρήξεις παγιδευμένων οχημάτων, επιθέσεις με μαχαίρι, ή πυροβολισμοί, είναι χτυπήματα που έχουν καταγραφεί στην εκτέλεση της υπηρεσίας των οπλιτών. Συνέπεια αυτών, είναι η ψυχολογική καταπόνηση του στρατεύματος, καθώς οι οπλίτες που αναλαμβάνουν υπηρεσία δεν γνωρίζουν αν θα γίνουν και οι ίδιοι στόχοι μιας τρομοκρατικής επίθεσης.¹⁰⁰ Η έντονη ψυχολογική καταπόνηση, μπορεί να επηρεάσει αρνητικά σε ενδεχόμενη εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Ένα ακόμη στοιχείο, το οποίο έχει προκαλέσει συζητήσεις, είναι το μεγάλο κόστος της επιχείρησης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το κόστος ανέρχεται σε περίπου 400,000 ευρώ για κάθε μέρα της επιχείρησης, προκειμένου να συντηρηθεί το στράτευμα και ο εξοπλισμός που απαιτείται.¹⁰¹ Παρά τον προβληματισμό που έχει δημιουργηθεί ωστόσο, η επιχείρηση δεν προβλέπεται να σταματήσει, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον. Και ο λόγος είναι το μεγάλο πολιτικό κόστος που θα έχει μια τέτοια απόφαση, αν με την παύση της επιχείρησης ακολουθήσει κύμα νέων τρομοκρατικών χτυπημάτων. Ενώ υπάρχουν πολλοί που αμφισβητούν την αποτελεσματικότητά της, η επιχείρηση Sentinelle έχει συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην αποτροπή κλιμάκωσης των τρομοκρατικών επιθέσεων, καθώς και στην τόνωση του αισθήματος ασφάλειας των Γάλλων πολιτών.

7.2 Η δράση των Σωμάτων Ασφαλείας

Εκτός από τη δράση των ενόπλων δυνάμεων, εκτεταμένη είναι και η χρησιμοποίηση των σωμάτων ασφαλείας, τόσο στη γαλλική πρωτεύουσα, όσο και στο σύνολο της γαλλικής

---

¹⁰⁰ *Is Operation Sentinelle working? Or is it providing convenient targets for would-be terrorists?*, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/video/20170809-operation-sentinelle-working-or-it-providing-convenient-targets-would-be-terrorists>

¹⁰¹ *Opération Sentinelle: Is France's fight against terrorism working?*, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/20170810-operation-sentinelle-france-fight-counter-terrorism-working>

επικράτειας. Τα τμήματα των σωμάτων ασφαλείας, τα οποία έχουν επιφορτιστεί με το έργο της αντιτρομοκρατικής δράσης, έχουν λάβει, όπως θα αναλυθεί και παρακάτω στρατιωτική εκπαίδευση, αποτελώντας ουσιαστικά τμήματα ειδικών αποστολών, αναλαμβάνοντας ποικίλες αποστολές στο πλαίσιο αντιμετώπισης του κινδύνου της διεθνούς τρομοκρατίας. Τα τμήματα αυτά, είναι η R.A.I.D., η B.R.I. και η G.I.G.N.

7.2.1 Η αποστολή και το έργο της R.A.I.D.

Η ονομασία της προέρχεται από τα αρχικά *Recherche, Assistance, Intervention, Dissuasion*, δηλαδή Έρευνα, Βοήθεια, Παρέμβαση, Αποτροπή, παραπέμποντας παράλληλα και στην ονομασία της στρατιωτικής τακτικής για την επίθεση(raid). Αποτελεί ένα ειδικό τμήμα των σωμάτων ασφαλείας, το οποίο δημιουργήθηκε το 1985 και εξειδικεύεται στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών επιθέσεων. Μία από τις αποστολές της ήταν η εξουδετέρωση του 24χρονου Αλγερινού εξτρεμιστή Mohammad Merah το 2012, της πρώτης τρομοκρατικής επίθεσης που κατηγοριοποιήθηκε ως επίθεση «μοναχικού λύκου». Μέχρι τον Μάρτιο του 2015, αριθμούσε 130 μέλη. Στη συνέχεια απέκτησε έναν πιο αναβαθμισμένο ρόλο, καθώς συγχωνεύτηκε με επτά τμήματα της Εθνικής Αστυνομίας (G.I.P.N.), ξεπερνώντας σε μέγεθος τα 300 μέλη.¹⁰² Ο χώρος δράσης της βρίσκεται σε αστικά περιβάλλοντα, καθώς αποτελεί τμήμα ειδικών επιχειρήσεων της γαλλικής αστυνομίας. Για τον λόγο αυτό είχε ενεργή συμμετοχή στις έρευνες που ακολούθησαν τόσο την επίθεση στο περιοδικό Charlie Hebdo, όσο και στις επιθέσεις του Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι.

Κάποιες από τις αποστολές που μπορεί να αναλάβει η R.A.I.D. περιλαμβάνουν:

- Αποστολές αντιτρομοκρατίας σε όλο το εύρος της γαλλικής επικράτειας
- Διαχείριση Κρίσεων και συγκεκριμένα διαπραγμάτευση και διάσωση σε περιπτώσεις ομηρείας πολιτών από τρομοκράτες.
- Παροχή βοήθειας με κάθε τρόπο σε αστυνομικές υπηρεσίες σε αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις.
- Παροχή ασφαλείας σε μεγάλες πολιτικές, πολιτιστικές, δημόσιες, ή αθλητικές εκδηλώσεις με την παρουσία ελεύθερων σκοπευτών.
- Προστασία πρέσβων και σημαντικών προσώπων, χωρών οι οποίες βρίσκονται σε κρίση.

---

¹⁰² Από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών της Γαλλίας, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Entites-rattachees-directement-au-DGPN/RAID>

Λόγω των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η φύση των αποστολών της, τα μέλη της R.A.I.D. έχουν ειδική στελέχωση και εξοπλισμό. Στα μέλη που την αποτελούν, εκτός των ομάδων κρούσεως, υπάρχουν ειδικοί σε εκρηκτικούς μηχανισμούς, ψυχολόγος και ειδικοί στις διαπραγματεύσεις.¹⁰³ Ο εξοπλισμός τους περιλαμβάνει ελαφρά πυροβόλα όπλα και πιστόλια, εκρηκτικά, όπλα με διόπτρες σκόπευσης για ελεύθερους σκοπευτές καθώς και χειροβομβίδες κάθε τύπου.¹⁰⁴ Από τον Απρίλιο του 2017, έχουν παραχωρηθεί για τις ανάγκες των αποστολών, drones με ειδικούς αισθητήρες, προκειμένου σε περιπτώσεις διαχείρισης κρίσεων να παρέχονται κρίσιμες πληροφορίες, αυξάνοντας το επίπεδο ασφάλειας και αποτελεσματικότητας στη διάρκεια των επιχειρήσεων.¹⁰⁵

7.2.2 Η αποστολή και το έργο της B.R.I.

Η B.R.I. (*Brigade de Recherche et d'Intervention*) ή *Ταξιαρχία Έρευνας και Παρέμβασης*, αποτελεί ακόμη ένα τμήμα ειδικών επιχειρήσεων το οποίο υπάγεται στην Εθνική Αστυνομία. Ιδρύθηκε το 1964, και χώρος δράσης των τμημάτων της είναι το Παρίσι και 14 ακόμη μεγάλες γαλλικές πόλεις. Είναι υπαγόμενη στο Γραφείο Καταπολέμησης του Οργανωμένου Εγκλήματος (OCLCO). Αν και εμφανίζει ομοιότητες με την R.A.I.D., παρουσιάζει διαφορές ως προς τις αρμοδιότητες που έχει κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων. Οι αξιωματικοί της B.R.I. έχουν δικαστική αρμοδιότητα, όσον αφορά το συντονισμό και την τήρηση των διαδικασιών, τη συλλογή πληροφοριών, την τήρηση αρχείων με τα προφίλ εγκληματιών και τη διεξαγωγή των ερευνών, ενώ τα αντίστοιχα μέλη της R.A.I.D., ή της G.I.G.N., όπως θα αναλυθεί παρακάτω, έχουν μόνο δυνατότητα παρέμβασης. Σε καταστάσεις διαχείρισης κρίσεων, η B.R.I. συμμετέχει σε συνεργασία με την R.A.I.D. σε επιχειρήσεις ομηρείας, ή τρομοκρατικές επιθέσεις. Παράδειγμα δράσης της B.R.I. ήταν η εξουδετέρωση των τρομοκρατών στην επίθεση στο Μπατακλάν τον Νοέμβριο 2015.¹⁰⁶

Παρά το γεγονός ότι στη Γαλλία δρουν πολλές αντιτρομοκρατικές ομάδες, στο πλαίσιο της Γαλλικής Εθνικής Αστυνομίας, έχει παρατηρηθεί αναποτελεσματικότητα στο παραγόμενο έργο. Ένας από τους λόγους γι' αυτό, όπως δήλωσε και ο Υπουργός εσωτερικών της Γαλλίας Bernard Cazeneuve τον Απρίλιο του 2016, είναι και οι αντιθέσεις και ο

---

¹⁰³ Από την ιστοσελίδα της Γαλλικής Εθνικής Αστυνομίας, <https://www.police-nationale.net/raid/#interventions-raid>

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Jean-Michel Normand, Un drone en Cage pour la R.A.I.D., *Le Monde*, 2018, https://www.lemonde.fr/la-foire-du-drone/article/2018/04/17/un-drone-en-cage-pour-le-raid_5286721_5037916.html

¹⁰⁶ Pierre Breteau, RAID, GIGN, BRI: qui fait quoi- Le point sur le fonctionnement et les missions de ces unités d'élite, appelées à intervenir lors des attentats terroristes, *Le Monde*, 2015, https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2015/11/18/raid-gign-bri-qui-fait-quoi_4812824_4355770.html

ανταγωνισμός ανάμεσα στις διαφορετικές υπηρεσίες. Δήλωσε πως στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης και ενδυνάμωσης των σωμάτων ασφαλείας, είναι ύψιστης σημασίας να υπάρχει ενότητα ανάμεσα στα σώματα ασφαλείας και στα στρατιωτικά τμήματα, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα στην εκτέλεση της αποστολής.¹⁰⁷

7.2.3 Η αποστολή και το έργο της G.I.G.N.

Η G.I.G.N. (*Groupe d'intervention de la Gendarmerie Nationale*) ή *Τμήμα Παρέμβασης της Εθνικής Χωροφυλακής*, αποτελεί τμήμα του γαλλικού στρατού, επιφορτισμένο να συμμετέχει, όπως και τα αντίστοιχα ειδικά τμήματα των σωμάτων ασφαλείας, σε καταστάσεις διαχείρισης κρίσεων, τρομοκρατικές επιθέσεις και καταστάσεις ομηρείας. Τα μέλη της μπορούν να επιχειρήσουν σε ξηρά, θάλασσα, και αέρα, αναλαμβάνοντας ακόμη και αποστολές αεροπειρατείας. Οι αποστολές της G.I.G.N. χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με το περιεχόμενό τους:

-Παρέμβαση κατά τη διάρκεια καταστάσεων κρίσης, όπως αρπαγή ομήρων, απαγωγές, τρομοκρατικές επιθέσεις, αεροπειρατεία

-Ανάλυση και αποτροπή κινδύνου και απειλής, σε κρίσιμης σημασίας κτηριακές εγκαταστάσεις και υποδομές

-Προετοιμασία για τη σύλληψη δραστών από τις αστυνομικές αρχές που έχουν τη δικαστική αρμοδιότητα, σε περιπτώσεις οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας.

Οι αποστολές αυτές έχουν διαφορετική κωδική ονομασία, ανάλογα με τη φύση τους. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

-PIRATAIR για περιπτώσεις αεροπειρατείας

-PIRATMER για περιπτώσεις επίθεσης σε πλοία

-PIRATOME για πυρηνικές επιθέσεις

-PIRATOX για βιολογικές και χημικές επιθέσεις

---

¹⁰⁷ *France unveils plan to bolster elite police forces*, France24, 2016, <https://www.france24.com/en/20160419-france-interior-ministry-cazeneuve-reforms-security-forces-raid-bri-gign>

-PIRATEX για αρπαγές ομήρων που αφορούν Γάλλους πολίτες στο εξωτερικό¹⁰⁸

Η οργανωτική δομή της G.I.G.N. περιέχει ένα επιτελείο για το συντονισμό και τη διοίκηση των τμημάτων και πέντε τμήματα κρούσης:

-Το τμήμα παρέμβασης, το οποίο είναι υπεύθυνο για την μάχη ενάντια στην τρομοκρατία σε θάλασσα και αέρα. Επίσης αναλαμβάνει και επιχειρήσεις αρπαγής ομήρων.

-Το τμήμα ασφαλείας και προστασίας, για την προστασία των πολιτών και κρίσιμων κτηριακών εγκαταστάσεων.

-Το τμήμα παρακολούθησης, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την ευθύνη συγκέντρωσης πληροφοριών και διείσδυσης σε εστίες ανάπτυξης τρομοκρατικής δραστηριότητας.

-Το τμήμα επιχειρησιακής υποστήριξης, το οποίο παρέχει στις ομάδες κρούσης υποστήριξη σε επιχειρήσεις αρπαγής ομήρων, εξουδετέρωσης εκρηκτικών μηχανισμών, επιχειρήσεις που εμπεριέχουν επίθεση με βιολογικά ή χημικά όπλα κ.λπ.

-Το τμήμα εκπαίδευσης, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα μέλη, πριν την ανάληψη μιας αποστολής.¹⁰⁹

Η δράση της G.I.G.N. εμφανίζει κάποιες ομοιότητες με αυτή της R.A.I.D.. Η βασική διαφορά τους είναι πως η G.I.G.N. υπάγεται στις γαλλικές ένοπλες δυνάμεις, ενώ η R.A.I.D. αποτελεί τμήμα των σωμάτων ασφαλείας.

Όσον αφορά τον εξοπλισμό τους, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί στην αναβάθμιση τόσο του εξοπλισμού, όσο και των οχημάτων, που χρησιμοποιούνται στις αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις. Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται, βασίζεται σε οχτώ βασικές αρχές που πρέπει να πληρούνται, προκειμένου να εκτελεστούν με επιτυχία οι αποστολές των τμημάτων κρούσεως.¹¹⁰ Οι αρχές αυτές είναι οι ακόλουθες:

-Δυνατότητα άμεσης διοίκησης, σχεδιασμού και υλοποίησης. Θα πρέπει ο εξοπλισμός των ειδικών τμημάτων να τους επιτρέπει να επεμβαίνουν στο μικρότερο δυνατό χρόνο στην περιοχή που απαιτείται προκειμένου να εκτελεστεί αποτελεσματικά η αποστολή. Οι

---

¹⁰⁸ Από την ιστοσελίδα του Γαλλικού Υπουργείου Εσωτερικών για την G.I.G.N., <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/gign/Decouverte/Missions2>

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Special Intervention Units, GICAT, The French Land and Defense and Security Industry Association, 2017, https://www.gicat.com/wp-content/uploads/2017/04/Special-Intervention-Units-2017_Gicat_avril-2017.pdf

σύγχρονες απαιτήσεις, έχουν καταστήσει την ταχύτητα και την ευελιξία απαραίτητα συστατικά για τη διεξαγωγή των αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων.

-Ευρείες δυνατότητες αναμετάδοσης. Ο συντονισμός κατά τη διάρκεια μιας πολύπλοκης επιχείρησης είναι επιτακτικός, για την επιτυχία της.

-Αντληση και συλλογή πληροφοριών (Αισθητήρες, κάμερες παρακολούθησης, drones). Το θέατρο των επιχειρήσεων, σε περιπτώσεις τρομοκρατικών χτυπημάτων είναι ιδιαίτερα ρευστό και η χρήση προηγμένης τεχνολογίας, τόσο από τις αντιτρομοκρατικές ομάδες, όσο και από τους τρομοκράτες, αναγκάζει τους τεχνικούς να αναμορφώνουν και να εξελίσσουν συνεχώς τις συσκευές παρακολούθησης, οι οποίες προσφέρουν ένα σημαντικό τακτικό πλεονέκτημα.

-Κινητικότητα (Οχήματα, ελικόπτερα, αλεξίπτωτα). Η σωστή εκτίμηση των κινδύνων μίας επιχείρησης και η επιλογή του σωστού μέσου, για την προσέγγιση του στόχου, έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της επιβιωσιμότητας των επιχειρούμενων τμημάτων.

-Προστασία. Η προστασία των τμημάτων σε αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις είναι πρωταρχικής σημασίας. Η χρήση όσο των δυνατών ελαφρύτερων υλικών και η εξασφάλιση τουλάχιστον ίσου επιπέδου προστασίας, είναι βασικό χαρακτηριστικό της ευελιξίας που απαιτείται να έχουν οι σύγχρονες επιχειρήσεις.

-Δυνατότητα γρήγορης και αθόρυβης εισόδου. Η ιδιαιτερότητα της αντιμετώπισης τρομοκρατικών χτυπημάτων, προϋποθέτει πολλές φορές τα μέλη της G.I.G.N. να διατηρούν το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού.

-Ισχύς Πυρός. Παραμένει μία από τις προτεραιότητες των αντιτρομοκρατικών ομάδων, αν και οι ομάδες με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης όπως η G.I.G.N. το χρησιμοποιούν ως τελευταίο μέσο. Παρόλα αυτά, πρέπει να υπάρχει επάρκεια τόσο σε οπλισμό, όσο και σε πυρομαχικά για την αντιμετώπιση της απειλής.

-Αντιμετώπιση Ραδιοβιοχημικής Απειλής. Οι μονάδες επέμβασης πρέπει να έχουν τη δυνατότητα μέσω του εξοπλισμού τους να προσαρμόζονται σε όλες τα πιθανά περιβάλλοντα, ακόμα και σε περιοχές, μολυσμένες με βιοχημικά αέρια.

7.3 Η αντιτρομοκρατική δράση της Γαλλίας στην Αφρική

Η αφρικανική ήπειρος, αποτελεί ιστορικά μια περιοχή ιδιαίτερης σημασίας για τη Γαλλία. Ξεκινώντας από το αποικιοκρατικό παρελθόν της, η Γαλλία έδειχνε μεγάλο ενδιαφέρον και είχε ισχυρούς δεσμούς με πολλές αφρικανικές χώρες. Μετά την περίοδο της αποικιοκρατίας, οι δεσμοί αυτοί έχουν μετατραπεί σε μία προσπάθεια, συνεργασίας των κυβερνήσεων της Γαλλίας και αρκετών αφρικανικών χωρών. Ένα χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της συνεργασίας ήταν η συμμετοχή της Γαλλίας στην αντιτρομοκρατική επιχείρηση Serval στο βόρειο Μάλι, όπου γαλλικές ένοπλες δυνάμεις σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις από το Μάλι, απέτρεψαν την εξάπλωση φιλικά προσκείμενων στην Αλ Κάιντα τρομοκρατικών ομάδων. Μετά το επιτυχημένο τέλος των επιχειρήσεων, οι γαλλική ηγεσία δήλωσε πως ο πόλεμος εναντίον της τρομοκρατίας στην Αφρική θα συνεχιστεί. Το 2014, η επιχείρηση Serval μετεξελίχθηκε στην επιχείρηση Barkhane, η οποία είναι σε εφαρμογή μέχρι και σήμερα.¹¹¹

Στο πλαίσιο της νέας αυτής επιχείρησης περίπου 4,500 Γάλλοι στρατιώτες έχουν αναπτυχθεί στην περιοχή του Sahel (Μπουρκίνα Φάσο, Νίγηρας, Μάλι, Τσαντ, Μαυριτανία), με σκοπό τη διεξαγωγή αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας. Η βάση των επιχειρήσεων είναι στην πόλη Ndjamena, πρωτεύουσα του Τσαντ. Στόχος της επιχείρησης είναι η διάλυση των τρομοκρατικών θυλάκων στην χώρας της υποσαχάριας και δυτικής Αφρικής και η αποτροπή δημιουργίας ασφαλούς περιοχής όπου θα μπορούσαν οι τρομοκράτες να ανασυνταχθούν. Συμμάχους στις επιχειρήσεις αυτές οι Γάλλοι θα έχουν και όλες τις χώρες της G5 Sahel, μίας συμμαχίας των προαναφερθέντων πέντε κρατών, οι οποίες βάσει των σχεδίων θα αναπτύξουν μία δύναμη περίπου 5,000 ανδρών (σε συνεργασία με τις δυνάμεις του Ο.Η.Ε.). Η βάση της αφρικανικής δύναμης είναι στην πόλη Sévaré στο Μάλι.

Η G5 Sahel, είναι μία πρωτοβουλία των πέντε κρατών της περιοχής σε πολιτικό επίπεδο, ώστε να συντονιστεί η δράση τους απέναντι στη διεθνή τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα, καθώς και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την αμοιβαία, μεταξύ των κρατών, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Το στρατιωτικό σκέλος της πρωτοβουλίας, ονομάζεται G5 Sahel Cross- Border Joint Force. Δημιουργήθηκε επίσημα στις 2 Ιουλίου 2017, στην πόλη Bamako, πρωτεύουσα του Μάλι. Η πρωτοβουλία στηρίχθηκε όχι μόνο από την Αφρικανική Ένωση, αλλά αναγνωρίστηκε και από το Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε.,

---

¹¹¹ Umberto Bacchi, *France Launches New Sahel Counter-terrorism Operation Barkhane*, International Business Times, 2014, <https://www.ibtimes.co.uk/france-launches-new-sahel-counter-terrorism-operation-barkhane-1456646>

μέσω του ψηφίσματος 2359, του οποίου την πρωτοβουλία διενέργειας είχε η Γαλλία.¹¹² Στόχος δεν είναι η αντικατάσταση της υπάρχουσας δύναμης του Ο.Η.Ε. (MINUSMA), αλλά η συνεργασία των δύο φορέων. Σύμφωνα με το ψήφισμα 2391 του Συμβουλίου Ασφαλείας, τίθεται το πλαίσιο λειτουργίας, με τη δύναμη του Ο.Η.Ε. να παρέχει επιχειρησιακή υποστήριξη στη G5 Sahel Cross- Border Joint Force, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων της.¹¹³

Παρά το γεγονός ότι η επιχείρηση Barkhane, εξελίσσεται σε μεγάλο εύρος στα σύνορα των χωρών της δυτικής και υποσαχάριας Αφρικής, δεν οδήγησε στην παύση των τρομοκρατικών επιθέσεων. Τον Μάρτιο του 2016, η οργάνωση AQIM, ανέλαβε την ευθύνη για ένα τρομοκρατικό χτύπημα στο θερινό θέρετρο Grand Bassam στην Ακτή Ελεφαντοστού. Τους προηγούμενους μήνες, παρόμοια χτυπήματα είχαν εκδηλωθεί στην πρωτεύουσα της Μπουρκίνα Φάσο και του Μάλι, ενώ ανάμεσα στα θύματα βρισκόνταν και 4 Γάλλοι πολίτες. Ως αντίδραση στις επιθέσεις, η γαλλική κυβέρνηση αποφάσισε να εγκρίνει την ανάπτυξη μίας δύναμης επιπέδου τάγματος της G.I.G.N. στην πόλη Ouagadougou, στην Μπουρκίνα Φάσο, η οποία θα δρούσε σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις των κρατών που είχαν αποτελέσει στόχο των τρομοκρατών. Τα μέλη της G.I.G.N. ήταν επιφορτισμένα με την ευθύνη της αστυνόμευσης και της εξουδετέρωσης κάθε τρομοκρατικής απειλής που θα επιχειρούσε στον χώρο δράσης της. Είχαν επίσης την ευθύνη παροχής εκπαίδευσης στις ένοπλες δυνάμεις των κρατών με τα οποία επιχειρούσαν, προκειμένου μελλοντικά να επέλθει η επάρκεια από την πλευρά των αφρικανικών κρατών για την επιτυχή συνέχιση των επιχειρήσεων.

Η υποδοχή των γαλλικών τμημάτων καταπολέμησης της τρομοκρατίας ήταν στην πλειοψηφία της θετική από τον ντόπιο πληθυσμό. Η αδυναμία όμως διάθεσης επαρκών πόρων από τις χώρες της G5 Sahel, ώστε να αποκτηθεί ο απαραίτητος, εξειδικευμένος εξοπλισμός για την υλοποίηση της αποστολής τους, έχει ως συνέπεια την παράταση παραμονής των γαλλικών ενόπλων δυνάμεων. Η μεγαλύτερη απειλή για τα σώματα ασφαλείας από τις τρομοκρατικές οργανώσεις, οι οποίες λόγω αυξημένης δύναμης σε ανθρώπινο δυναμικό, δρουν τις περισσότερες φορές σαν παραστρατιωτικές ομάδες, είναι οι αυτοσχέδιοι εκρηκτικοί μηχανισμοί, καθώς και παγιδευμένα οχήματα και εγκαταστάσεις.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της αύξησης των επιχειρησιακών δυνατοτήτων των αφρικανικών κρατών, τον Νοέμβριο του 2017 οι Πρόεδροι της Γαλλίας και της Ακτής

---

¹¹² Από την ιστοσελίδα του Γαλλικού Διπλωματικού Σώματος, <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/defence-security/crisis-and-conflicts/g5-sahel-joint-force-and-the-sahel-alliance/>

¹¹³ Από την ιστοσελίδα των Ψηφισμάτων του Ο.Η.Ε., <http://unscr.com/en/resolutions/2391>

Ελεφαντοστού σε ένα συνέδριο Αφρικανικής Ένωσης- Ευρωπαϊκής Ένωσης, δήλωσαν την πρόθεσή τους για τη δημιουργία μιας Διεθνούς Αντιτρομοκρατικής Ακαδημίας σε αφρικανικό επίπεδο. Η δημιουργία της Ακαδημίας θα στηρίζεται σε τρεις πυλώνες:¹¹⁴

- Ένα επιτελικό κολλέγιο για υψηλότερου βαθμού ενδιαφερόμενους, από Υπουργεία Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Άμυνας.

- Ένα κέντρο εκπαίδευσης, το οποίο θα είναι εξοπλισμένο με το σύνολο του υλικού που απαιτείται για την ολοκληρωμένη παροχή εκπαίδευσης σε θέματα αντιτρομοκρατίας. Το κέντρο θα είναι εγκεκριμένο τόσο από την G.I.G.N., όσο και από την R.A.I.D..

- Ένα ερευνητικό ινστιτούτο, για τη συλλογή, την ανάλυση και την παροχή πληροφοριών σε όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη, καθώς και διδάγματα από προηγούμενες επιχειρήσεις.

Τον Οκτώβριο του 2018, η Ακαδημία ξεκίνησε τις εργασίες της στην πόλη Abidjan της Ακτής Ελεφαντοστού. Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα είναι ο συντονισμός ανάμεσα στους διαφορετικούς φορείς, η εκπαίδευση στην διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων, και η παροχή γνώσεων μεταξύ των τμημάτων καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

---

¹¹⁴ Από την ιστοσελίδα του Γαλλικού Διπλωματικού Σώματος, <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/defence-security/events/article/africa-creation-of-an-international-counter-terrorism-academy-18-10-18>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το φαινόμενο της διεθνούς ισλαμιστικής τρομοκρατίας, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές διεθνώς. Στη σημερινή του μορφή καπηλεύεται στοιχεία ενός ακραίου σουνιτικού δόγματος, επιδιώκοντας να βρει απήχηση σε όσο το δυνατόν περισσότερους πιστούς. Έχει ρόλο αποσταθεροποιητικό, προβάλλοντας μια εξτρεμιστική και ριζοσπαστική αντίληψη περί δικαιοσύνης, η οποία θα επέλθει με την κατάρρευση των σύγχρονων δυτικών κοινωνιών.

Μέχρι σήμερα, δεν έχει καταστεί εφικτό να υπάρξει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός για τη διεθνή τρομοκρατία. Ο λόγος είναι πως σε πολλές περιπτώσεις ο όρος έχει μετατραπεί σε εργαλείο στα χέρια των κυβερνήσεων διαφόρων κρατών, τόσο σε επίπεδο εξωτερικής πολιτικής, όσο και σε επίπεδο εσωτερικής ασφαλείας. Σκοπός είναι η παροχή εκ μέρους των κρατών, νομιμοποίησης ή στέρηση αυτής, σε διάφορες κοινωνικές ομάδες, ανάλογα με τα συμφέροντα των εκάστοτε κυβερνήσεων. Με τον τρόπο αυτό, κοινωνικές ομάδες, που ενδεχομένως για κάποια κράτη να μην αποτελούν απειλή, χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικές οργανώσεις από άλλα, ενώ αντίστοιχα, τρομοκρατικές οργανώσεις, μπορούν να βρίσκουν καταφύγιο σε εδάφη κρατών, τα οποία δείχνουν ανοχή στις δραστηριότητές τους.

Η διεθνής τρομοκρατία, αποτελεί ένα φαινόμενο συνεχώς εξελισσόμενο και ιδιαίτερα απρόβλεπτο. Απέκτησε τη θρησκευτική της χροιά στα μέσα της δεκαετίας του 1980 με τη δράση των ομάδων που ανέκοψαν την εισβολή της τότε Σοβιετικής Ένωσης στο Αφγανιστάν, κλιμακώθηκε με το χτύπημα στους Δίδυμους Πύργους το 2001, ενώ έκανε ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία της στην Ευρώπη μετά το 2003. Την σημερινή της μορφή, την απέκτησε κατά τη διάρκεια του πολέμου της Συρίας, και μέσα από τα χτυπήματα σε μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις. Η χώρα η οποία έγινε δέκτης των περισσότερων χτυπημάτων στο έδαφός της, κατά την κλιμάκωση του φαινομένου το 2015, ήταν η Γαλλία.

Ένας από τους κυριότερους λόγους επιλογής της Γαλλίας ως στόχο των επιθέσεων , αποτελεί η μουσουλμανική της κοινότητα. Η Γαλλία φιλοξενεί στο έδαφός της μία από τις μεγαλύτερες κοινότητες στην Ευρώπη. Παρά το γεγονός, ότι στη συντριπτική της πλειοψηφία, η γαλλική μουσουλμανική κοινότητα τάχθηκε εναντίον της διεθνούς τρομοκρατίας και δήλωσε την υποστήριξη της στη γαλλική κοινωνία, υπάρχει ένας μικρός αριθμός ανάμεσα στα μέλη της που δέχτηκε το αφήγημα των τρομοκρατών, αποτελώντας εν δυνάμει κίνδυνο για τη γαλλική εσωτερική ασφάλεια. Προβληματισμό επίσης προκαλεί, ένα

τμήμα το οποίο βρίσκεται σε αδράνεια και δεν έχει ακόμη ταχθεί υπέρ ή εναντίον της διεθνούς τρομοκρατίας. Το τμήμα αυτό αποτελεί, την «γκρίζα ζώνη» της μουσουλμανικής κοινότητας και είναι στόχος του μηνύματος των τρομοκρατικών οργανώσεων.

Χαρακτηριστικό στοιχείο πολλών τρομοκρατικών επιθέσεων, είναι αυτό του «μεμονωμένου δράοντα (lone actor)», ή «μοναχικού λύκου (lone wolf)». Παρά την ευρεία αποδοχή που έχει η θεωρία της μεμονωμένης και χωρίς εξωτερική βοήθεια, δράσης, από μελέτη διαφορετικών περιπτώσεων προκύπτει ότι οι δράστες είχαν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, άμεση ή εξ αποστάσεως επικοινωνία με τα κέντρα αποφάσεων της διεθνούς τρομοκρατίας, λαμβάνοντας οδηγίες και συμβουλές για την εκτέλεση των χτυπημάτων τους.

Ένα ακόμη στοιχείο που χαρακτηρίζει τη δράση της διεθνούς τρομοκρατίας, είναι η αποκεντρωμένη δράση των μελών της. Αν και πάντα υπάρχει ενημέρωση προς την ιεραρχία, εν τούτοις, η δράση των οργανώσεων δεν στηρίζεται αποκλειστικά σε ένα μόνο πρόσωπο, αλλά σε πράκτορες, που βρίσκονται σε διάφορες χώρες του κόσμου. Αυτό κάνει ιδιαίτερα δύσκολη την αντιμετώπιση του φαινομένου. Ο συγκεκριμένος τρόπος λειτουργίας έχει χαρακτηριστεί ως η «ακέφαλη τζιχάντ».

Ένα τρίτο χαρακτηριστικό, που συναντάται κατά τη διερεύνηση του τρόπου δράσης τους, είναι η χρήση πυκνών τρομοκρατικών δικτύων, μέσω των οποίων πολλά μέλη τρομοκρατικών οργανώσεων πραγματοποιούσαν επιθέσεις σε μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις. Πρόκειται στην πλειοψηφία, για εξτρεμιστές, οι οποίοι ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα στα πεδία των μαχών στη Συρία, επέστρεφαν για την πραγματοποίηση των χτυπημάτων στην Ευρώπη. Το μεγαλύτερο τρομοκρατικό δίκτυο ήταν το γαλλόφωνο δίκτυο, που χρησιμοποιούσε δύο περιοχές ως κόμβους επικοινωνίας και συντονισμού, έναν στη βελγική περιοχή Molenbeek και έναν στο 19^ο διαμέρισμα του Παρισιού.

Οι διεθνείς τρομοκρατικές οργανώσεις, έκαναν αισθητή την παρουσία τους και εκτός της γαλλικής και ευρωπαϊκής επικράτειας. Μία κομβικής σημασίας περιοχή τόσο για τα γαλλικά συμφέροντα, όσο και για τους τρομοκράτες, ήταν η αφρικανική ήπειρος και συγκεκριμένα οι χώρες του ισλαμικού Maghreb, και του αφρικανικού Sahel. Στις περιοχές αυτές η δράση των τρομοκρατικών οργανώσεων, είχε τον χαρακτήρα ένοπλης ασύμμετρης σύγκρουσης, καθώς διέθεταν το απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό για την ανάληψη στρατιωτικής δράσης.

Η αντίδραση της γαλλικής πολιτείας στα τρομοκρατικά χτυπήματα, ήταν άμεση. Αρχικά, ο τότε Πρόεδρος της Γαλλίας Francois Hollande, έθεσε επικοινωνιακά το πλαίσιο της

απειλής, κερδίζοντας τόσο την πολιτική σύμπνοια στο εσωτερικό από την αντιπολίτευση, όσο και την υποστήριξη στο εξωτερικό. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των εξουσιών και της παρουσίας των σωμάτων ασφαλείας και των Ενόπλων Δυνάμεων σε όλο το εύρος της γαλλικής επικράτειας. Παράλληλα ή αύξηση της δικαιοδοσίας από τις υπηρεσίες πληροφοριών και η διενέργεια ενεργούς παρακολούθησης σε χιλιάδες πολίτες που ήταν ύποπτοι για ανάληψη εξτρεμιστικής και τρομοκρατικής δράσης, μείωσε σε μεγάλο βαθμό τις ελευθερίες των Γάλλων πολιτών. Η κοινωνία, αποδέχτηκε τις αλλαγές αυτές, στο πλαίσιο επαναφοράς και διασφάλισης της ασφαλείας και της τάξης.

Η παρουσία των Ενόπλων Δυνάμεων στη γαλλική επικράτεια υλοποιήθηκε με την εφαρμογή της επιχείρησης Sentinelle, μίας επιχείρησης αποτρεπτικού χαρακτήρα, με σκοπό την πρόληψη και την παροχή βοήθειας σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης. Παρόλα αυτά, η αυξημένη κινητοποίηση των Ενόπλων Δυνάμεων, δεν έχει φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Πολλές φορές μέλη τους έχουν γίνει στόχοι κατά τη διάρκεια περιπολίας, ενώ η ίδια η επιχείρηση, επιβαρύνει με ένα υπέρογκο ποσό τον κρατικό προϋπολογισμό.

Παράλληλα με τη δράση των Ενόπλων Δυνάμεων, επιχειρούν και ειδικά τμήματα των γαλλικών σωμάτων ασφαλείας, καθώς και η γαλλική χωροφυλακή, ή G.I.G.N.. Τα τμήματα αυτά είναι επιφορτισμένα με την ανάληψη επιχειρήσεων διάσωσης ομήρων, διεξαγωγή αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων, προστασία πρέσβων και σημαντικών προσώπων, καθώς και παροχής ασφαλείας με χρήση ελεύθερων σκοπευτών σε σημαντικές πολιτικές, ή αθλητικές εκδηλώσεις. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη G.I.G.N., η εκπαίδευση των μελών της είναι στρατιωτικού χαρακτήρα και χρησιμοποιούνται σε επιχειρήσεις εντός και εκτός της γαλλικής επικράτειας.

Ολοκληρώνοντας, έντονη είναι η παρουσία των γαλλικών Ενόπλων Δυνάμεων και στην περιοχή της υποσαχάριας Αφρικής. Μέσω της επιχείρησης Serval, το 2013, στο Μάλι, η οποία εξελίχθηκε στην αντιτρομοκρατική επιχείρηση ευρείας κλίμακας Barkhane, από το 2014 μέχρι σήμερα, η Γαλλία έχει κινητοποιήσει περίπου 4,500 μέλη των Ενόπλων Δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας για την μάχη ενάντια στην τρομοκρατία στην Αφρική. Οι χώρες του αφρικανικού Sahel, ιδρύοντας για τον σκοπό αυτό την G5 Sahel Cross- Boarder Joint Force, επιδιώκουν να συμμετέχουν ενεργά μαζί με τις γαλλικές ένοπλες δυνάμεις.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της ενδυνάμωσης των αφρικανικών κρατών στη μάχη ενάντια στην τρομοκρατία, από τον Οκτώβριο 2018, λειτουργεί η Διεθνής Αντιτρομοκρατική

Ακαδημία στην πόλη Abidjan της Ακτής Ελεφαντοστού, με σκοπό παροχής εκπαίδευσης τόσο σε τακτικό, όσο και σε επιχειρησιακό και στρατηγικό επίπεδο στη μάχη κατά της τρομοκρατίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα εργασία εξετάστηκε το φαινόμενο της διεθνούς ισλαμιστικής τρομοκρατίας, όπως αυτό έχει εκδηλωθεί στη σύγχρονη εποχή. Μέσα από την μελέτη του τρόπου δράσης και διάδοση του μηνύματός της, έγινε κατανοητό, ότι η τρομοκρατία δεν αποτελεί απλώς ένα φαινόμενο τυφλής βίας που σκοπό έχει την αποσταθεροποίηση. Αποτελεί μία οργανωμένη προσπάθεια να καταστεί το σύνολο της θεσμικής οργάνωσης ενός κράτους ανεπαρκές να παράσχει την απαραίτητη για τη λειτουργία και υπόστασή του, ασφάλεια στους πολίτες του.

Μέσα από την εξέταση του φαινομένου, χρήσιμα στοιχεία μπορούν να εξαχθούν και σχετικά με τις διεθνείς σχέσεις. Η τρομοκρατία αποτελεί μία ευθεία απειλή προς το διεθνές γίνεσθαι. Αν και ενδεχομένως αυτός να μην ήταν ο σκοπός των τρομοκρατών, εν τούτοις ο τρόπος δράσης τους, οι επιλεγόμενοι στόχοι και τα αποτελέσματα που επιχειρούν να επιφέρουν, καταλήγουν στη διαπίστωση ότι τα κράτη παραμένουν και σήμερα οι σημαντικότεροι δρώντες του διεθνούς συστήματος. Παρά το γεγονός, ότι στο πλαίσιο αντιμετώπισης της απειλής σχηματίζονται συμμαχίες και παρουσιάζονται αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στους δρώντες, δεν είναι κάποιος υπερεθνικός οργανισμός ο οποίος αναλαμβάνει την πρωτοβουλία των κινήσεων στην αντιμετώπιση του φαινομένου. Είναι τα κράτη, τα οποία γίνονται δέκτες των χτυπημάτων της διεθνούς τρομοκρατίας και είναι τα κράτη, στα οποία οι πολίτες στρέφονται εν τέλει για την προστασία τους, επιλέγοντας να στερηθούν ακόμη και κάποιες από τις ελευθερίες τους.

Η μελέτη του φαινομένου μας οδήγησε επίσης σε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τον τρόπο άντλησης, συλλογής και ανάλυσης των πληροφοριών, ειδικά στο επίπεδο της εσωτερικής ασφαλείας. Μέσω ενός αποτελεσματικού μηχανισμού άντλησης πληροφοριών και μεθόδων παρακολούθησης εστιών που μπορεί να αποτελέσουν εν δυνάμει απειλή για την ασφάλεια ενός κράτους, επιτυγχάνεται η αποτελεσματική πρόληψη του φαινομένου. Μελετώντας την περίπτωση της Γαλλίας, θα πρέπει ωστόσο να τονιστούν οι κίνδυνοι καθώς και οι αδυναμίες της εκτεταμένης χρήσης της παρακολούθησης και τεχνολογικά εξελιγμένων μέσων συλλογής πληροφοριών. Η εκτεταμένη χρήση, και η στοχοποίηση συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, έχουν ως αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση και μπορεί ενδεχομένως να αποτελέσει παράγοντα που θα οδηγήσει στη ριζοσπαστικοποίηση τμήματος του πληθυσμού.

Γίνεται λοιπόν εύκολα κατανοητό, ότι οι αυξανόμενες εξουσίες, οι οποίες έχουν δοθεί στις υπηρεσίες πληροφοριών, έχουν μεγάλη επίδραση στη σημερινή γαλλική κοινωνία.

Μέσω του νέου αντιτρομοκρατικού νόμου, ο οποίος παγιώνει μία «ήπια κατάσταση εκτάκτου ανάγκης», εφαρμόζονται πολιτικές περιχαράκωσης, μειώνοντας τις ελευθερίες εκατομμυρίων πολιτών. Παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή αυτών των πολιτικών είναι γενικά αποδεκτή από τους πολίτες στο πλαίσιο της ασφάλειας, γίνεται σαφές πως η δράση των τρομοκρατών κατορθώνει να μεταβάλει τις κοινωνικές δομές μίας φιλελεύθερης δημοκρατίας.

Ολοκληρώνοντας, χρήσιμες πληροφορίες και συμπεράσματα μπορούν επίσης να εξαχθούν από τη χρήση των Ενόπλων Δυνάμεων, τόσο στο εύρος της γαλλικής επικράτειας, όσο και στις πρώην γαλλικές αποικίες. Στο σύγχρονο, δυναμικά εξελισσόμενο πεδίο επιχειρήσεων, γίνεται όλο και περισσότερο αναγκαία η χρήση των Ενόπλων Δυνάμεων για τη διεξαγωγή μη συμβατικού χαρακτήρα επιχειρήσεων. Τέτοιες αποτελούν και οι επιχειρήσεις εναντίον της διεθνούς τρομοκρατίας. Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε ότι η χρήση των Ενόπλων Δυνάμεων σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις είναι εντός της αποστολής τους, στο πλαίσιο της αποτροπής και της πρόληψης. Υπάρχουν παρόλα αυτά περιορισμοί στη χρήση τους, ειδικά στην περίπτωση που είναι επιφορτισμένες με επιχειρήσεις αστυνόμευσης. Οι περιορισμοί αυτοί αφορούν κυρίως το υψηλό κόστος συντήρησης, καθώς και τους κινδύνους στοχοποίησης των οπλιτών από τους τρομοκράτες για την διενέργεια συμβολικών επιθέσεων. Μέσα από την εξέταση της επιχείρησης Sentinelle, έγινε σαφές ότι παρά τις αδυναμίες, το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών έχει αυξηθεί, ενώ και σε περίπτωση τρομοκρατικής ενέργειας, η ανταπόκριση είναι άμεση τόσο για παροχή βοήθειας, όσο και για την ανεύρεση των υπευθύνων. Το ηθικό του στρατεύματος ωστόσο, σε βάθος χρόνου είχε κλονιστεί, ενώ και το κόστος συντήρησης είναι πολύ μεγάλο, ακόμη και για μια οικονομία όπως η γαλλική.

Παρατηρήθηκε επίσης πως το εύρος της χρήσης των ενόπλων δυνάμεων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, εξαρτάται από μία σειρά παραγόντων. Στην περίπτωση που ο κίνδυνος είναι άμεσος, και οι τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν την ικανότητα να διεξάγουν ανταρτοπόλεμο, οι ένοπλες δυνάμεις χρησιμοποιούνται στο μέγιστο δυνατό εύρος, με τη δημιουργία ενεργών βάσεων και τη διεξαγωγή επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας. Τέτοιες περιπτώσεις συναντώνται στην Αφρική, όπου οι τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν τη δυνατότητα να δράσουν ως παραστρατιωτικές ομάδες, διεξάγοντας ανταρτοπόλεμο. Στην περίπτωση που η απειλή είναι απομακρυσμένη και εκδηλώνεται με τρομοκρατικά χτυπήματα, οι ένοπλες δυνάμεις χρησιμοποιούνται παράλληλα με τα σώματα ασφαλείας, με το καθήκον της διεξαγωγής περιπολιών. Ένας ακόμη παράγοντας είναι οι μηχανισμοί που

έχει αναπτύξει ένα κράτος και η δυνατότητα να διασφαλίσει την τάξη στο εσωτερικό του. Κράτη που έχουν αναπτύξει τους απαραίτητους μηχανισμούς, χρησιμοποιούν περισσότερο τα σώματα ασφαλείας για την τήρηση της τάξης, ενώ κράτη στα οποία παρατηρείται πως οι μηχανισμοί αυτοί δεν έχουν αναπτυχθεί σε επαρκή βαθμό, είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν οι ένοπλες δυνάμεις για τη διασφάλισή της.

Μέσω της παρουσίασης της δράσης των ενόπλων τμημάτων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η λύση δεν μπορεί να έρθει μόνο με τη χρήση των σωμάτων ασφαλείας, των Ενόπλων Δυνάμεων, ή των υπηρεσιών πληροφοριών. Είναι ανάγκη να δημιουργηθούν οι μηχανισμοί οι οποίοι θα προστατεύσουν τα μέλη μίας κοινωνίας από το αφήγημα της διεθνούς τρομοκρατίας. Μελετώντας την περίπτωση της Γαλλίας, καταλήγουμε ότι είναι ανάγκη να επαναπροσδιορισθεί τόσο η σχέση της ευρύτερης γαλλικής κοινωνίας με τη μουσουλμανική κοινότητα, όπως επίσης και οι σχέσεις των αφρικανικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει η ακαδημαϊκή συζήτηση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας να συνεχιστεί. Είναι σημαντικό να αναδειχθεί το φαινόμενο ως μία παθογένεια του διεθνούς γίγνεσθαι, από την οποία έχουν πληγεί τόσο οι δυτικές, όσο και οι ανατολικές κοινωνίες. Με τον τρόπο αυτό η συζήτηση θα είναι γόνιμη, αναδεικνύοντας όλους τους τρόπους αποτελεσματικής καταπολέμησης του φαινομένου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

Αθανασία Βασιλοπούλου- Αθανασοπούλου, *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας- Θεσμικές και πολιτικές τάσεις, Διατλαντική συνεργασία*, Εκδόσεις Πατάκη, 2017

Αθανάσιος Φ. Τσιπλητάρης και Θωμάς Κ. Μπαμπάλης, *Δέκα Παραδείγματα Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας, Από τη Θεωρία στην Πράξη*, Εκδόσεις Ατραπός, 2006

Ηλίας Ι. Κουσκουβέλης, *Λήψη Αποφάσεων -Κρίση -Διαπραγμάτευση*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1997

Σταύρος Λύγερης, *Ισλαμική Τρομοκρατία*, Εκδόσεις Πατάκη, 2016

Κωνσταντίνος Παν. Μπαλωμένος, *Διεθνής Τρομοκρατία και Στρατηγική Επικοινωνία- Διαχείριση Τρομοκρατικών Κρίσεων*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2017

Παναγιώτης Ήφαιστος, *Ο Πόλεμος και τα Αίτια του- Τα πολλά πρόσωπα του ηγεμονισμού και της τρομοκρατίας*, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2000

Angel Rabasa & Cheryl Benard, *Eurojihad, Patterns of Islamist Radicalization and Terrorism in Europe*, Cambridge University Press, 2015

Frank Foley, *Countering Terrorism in Britain and France: Institutions, Norms and the Shadow of the Past*, Cambridge University Press, 2013

Gabriel Marranci, *Wars of Terror*, Bloomsbury Publishing Plc, 2016

Gilles Kepel, *Terror in France*, Princeton University Press, 2015

Hendley Bull, trans. 2001, *Η Άναρχη Κοινωνία*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2009

John Gray, *Al Qaeda and What it Means to be Modern*, Fiber and Fiber Ltd, 2007

Kenneth Waltz, trans. 2011, *Ο Άνθρωπος, το Κράτος και ο Πόλεμος*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2011

Martin Wight, trans. 1998, *Διεθνής Θεωρία- Τα Τρία Ρεύματα Σκέψης*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2011

Patrick Cockburn and journalists of The Independent, *Terrorism in Europe- In the Crosshairs Again*, The Independent Print Ltd, 2016

Petter Nesser, *Islamist Terrorism in Europe*, Oxford University Press, 2018

U.S. Government, U.S. Military, Department of Defense (DoD), Michael Meyer, *New Terrorism in France- Impact of Transnational Salafist Muslim Jihad Recruiting Wayward*

Youth With a Narrative of Renewed Identity, Social Media Radicalization and Lone Wolf Islamist Attacks, Progressive Management, 2018

Άρθρα

Ηλίας Ι. Κουσκουβέλης, *Το διεθνές σύστημα και η «Αραβική Άνοιξη»*, στο Η Αραβική Άνοιξη: Μελέτες Διεθνών Σχέσεων, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2012, σ. 1-43

Σπυρίδων Λίτσας, *Το Φαινόμενο της Αραβικής Άνοιξης έναν Χρόνο Μετά: Μια Θεωρητική και Εμπειρική Αποτίμηση*, στο Ηλ. Ι. Κουσκουβέλης (επιμ.), Η Αραβική Άνοιξη: Μελέτες Διεθνών Σχέσεων, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2012, σ. 109-148

Agnes Hankiss, *The Legend of the Lone Wolf*, Journal of Strategic Security, Vol. 11, No. 2, 2018

Alex P. Schmid, 2011, *The Revised Academic Consensus Definition of Terrorism*, Perspectives on Terrorism, Vol. 6, No. 2, 2012

Aurelien Mondon and Aaron Winter, *Islamophobia(s) in the Aftermath of the Nice Attack*, E-International Relations, 2016,
<https://www.e-ir.info/2016/07/28/islamophobias-in-the-aftermath-of-the-nice-attack/>

Daniel L. Bayman, *Comparing Al Qaeda and ISIS: Different Goals, Different Targets*, The Brookings Press, 2015

EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2018,
<https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2018-tesat-2018>

EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2017, p.12,
<https://www.europol.europa.eu/tesat/2017/>

EUROPOL, EU Terrorism Situation and Trend Report, 2016, p.14
<https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2016>

Fr Atta Barkindo, *BOKO HARAM-IS CONNECTION: Local & Regional Implications*, Counter Terrorist Trends and Analyses, 2016, p. 3-8

Hakim El Karoui, *A French Islam is Possible* (Institut Montaigne, 2016), p.10,
<https://www.institutmontaigne.org/ressources/pdfs/publications/a-french-islam-is-possible-report.pdf>

Joas Wagemakers, *Salafism or the Quest for Purity*, 2018
<https://www.oasiscenter.eu/en/what-is-salafism-quest-for-purity>

Jean-Charles Brisard and Kevin Jackson, *The Islamic State's External Operations and the French-Belgian Nexus*, CTC Sentinel, 2016

Manni Crone, *French Interventionism in the Post-American MENA Region, Filling a Void?*, New Conflict Dynamics, Between Regional Autonomy and Intervention in the Middle East and North Africa, Danish Institute for International Studies, 2017

Manni Crone, *Islamic State's Incursion into North Africa and Sahel: A Threat to al-Qaeda?*, Connections, Vol. 16, No. 1 2017

Martin J. Gallagher, *Lone Wolf' Tsunami - Is Rapoport's 'Religious Wave' Ending?*, Journal of Strategic Security, Vol. 10, No. 2, 2017

Paul Wilkinson, 2003, *Terrorism: Implications for World Peace*
<http://www.preparingforpeace.org/wilkinson.htm>

Peter Chalk and William Rosenau, *Security Intelligence in France*, Confronting the "Enemy Within"- Security Intelligence, the Police, and Counterterrorism in Four Democracies, RAND Corporation.2004,
https://www.jstor.org/stable/10.7249/mg100rc.11?seq=1#metadata_info_tab_contents

Prakash Puchooa, *Defining Terrorism at the Special Tribunal for Lebanon*, Journal of Terrorism Research, Volume 2, Issue 3 - Law Special Edition, 2011

Robert O. Keohane, *The Globalization of Informal Violence, Theories of World Politics, and "The Liberalism of Fear"*, 2003,
<http://essays.ssrc.org/sept11/essays/keohane2.htm>

[Robin Simcox](#), *French Intelligence Reform- The Counter-terrorism Commission won't Prevent the Next Attack*, Foreign Affairs, 2016,
<https://www.foreignaffairs.com/articles/france/2016-07-17/french-intelligence-reform>

Scott Stewart, *The Difference Between Terrorism and Insurgency*, Stratfor, 2014
<https://mysu.susqu.edu/personal/rusek/news/Saved%20Articles/Difference%20Between%20Terrorism%20and%20Insurgency.pdf>

Special Intervention Units, GICAT, The French Land and Defense and Security Industry Association, 2017, https://www.gicat.com/wp-content/uploads/2017/04/Special-Intervention-Units-2017_Gicat_avril-2017.pdf

Spyridon Litsas, *Stranger in a Strange Land: Thucydides' Stasis and the Arab Spring*, Digest of Middle East Studies, 2013

Spyridon Litsas, *Hegemonism vs. Fundamentalism: A Theoretical Approach Regarding the Origins of the war between the USA and Al-Qaeda*, in G. Voskopoulos & I. Kouskouvelis (eds.), *Russia, the EU and the US as a Security Triangle*, Athens: Eurasia Publications, 2011, pp. 88-12

Ειδησεογραφικά Sites

ABC News:

Lisa Millar, *French Presidential Election: Terror Response Divides Voters in Nice*, ABC News, 2017, <https://www.abc.net.au/news/2017-04-16/terror-fears-divide-opinion-in-french-presidential-election/8445342>

BBC News:

7/7 London Bombings: Memorial for the bus explosion victims unveiled, BBC News, 2018, <https://www.bbc.com/news/uk-england-london-45485154>

Foxnews:

Catherine Herridge, *Al Qaeda's Propagandistic Magazine Inspire, Calls for Train Attacks in U.S., Europe*, Foxnews, <https://www.foxnews.com/world/al-qaedas-propaganda-magazine-inspire-calls-for-train-attacks-in-us-europe>

France24:

African Union backs 7,500-strong force to fight Boko Haram, France 24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150130-african-union-backs-plan-7500-strong-force-fight-boko-haram>

As it happened: Police hunt for Strasbourg shooting suspect, France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20181211-france-dead-injured-strasbourg-police-christmas-market-shooting>

A shield and a target: France's anti-terrorism operation 'Sentinelle', France24, 2017, <https://www.france24.com/en/20171017-focus-france-anti-terrorism-operation-sentinelle-soldiers-military-patrols-defence-target>

'Do your duty' in Africa, Hollande tells world powers, France 24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20150205-do-duty-africa-hollande-world-powers-boko-haram-islamists>

Dozens killed in attack on military camp in Mali, France 24, 2017,
<https://www.france24.com/en/across-africa/20170121-dozens-killed-attack-military-camp-mali>

Fight against Boko Haram turns into 'regional war', France 24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20150209-boko-haram-nigeria-niger-cameroon-benin-chad-shekau>

France's domestic security operation 'Sentinelle' to undergo revamp, France24, 2017,
<https://www.france24.com/en/20170822-frances-domestic-security-operation-sentinelle-become-more-mobile>

France shuts down three 'radical' mosques in wake of Paris attacks, France24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20151202-france-cazeneuve-shuts-down-radical-mosques-paris-attacks>

French Parliament adopts controversial anti-terror bill, France24, 2017,
<https://www.france24.com/en/20171018-french-parliament-tough-anti-terror-bill-controversial-macron>

French police raid dozens of homes in search of suspected jihadists, France24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20151116-france-police-raid-homes-paris-attacks-cazeneuveinterior-arrests>

French Warplanes Strike IS Group Stronghold in Syria, France24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20151115-french-jets-pound-group-stronghold-syria>

France unveils plan to bolster elite police forces, France24, 2016,
<https://www.france24.com/en/20160419-france-interior-ministry-cazeneuve-reforms-security-forces-raid-bri-gign>

France vows to strengthen cooperation with UN mission in Mali, France 24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150623-france-vows-strengthen-cooperation-un-mission-mali-minusma>

France will continue to support Mali, Hollande tells France-Africa summit, France 24, 2017, <https://www.france24.com/en/20170114-france-support-mali-hollande-africa-summit-gambia>

Gunmen launch deadly attack on Malian army base, France 24, 2018, <https://www.france24.com/en/20180127-gunman-launch-deadly-attack-mali-army-base-soldiers-killed-soumpi>

Hollande: Boko Haram 'still a threat' despite military gains, France 24, 2016, <https://www.france24.com/en/20160514-hollande-boko-haram-france-nigeria-still-threat-despite-military-gains>

Hostage-taker in southern France fatally shot by security forces after killing three, France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20180323-liveblog-shooting-hostage-taking-southwest-france-carcassone-trebes>

Islamic State Group Claims Nice Attack, French Police Make Arrests, France24, 2016, <https://www.france24.com/en/20160716-live-islamic-state-group-claims-nice-attack>

Is Operation Sentinelle working? Or is it providing convenient targets for would-be terrorists?, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/video/20170809-operation-sentinelle-working-or-it-providing-convenient-targets-would-be-terrorists>

Mali signs draft peace deal with rebels, Tuareg alliance wants more time for consultations, France 24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150301-mali-peace-deal-rebels-tuaregs>

Manhunt after deadly Charlie Hebdo terrorist attack, France24, 2018, <https://www.france24.com/en/20150107-live-blog-gun-shots-french-paris-charlie-hebdo-satirical-magazine>

More than 100 Nigerian schoolgirls still missing after Boko Haram attack, France 24, 2018, <https://www.france24.com/en/eye-africa/20180221-more-100-nigerian-schoolgirls-still-missing-after-boko-haram-attack>

Nigerian army liberates dozens of women and children held by Boko Haram, France 24, 2015, <https://www.france24.com/en/20150728-nigeria-women-children-boko-haram-army-freed-islamist-militants>

Opération Sentinelle: Is France's fight against terrorism working?, France24, 2017, <https://www.france24.com/en/20170810-operation-sentinelle-france-fight-counter-terrorism-working>

Paris reels from a series of terrorist attacks across the city, France24, 2018,
<https://www.france24.com/en/20151114-paris-france-lockdown-after-deadly-terror-attacks>

UN bases in Mali targeted in deadly attacks, France 24, 2017,
<https://www.france24.com/en/20170815-united-nations-bases-mali-targeted-deadly-attacks-minusma-jihadists>

UN urges military action against Boko Haram, France 24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20150120-un-security-council-military-action-boko-haram-nigeria>

What is France's «fichier S» watchlist -and does it work, France24, 2018,
<https://www.france24.com/en/20181212-france-terror-watchlist-fichier-security-attack>
What does a State of Emergency Means in France? , France24, 2015,
<https://www.france24.com/en/20151115-what-does-france-state-emergency-mean>

International Business Times

Umberto Bacchi, *France Launches New Sahel Counter-terrorism Operation Barkhane*, International Business Times, 2014, <https://www.ibtimes.co.uk/france-launches-new-sahel-counter-terrorism-operation-barkhane-1456646>

Le Monde

Jean-Michel Normand, *Un drone en Cage pour la R.A.I.D.*, Le Monde, 2018,
https://www.lemonde.fr/la-foire-du-drone/article/2018/04/17/un-drone-en-cage-pour-le-raid_5286721_5037916.html

Pierre Breteau, *RAID, GIGN, BRI: qui fait quoi- Le point sur le fonctionnement et les missions de ces unités d'élite, appelées à intervenir lors des attentats terroristes*, Le Monde, 2015,
https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2015/11/18/raid-gign-bri-qui-faitquoi_4812824_4355770.html

Liberation

Stéphanie Harounyan et al., *Sur les traces du tueur de Nice*, Liberation, 2016,
https://www.liberation.fr/france/2016/07/17/sur-les-traces-du-tueur-de-nice_1466820

The New York Times

Alissa J. Rubin, *Paris Gunmen Single Out François Hollande, and Leave Him With Few Palatable Responses*, The New York Times, 2015,
<https://www.nytimes.com/2015/11/15/world/europe/paris-gunmen-single-out-francois-hollande-and-leave-him-with-few-palatable-responses.html?action=click&module=RelatedCoverage&pgtype=Article&region=Footer>

The Telegraph

Henry Samuel, and Patrick Sawyer, *Charlie Hebdo attack: the Kouachi brothers and the network of French Islamists with links to Islamic State*, The Telegraph, 2015, <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11334249/Charlie-Hebdo-attack-the-Kouachi-brothers-and-the-network-of-French-Islamists-with-links-to-Islamic-State.html>

Henry Samuel, *How Champs Elysees Attack Could Swing the French Presidential Election*, The Telegraph, 2017, <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/20/terrorism-france-having-huge-impact-presidential-election/>

Λοιποί Σύνδεσμοι

<https://www.hsdl.org/?abstract&did=753152>

<https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>

<https://www.state.gov/documents/organization/65464.pdf>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32008F0919>

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/196>

<https://www.police-nationale.net/raid/#interventions-raid>

<https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Entites-rattachees-directement-au-DGPN/RAID>

https://afvt.org/wpcontent/uploads/2009/05/french_legislation_terrorism_AfVT_gb.pdf

<https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/gign/Decouverte/Missions2>

<https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/defence-security/crisis-and-conflicts/g5-sahel-joint-force-and-the-sahel-alliance/>

<https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/defence-security/events/article/africa-creation-of-an-international-counter-terrorism-academy-18-10-18>

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69482.htm

<https://au.int/en/treaties/oau-convention-prevention-and-combating-terrorism>

https://www.unodc.org/images/tldb-f/conv_arab_terrorism.en.pdf

<https://onu.delegfrance.org/Francois-Hollande-s-Speech-Before-a-Joint-Session-of-Parliament>

<http://unscr.com/en/resolutions/2391>

<http://worldpopulationreview.com/countries/france-population/>

<https://www.britannica.com/place/Algeria/Cultural-life#ref220556>

<https://www.britannica.com/event/Madrid-train-bombings-of-2004>

<https://www.britannica.com/topic/Armed-Islamic-Group>

<https://www.britannica.com/topic/al-Qaeda-in-the-Islamic-Maghrib>